

איך נפלו גיבורים
במלחמת לבנון השנייה
תחקירי הורים

תוכן העניינים

הקדשה

פתח דבר..... עמ'.....

החיילים שנפלו במלחמת לבנון השנייה..... עמ'.....

מלחמת לבנון השנייה-נתונים כלליים..... עמ'.....

תחקירי הורים

תחקיר ראשון : אירועי יום פריצת המלחמה..... עמ'.....

פרק הערכה : כשלי הדרג המדיני עם פריצת המלחמה..... עמ'.....

תחקיר שני : כניסת כוחות קרקעיים ללבנון 19-20.7.06..... עמ'.....

פרק הערכה : שישים השעות האחרונות של המלחמה - מהלך קרקעי או מהלך פוליטי..... עמ'.....

תחקיר שלישי : צוות הטנק של עוז..... עמ'.....

המלצות אישיות..... עמ'.....

הקדשה

אנו הורים לבנים שנפלו על הגנת המולדת במלחמת לבנון השנייה. אנו קשורים לארץ הזאת בכל נימי נפשנו ובכל מעשינו, הקטנים והגדולים תמיד ראינו בתרומה למדינה חלק מרכזי בהשקפת עולמנו התגייסותם של בנינו ובנותינו לשרות בצבא ההגנה לישראל הייתה המשך טבעי לדרך בה חונכו.

התגייסותם של בנינו, כמו התגייסותנו בעבר, לא נעשתה מתוך צייתנות לחוק והליכה בתלם אלא מתוך הכרה ערכית עמוקה.

לנו ולבנינו היה ברור כי השירות בצבא עשוי להעמידם במצב בו ידרשו לסכן ואולי אף למסור את נפשם קיווינו תמיד שצורך זה לסכן ולמסור את הנפש לא יעמוד לעולם בפני בנינו, אך תקוותנו

נכזבה. בקיץ של שנת 2006, בתום מלחמה כושלת, ליווינו את בנינו למנוחת עולמים.

חיבור זה מוקדש לבנינו בהערכה עצומה, באהבה גדולה ובגעגועים שאין להם סוף.

בלילה ההוא ידעתי שאני רוצה את האמת בפרצוף, בלי אורות וצבעים מיותרים. שאלתי כיצד נהרג. רציתי את הסנוורים שיצרבו לתמיד את מה שאף פעם לא אוכל באמת לקבל. רציתי שלא ייפו, שלא יספרו סיפורים, כמו שעשו לאימהות במלחמות האחרות.

הקצינים המבשרים לא ידעו כלום. רציתי לראות את גופו או לפחות מה שנותר ממנו. אמרתי שאזכור את מראהו החי למרות שאביט בו גם במותו.

סיפורי החיילים המנחמים בשבעה היו שבורים. אחד סיפר שהיה מפויח, ועיניו פקוחות. אחרים ציירו מפה מאולתרת וסיפרו על המשימה שהייתה כה חשובה למפקדת החטיבה. התיישבתי ליד אחד עם מבט חם ומהסס ושאלתי: אתה יודע בדיוק מה קרה שם? והוא ענה: צאי החוצה, למעשנים, הם יספרו לך. בתוך הבית נזעק אחד הבכירים: 'מי אמר?' הוא קרא. אחרי חודשים ריחמתי עליו, ראיתי בעיני רוחי את חייו, את ילדיו, את פרנסתו ואת עיניו הכחולות של המפקד שנתן את הפקודה ורציתי שהכול יסלח לו, שיוכל אי פעם לסלוח לעצמו על מות בני וחבריו לטנק. הטנק שעלה לאור יום במעלה הגבעה, בכבדות כמהסס והוא נפגע מטיל ומתפוצץ. מסביב כמו אצטדיון ענק הגבעות הקסומות של דרום לבנון, מעוטרות בטרסות יפיפיות, בתים מרווחים, כרמי גפן ומטעי זיתים. גדודי חיילים עוברים בגבעות, צפונה. אורטוריה עצומה עם ניצבים ושחקנים ראשיים. תפאורה כה יפה ליום חם במיוחד בט"ו באב תשס"ו.

התחלתי לרשום הערות, ושמרתי שמות ומספרי טלפון. באו אלופים אל ביתי, עם הסברים גבוהים, אמרו שאקבל תחקיר מהצבא ושאוכל לשאול עד שיהיה מדויק. יום אחד הראו לי שני חלקי פלדה עצומים, מונחים זה לצד זה בבסיס צבאי. גוף הטנק חלוד בשל התלהטות הטנק בפיצוץ שהעיף באוויר בשנייה אחת 12 טון פלדה. חור בקוטר ס"מ בדופן העבה סימן את סוף חייהם של בני וחבריו. אנשי מקצוע הקריאו בסבלנות רבה תחקיר מדוקדק על נסיבות הפגיעה. בדרך הביתה התקשרתי למ"פ וסיפרתי לו על כך. המ"פ שאל: אני רוצה לדעת מה תעשי עם כל הידע הזה?

עדיין לא הבנתי, היכן היו בשעות זו וזו, ומה עשו בינתיים כשחיו. מי היה עימם במארב הליל, ומי בשעות היום בזמן הפגיעה. עדיין היו שאלות לא פתורות ואנשים שלא נפגשתי עימם.

ערב אחד בביקור בביתי של אחד המפקדים, סיפרתי לו על הדו"ח הפתולוגי שקראתי, על הביקור בטנק ותחקיר הפיצוץ, הראיתי את פירווי המתכת המותכים משם, את ניירות השיבוץ הקרבי והמפות המפויחות הפתוחות בדיוק בנקודה בה הכול נגמר. אז בביתי, כשאני מבינה כמעט את

הכול, אמר לי בביטחון שאני לחלוטין טועה, שיש המון הסברים אחרים מדוע דווקא גופתו של בני נותרה שלמה. כיצד יכולה הייתה לעוף מתוך הטנק ולעבור על פני שני אנשי צוות אחרים.

ברגע הזה ידעתי שאני צודקת.

ידעתי שעכשיו זו אני,

עכשיו זה אנחנו, ההורים.

עכשיו הזמן שלנו.

אנחנו ההורים של קיץ תשס"ו. חיפשנו איש את רעהו כסומים, גיששנו באפלה, כמתגנבים בסיפורו של סאראמגו 'על העיוורון', ידינו מושטות קדימה (אוי איזו מילה). מי בדואר האלקטרוני, מי בעצרות גדולות, או קטנות, מי במשמרות מחאה. כאילו במקרה חברנו זו לזו ולזה. אני מהשמאל והוא מהכתומים, ההם מהבקעה ואחרים מהגליל. אחדים מקיבוץ ולידם שכניהם ממושב או ישוב קהילתי.

שר הביטחון הבטיח בלשכתו שעוד מעט יגיע התחקיר הצה"לי, ממש בסוף החודש. או אולי בזה שיבוא אחריו. בפגישה הבאה אמר אחד האלופים כי אין תקדים או מחויבות פורמלית למסור תחקירי קרבות להורים, אלא רק באירועים שאינם מוגדרים כקרב.

עיניו השחורות של שר הביטחון הביטו בי בצער כשדפקתי על שולחנו וקראתי 'תגיד שהפסדנו במלחמה', והוא ענה 'אילו רק לא הייתה מלחמה'. אילו רק.

אנחנו ההורים יצאנו לקרב על השם למלחמה, על המטרות, על הסיפור האמיתי, על התחקירים, על האחריות לאמת.

אחד אחר השני הצטברו דוחות ההורים. מילה אחר מילה, משפט אחר משפט וסיפור אחר סיפור. לאט נכתבו ואספו חומרים איש בביתו.

את התחקיר שלי שלחתי לצבא, רציתי להבהיר מה אני יודעת, מה ההסברים שלי. על התחקיר הפורמלי שקיבלתי היו חתומים עורכי דין צבאיים- אנשים שמעולם לא שמעתי עליהם, שלא לחמו שם, על הגבעות ההן, ומעולם, כך עד היום, לא הואילו לדבר עימי. ראיתי שתחקירים מועתק מהתחקיר שמסרתי אני. מפקד החטיבה שנתן לי את התחקיר התנצל במבט מושפל, אמר שאי אפשר למסור חומרים חסויים, שזה שילוב של חלקי מידע. כאילו אמר שלו הדבר תלוי בו היה נותן לי דו"ח אחר.

בסתיו היה זמן צל"שים לגיבורים החיים והמתים אך בני היה מאלו שנהרגו כאילו סתם, כאילו בלא גבורה מעוטרת, בלא כבוד מיוחד, ללא מעשה שהוגדר כמיוחד. הוא וחבריו נענו ככה סתם לפקודה מאוד חשובה של מפקדת היחידה ועלו לאחר ליל מארב לראש גבעת תלת אבו טוויל שליד

העיירה איטה אשעב בדרום לבנון. הוא היה מאלו שקיבלו את אות המלחמה ככה סתם לאחר מותם. האות הגיע במעטפה פשוטה עם כרטיס הדומה לכרטיס חיסונים או תרומת דם, רק בצבע לבן. קיבלתי את האות של בני ללא טקס מיוחד אלא בהסתר מסוים. יחידים בביתנו ואפילו לא עם החברים לפלוגה, שממש באותו יום הייתה באימון. כולם שם ביחד קיבלו את האות אך ללא משפחות הנופלים.

אנחנו ההורים של קיץ שנת תשס"ו.

אריאלה גולדמן, אמא של נעם.

פתח דבר

א.

ב - 14 לאוגוסט 2006 תם המבצע הצבאי שהוכר חודשים מאוחר יותר כמלחמת לבנון השנייה. התותחים נדמו, חיילי הסדיר והמילואים שבו לבסיסהם ולביתם והחיים בארץ שבו למסלולם. אך לא עבר זמן וידיעות על האופן הכושל שבו נוהלה המלחמה החלו להופיע בתקשורת ואלו, יחד עם דיווחים חיים שהגיעו עם החיילים החוזרים מהחזית, הציטו אש מחאה ומאבק ציבורי שלא ירדו מסדר היום הלאומי. לזמן מה נדמה היה שהמחאה משיגה את מטרתה העיקרית וכי האחראים לניהולה הכושל של המלחמה ייקחו אחריות ויתפטרו. אלא שהצמרת המדינית, שבמדינה דמוקרטית אחראית להצלחות הצבא כמו גם לכישלונותיו, הפנתה לציבור הנאבק והמפגין כתף קרה. התנהלות זו שביקשה לדכא את המאבק רק העצימה אותו וכך הגיעו הדברים למינויה של ועדת וינוגרד שתפקידה הציבורי המרכזי היה לבדוק את הכשלים שנתגלו במלחמת לבנון השנייה.

לא כל החיילים חזרו מהחזית ולא בכל הבתים בארץ ישראל שבו החיים למסלולם. מיד עם תום המלחמה ועם גילוי הישגיה הדלים, נטלנו אנו, הורים שבניהם נפלו במלחמה, חלק במחאה נגד הצמרת המדינית שהובילה את המלחמה הכושלת. במקביל וביחד עם לוחמי המילואים פתחנו את המאבק, וקראנו לראש הממשלה לקחת אחריות ולהתפטר. מאותם ימים של סוף קיץ 2006 לא הנחנו ולו לרגע את מאבקנו לשינוי הערכים במדינה בכלל ולשינוי ערכי תרבות השלטון ולקיחת האחריות בפרט. לא ביקשנו לצאת למאבק ציבורי זה. נפילת בנינו במלחמה היא שהפכה אותנו לקבוצה אחת. אנו אנשים רגילים העוסקים במקצועות שונים ושעד המלחמה חיו את שגרת החיים הישראליים. יש בינינו דתיים ויש חילונים, יש תושבי ערים ואנשי כפר, יש בעלי השקפות ימניות ויש בעלי השקפות שמאליות. כל הורה לחייל שלחם במלחמה עשוי היה להימנות על חברתנו.

קרוב לשנה וחצי, בתדירות של אחת לשבוע או שבועיים, אנו נפגשים בביתה של אחת מהמשפחות מבני חברתנו. הקבוצה המתמידה לבוא לפגישות הללו עומדת בקשר אינטרנטי עם עשרות משפחות נוספות, שיכולות לעקוב אחר העשייה, להשתתף בדיונים המתנהלים מדי פעם ולהצטרף כרצונן לפעילויות הנראות להן. כל משפחה בוחרת את דרכה ועשייתה על פי רצונה. חיינו לא חוזרים וגם לא יחזרו לעולם למסלולם הרגיל וכך גם מאריך מאבקנו ימים. לא ננוח עד שנשיג את המטרות שהצבנו לעצמנו.

ב.

מסמך זה המונח כאן לפניכם, מהווה תקציר לספר אותו אנו כותבים והוא אחד מיוזמותיה של הקבוצה שלנו.

ספרים, דו"חות וסיכומים רבים יצאו ועוד ייצאו לאור בעקבות המלחמה. רובם טובים וחשובים. הם מתארים את המלחמה, את האירוע המרכזי הזה בחיינו, מספקים שפע של פרטים ותובנות וניתן על פיהם להבין מה היה ואיך היה ומה ניתן לעשות טוב יותר בעתיד.

לספר שלנו חשיבות מיוחדת - הוא בא להזכיר לקוראים מהי באמת המלחמה.

המלחמה איננה רק ההחלטות השגויות או ההחלטות הנכונות ולא רק המבצעים הכושלים או המוצלחים. היא גם לא רק תנועת הכוחות ועוצמת האש ואף לא רק גבורתם של החיילים. המלחמה היא קודם כל ובסופו של דבר אובדן חיים ופגיעות נפשיות וגופניות איומות שאין להן מרפא. המלחמה מביאה עמה את חורבן של חיי משפחות ושקיעתן בכאב שאין לו סוף. המלחמה גודעת באחת תחושות של שמחה, יצירה בניה אנושית שלא תשובנה להיות כפי שהיו.

הספר שלנו נועד להזכיר לעצמנו את מה שאנו כל כך ממהרים לשכוח ולהזהיר מפני בעלי עניין המתאמצים להשכיח את הדבר שרק שורות קברים חדשות מזכירות לנו בסיומה של כל מלחמה. ליבו של הספר הוא 'סיפורי הורים על בנים', תיאורי הקרבות שבהם נפלו הבנים כפי שתחקרו ונכתבו ע"י ההורים בעצמם. אין דרך נאותה יותר, כך נדמה לנו, לשים בכפיפה אחת את תיאורי המלחמה ואת כאב השכול. במסמך המונח לפניכם מופיעים רק מעט מתוך סיפורי הקרבות אשר יראו אור במסגרת ספר רחב יריעה. ספר אשר ראוי שימצא את מקומו על מדף הספרים הלאומי של מדינת ישראל.

ג.

בזמן שחלף מאז תום המלחמה ועד עצם הימים האלו מבקש ראש ממשלת ישראל מר אהוד אולמרט להשכיח את קיומה מלב אזרחי המדינה. כל דרך, ולו הנלוזה ביותר, ראויה מבחינתו להשגת מטרה זו. היטב זכורה לנו התבטאותו כי המלחמה הפכה עבורו ל'זיכרון רחוק'. אם לא די בכך במו אוזננו שמענו את ראש הממשלה אומר: 'נס עשה לנו הקדוש ברוך הוא, שיצאנו למלחמה וגילינו את כל הכשלים'. עמיר פרץ, שר הביטחון לשעבר, מדבר על 'שנת הפיכחון' בה אפשרה לנו המלחמה לגלות ולתקן את הטעון תיקון באופן שבו מתנהלים הצבא והממשלה.

האנשים האלה, האם הם שומעים ומבינים את מה שפיהם מדבר? האם הם זוכרים על חשבון מז ועל חשבון מה מתאפשר להם, למנהיגים המכובדים, להתפנות עתה לשיפור כל הטעון תיקון? על איזה נס ישוחח ראש הממשלה עם האם שעל קבר בנה הגיבור, במלאת שנה לנפילתו, אמרה: 'הכול היה לחינם'.

מאמצע התמוז, עת נפלו שמונה מבנינו ונחטפו אהוד ואלדד ובמשך 34 יום, מימשו עשרות אלפי חיילים בסדיר ובמילואים ואלפים אחרים בכוחות הביטחון וההצלה את אחריותם האישית לביטחון המדינה. רבים מתוכם באו להתנדב ממרחקים ורבים יצאו לחזית מבלי שנקראו. עיקרון האחריות האישית לא הוטל אצל אף אחד מהם בספק. נהג הטנק, לוחם ההנדסה ומפקד גדוד הרגלים ידעו היטב מהו תחום האחריות שמחובתם למלא. לעומתם ניצבים ראש הממשלה ושריו, אנשי הפיקוד העליון. לאנשים אלו, ששלחו את רבבות החיילים למלחמה, לא התברר עד היום עיקרון לקיחת האחריות האישית והלאומית. הם אינם מבינים כי אין הם שונים מכל אזרח וחייל במדינת ישראל. דווקא הם, האמורים להדגים בהתנהגותם לכל אחד כיצד ממלאים חובה אזרחית והאמורים להמחיש מדוע אין זה מוסרי להשתמט משירות שעה שאחרים נושאים בנטל, דווקא הם משתמטים מאחריותם.

עוד לפני שתמו הקרבות החלו להופיע ידיעות על דברים מוזרים שהתרחשו במלחמה הזו. לא היו יעדים ולא היו משימות ברורות. וכשהייתה משימה, עוד בטרם הוטלה והושלמה הכנתה, כבר בוטלה ואחרת הוטלה במקומה. וכך שוב ושוב. שטח שהותקף ואף נכבש, ננטש ע"י כוחותינו ואחר כך שוב היה צריך לשוב ולכבושו תוך הקזת דם הבנים.

אלו היו דברים מוזרים, דברים איומים, אולם עד שלא תמה המלחמה, מתוך אחריות לאחדותה של האומה, תמכנו בצבא ההגנה לישראל, במפקדיו ובמפקדים העליונים של הצבא, בממשלת ישראל. פתחנו במאבק רק עם תום המלחמה. לרבבות ששבו מחזיתות הלחימה ולכלל עם ישראל התברר לפתע שיש מי שאינם מתכוונים לקחת אחריות על התחום שעליו הם מופקדים. ההתנגדות להשתמטותם היא העומדת בבסיס תביעותינו.

ביחד עם התנועות הנוטלות חלק פעיל במאבק ובעזרת ההזדהות והתמיכה לה זוכה מאבקינו בתוך כלל עם ישראל אנו דורשים משרי הממשלה שייטלו אחריות על החלטתם המרושלת לצאת למלחמה ועל האופן הכושל שבו ניהלו אותה.

לתביעתנו יש משקל יתר. בקיץ 2006 הצטרפנו להוותנו לרבבות משפחות בישראל המבינות את משמעות האחריות האישית באופן שאין עמוק ממנו. אנו מייצגים כמוהן את מי שלקחו את ערך האחריות האישית למקום הרחוק ביותר. מהמקום הזה עולה תביעתנו מראש הממשלה ומשרי ממשלתנו ליטול אחריות למעשיהם.

שואלים אותנו מה יהיה לאחר שייקח ראש הממשלה אחריות על מעשיו ויתפטר. שואלים אותנו מי יבוא אחריו. שואלים האם זה שיבוא אחריו יהיה טוב יותר. אומרים לנו כי דבר לא ישתנה. אנו לא נוקטים עמדה פוליטית. אנו מדברים על ערכי היסוד של החברה ואנו אומרים: השמירה על ערכי היסוד המלכדת את כולנו כעם, אם אכן תקרה, תהיה דבר גדול מאד. צעד כזה, של לקיחת אחריות אישית, אם יינקט על ידי ראש הממשלה, יהווה תרומה מכרעת לסימונו של משבר האמון השורר היום בין העם להנהגתו, גם הצבאית אבל בראש ובראשונה ובעיקר, המדינית. צעד כזה גם יהווה תקדים מרתיע. שרים בממשלות שתכנה בעתיד לא יאשרו עוד יציאה למלחמה לאחר דיון בן שעתיים ולא יצביעו עוד בעד ונגד דברים שאינם מובנים להם כלל. לנגד עיניהם תעמוד תמונתו של אהוד אולמרט המתפטר מתפקידו. הידיעה שהחלטות מרושלות בנושאים של חיים ומוות תביא אותם אל סוף דרכם, ודאי תגרום לפוליטיקאים יתר שיקול דעת וזהירות. מאד ייתכן שהתובנה שאנו עם שאינו חדל לאבד מבניו במלחמות תתחדד בתודעתם של מקבלי ההחלטות ומרגע שיבינו השרים את גודל אחריותם האישית תרעדנה ידיהם לפני שירימו אותן בהצבעה לתמיכה ביציאה למלחמה נוספת.

ובל יעז איש לטעון כי אנו מחלישים ומרפים את ידי מנהיגינו. אין בדברים הבאים כדי לרפות את ידיהם של קברניטי העם הזה מלקבל החלטה על יציאה למלחמה נוספת. ההיפך הוא הנכון. אנו באים לחזק ולתקן, כדי שממשלות ישראל לדורותיהם יקיימו את הדיונים על יציאה אפשרית למלחמה באופן מתמיד והרבה לפני שמלחמה עלולה לפרוץ. במעשינו אנו מבקשים למנוע את בואה של מלחמה נוספת אך אם זו תבוא, לפחות נוכל לדעת כי נעשו כל המאמצים למנוע אותה ובמקביל נעשו כל ההכנות להצלחתה. איננו רוצים בנפילתם של בנים שקורבנם ייחשב לקורבן שווא.

במשך עשרות שנות קיומה של המדינה הצעירה שלנו שותקות משפחות השכול. הן שותקות על כשלים שנעשו ושותקות על רשלנות. ניתן להבין הקרבה שכזו במדינה צעירה, חלשה הנלחמת על חייה אבל אין לה מקום יותר במדינת ישראל החזקה והמפותחת. לאחרונה נסדקות חומות השתיקה ופעם אחר פעם אנו שומעים על משפחות שאינן מוכנות לשתוק ואינן מוכנות לעבור לסדר על תאוונות מיותרות, על גרימת מוות ברשלנות ועל חיים צעירים שאבדו לחינם. משפחות מתעקשות יותר ויותר על חשיפת האמת גם כשהיא מכאיבה לצבא וגם כשהיא גורמת לאנשים יקרים לאבד את משרתם אם כשלו כשלוך חרוץ.

בזאת מאמינים גם אנחנו.

אנו שומעים מצד אחד את שבחיה של המלחמה האחרונה ש'נס גדול קרה לנו שפרצה' ומהצד השני אנו עדים למאמץ להשכחתה מלב. ואנו מתעקשים לספר את סיפורה האמיתי ואין בכוונתנו לשתוק. אנו לא נרתעים מלהצטרף אל המתארים את הדרך הכושלת שבה נוהלה המלחמה גם אם יש החוששים לתאר כך את הנסיבות שבהן נפלו בנינו.

גבורתם, מסירותם, נאמנותם ומקצועיותם של בנינו ומידת הרעות שגילו כלפי חבריהם הלוחמים, מאירים ויאירו את דרכינו תמיד באור גדול. אנו אמונה שאור זה לא יהיה רק מנת חלקנו. אין ביכולתם של ההחלטות השגויות וההתנהלות הרעה של דרגי הפיקוד המדיני והצבאי לעמעם את האור הזה.

החיילים שנפלו במלחמת לבנון השנייה.

הנה שמות הנופלים לפניכם. אל תמשיכו בהינף אצבע לדפים הבאים ואל תרפרפו על השמות במהירות. קראו את השמות אחד לאחד. הרי אלו חיים שלמים שאבדו, רובם ככולם, בעיקר בשל כישלונם של מנהיגי מדינת ישראל וצבאה.

רס"ל (מיל') אייל בנין (22) מכפר אביב.

רס"ל (מיל') שני תורג'מן (24) מבית שאן.

רס"ל (מיל') וויסאם נאזל (27) (מיאנוח).

סמ"ר יניב בר-און, (19) מרעות.

סמ"ר אלכס קושנירסקי (20) מנס ציונה.

סמ"ר גדי מויסייב (20) מעכו.

וסמ"ר שלומי ירמיהו (20) מראשון לציון.

סמל נמרוד כהן (19) ממצפה שלם.

סמל יניב הרשקוביץ (21) מחיפה.

רס"ר דב שטרנשוס (37) מכרמיאל.

רבי"ט שי אטיאס, (19) מראשון לציון.

סמ"ר טל אמגר (21) מאשדוד.

סמ"ר יותם גלבוע (21) ממעוז חיים.

סמ"ר יונתן הדסי (21) מקיבוץ מרחביה.

רס"ן בנג'י (בנימין) הילמן (27) מרעננה.

סמ"ר נדב באלווה (21) מכרמיאל.

סמ"ר לירן סעדיה (21) מקריית שמונה.

סמ"ר יונתן וולסיוק (21) מלהב.

סמ"ר רפנאל מוסקל (21) ממזכרת בתיה.

רס"ן רן יהושע כוכבא (37) מבית חנניה.

- סגן לוטן סלווין (21) מחצבה.
- סמ"ר קובי סמילג (20) מרחובות
- סגן תם פרקש (23) מקיסריה.
- אל"מ צביקה לופט (42) מכפר חוגלה.
- רב סרן רועי קליין (31) מעלי.
- סגן עמיחי מרחביה (24) מעלי.
- סגן אלכס שוורצמן (24) מעכו.
- סמל ראשון שמעון דהן (20) מאשדוד.
- סמל ראשון עידן כהן (21) מיפו.
- סמל אוהד קלאוזנר (20) מבית חורון.
- סמל שמעון אדגה (21) מקריית גת.
- סמל אסף נמר (27) מקריית ים.
- סגן יי (21) מחיפה.
- סגן אילן גבאי (22) מקרית טבעון
- סמ"ל יהונתן איינהורן (22) מגימזו
- סמ"ר מיכאל מייקל לוין (22) חייל בודד מארה"ב
- סמל עדי כהן (19) מחדרה.
- סמל איתמר צור (19) מבאר טוביה.
- סמל אלון פינטוך (19) מקרית ים.
- סמל אנדריי ברודנר (18) מראשון לציון.
- סמל יהונתן שרעבי (19) מפתח תקווה.
- סרן ד"ר (מיל') איגור רוטשטיין (35) מנווה עובד.
- סמ"ר דניאל שירן (20) מחיפה.
- סמ"ר עמרי חיים אלמקייס (20) מרמלה.

- סמ"ר אור שחר (20) מיד-מרדכי.
- סמ"ר (מילי) קיריל קזידן, (26)
- רס"ר (מילי) שלמה בוכריס (36) משדה יצחק.
- רס"ב (מילי) יוסי קרקש (41) מעפולה.
- רס"ב (מילי) מריאן ברקוביץ' (31) מאשדוד.
- רס"ר (מילי) דניאל בן דוד (38) מאחיטוב.
- רס"ל (מילי) זיו בלאלי (28) מכפר סבא.
- סמ"ר (מילי) יהודה גרינפלד (27) ממעלה מכמש.
- סמ"ר (מילי) שי מכלוביץ' (21) מנתניה.
- רס"מ (מילי) שמואל חלפון (41) מבת ים.
- רס"ל (מילי) רעי יעיש (27) מהרצליה.
- סרן (מילי) אליהו אלקריאף (34) מגרנות.
- סמל (מילי) גרגורי אהרונוב (34) מאור עקיבא.
- רס"מ (מילי) מרדכי בוטבול (28) משלומי.
- סמ"ר מלכו משה אמבאו (22) מלוד.
- רס"ן (מילי) יותם לוטן (33) מבית השיטה.
- סמ"ר (מילי) נועם מאירסון (23) מירושלים.
- סרן גלעד בלחסן (29) מכרמיאל.
- סמל ראשון ייסמאו יאלאו (26) מאור יהודה.
- סמל ראשון פיליפ מוסקו (21) ממעלה אדומים.
- סמל ראשון מורן כהן, (21) מאשדות יעקב איחוד.
- סמל ראשון אורן ליפשיץ, (21) מגזית.
- סגן (מילי) גלעד שטוקלמן (26) מתמרת.
- סמ"ר (מילי) נעם גולדמן (27) מתל אביב.

- רב סמל נמרוד שגב (28) מרמת גן.
- סמל-ראשון ניר כהן (22) ממכבים.
- רס"ל איגור קובליק (26) מנצרת עילית.
- רס"ל (מילי) דוד שמידוב (25) מירושלים.
- סרן (מילי) יוני שמוכר (30) מבית נחמיה.
- סמ"ר (מילי) בן סלע (24) מקורנית.
- סרן (מילי) נתן יהב (36) מקריית אונו.
- רס"ר (מילי) אשר ראובן נוביק (36) מכנף.
- סמ"ר (מילי) עדי סלים (22) מבית חשמונאי.
- רב סמל אלעד דן (25) מקיבוץ אילות.
- רב סמל עידן קובי (26) מאילת.
- רב סמל גלעד זוסמן (26) מעלי.
- רב סמל נאור קאלו (25) ממעגן מיכאל.
- אלון סמוכה (35) מהוד השרון.
- רב סרן (מילי) נמרוד הלל (42) מראש העין.
- רב-סמל אהרון יחזקאל, בן 32 מכפר ידידיה.
- רב-טוראי יער בן גיאת (19) מנחשולים
- סמל יואן זרביב (22) מתל אביב.
- סמל ראשון צחי קריפס (20) מקיבוץ המעפיל
- סמל ראשון איתי שטינברגר (21) מכרמי יוסף.
- סמל יהונתן אנקונינה (21) מנתניה.
- רב-טוראי תומר עאמר (19) מגוליס.
- סמל יוסף אביטבול (19) מגן נר.
- סמל ראשון עוז צמח (20) מרעות.

- סמל הרן לב (20) מקיבוץ ממעיין ברוך.
- סמל דן ברזיר (19) ממושב בית הלל.
- רב טוראי יגאל ניסן (19) ממעלה אדומים.
- סרן ב' (27) מקרני שומרון.
- סמל אלכסנדר בונימוביץ (19) מנתניה.
- סמל ראשון אדם גורן (21) ממעברות.
- סמ"ר אורי גרוסמן (20) ממבשרת ציון
- סמל יניב טמרסון (21) מציפורי.
- סרן שי ברנשטיין, (24) מבאר שבע.
- סמל ראשון עמי משולמי, (20) מעופרה.
- סמל ראשון עדו גרבובסקי (20) מראש העין.
- רב סרן סמי בן נעים בן (39) מרחובות.
- רב סרן (מילי) נ' (36) מעברון.
- סרן דניאל גומז (25) מנחלים.
- רב סמל מתקדם (מילי) רון משיח (33) מגדרה.
- רב סמל (מילי) קרן טנדלר (26) מרחובות.
- סגן מיל. אליאל בן יהודה (24) מכפר תבור.
- רב סמל מיל. גיא חסון (24) מנעמה.
- רב סמל מיל. אלעד רם (30) מחיפה.
- סמל ראשון מיל. יניב שיינברום (24) ממי-עמי.
- רב סמל ירון אמתי (44) מזכרון יעקב.
- סמ"ר פיטר אוחותסקי (23) מלוד.
- סגן צ' (27) מנהלל.
- סא"ל עמנואל מורנו בן 35 מתלמים

מלחמת לבנון השנייה - נתונים כלליים

1. אורך המלחמה: המלחמה נמשכה 34 יום מה - 12.7.06 ועד 14.8.06. הייתה זו מלחמתה הארוכה ביותר של מדינת ישראל מאז מלחמת השחרור.
2. אזור השפעת המלחמה: במשך 34 ימים היו יותר ממיליון תושבים, מקו חיפה-טבריה ועד מטולה, תחת מטר אלפי קטיושת.
3. כמות הקטיושות ופיזורן:
 על הצפון נחתו כארבעת אלפים קטיושות בחלוקה הכללית הבאה:

חיפה	- 100
כרמיאל	- 200
נהריה	- 800
צפת	- 500
קרית שמונה	- 1000
אזורים כפריים	- 2,400
4. הנזק לרכוש: על פי הערכות שונות מסתכם הנזק לרכוש בעשרות מיליארדי שקלים.
5. עלות כספית למערכת הצבאית: עלות תפעול המלחמה והשבת המערכת הצבאית לכשירות נאמדת גם היא בעשרות מיליארדי ש"ח.
6. הפגיעה בכושר ההרתעה של מדינת ישראל: בספטמבר 2007 לאחר הפצצת חיל האוויר בסוריה, אמר ראש אמ"ן: 'מדינת ישראל החזירה לעצמה את כושר ההרתעה שאבד לה במלחמת לבנון השנייה'. דברים אלו מלמדים על הנזק שגרמה המלחמה לכושר ההרתעה של ישראל, אשר ספק אם שוקם במלואו עד היום.
7. הנזק הנפשי: במהלך ימי המלחמה פנו לסיוע נפשי פי שניים מהכמות השנתית. הנזק הנפשי למעל מיליון התושבים של הצפון עשוי להתברר עוד בעתיד. חיילים נפגעי הלם קרב נזקקו, נזקקים ויזדקקו לטיפול עוד שנים לא מעטות.
8. הנזק הגופני: במלחמה נפצעו באופן פיזי קרוב לששת אלפים אזרחים וחיילים בדרגות פציעה שונות.
9. אבדות בנפש בקרב האוכלוסייה האזרחית: 45 אזרחים.

10 . אבודות בנפש בקרב חיילי הסדיר, הקבע והמילואים : 119 חיילים.

תחקירי הורים

א. פתיחה

מתוך אחריות לאומית לגורלו של עם ישראל בארץ ישראל, החלטנו אנו, שבנינו נפלו על הגנת המולדת במלחמת לבנון השנייה לחקור את אירועי המלחמה ואת התנהלותם של מנהיגי המדינה ומפקדי הצבא במהלכה. החלטנו לנסות לבדוק ולחקור את אשר קרה במלחמה, לפני ואחריה, לנסות להשכיל ולהבין כיצד הגענו למצבים בהם היינו ומי הם האחראים למצבים אלו.

אנו שתמכנו ללא חת בילדינו עת יצאו להגן על מדינת ישראל, אנו שהצער יהיה מנת חלקנו תמיד, מגייסים בזמן הזה כוחות ותעצומות נפש כהמשך לדרכם של בנינו. את פרקי ההערכה והתחקירים שלהלן החלטנו להוציא לאור משום שאנו רוצים להשפיע על דיוקנה של מדינת ישראל בהווה ובעתיד.

באמצעות מסמך זה אנו מבקשים לעסוק בתיקון ערכי היסוד של החברה הישראלית. לצערנו, מי שהיו אמורים להיות אמונים על האחריות הלאומית, לא רק שלא נשאו באחריות, אלא ניסו ועדיין מנסים למנוע את חקר האמת, לטיח את הסדקים שנתגלו בהנהגה ובחברה הישראלית ולהפיל את כל האחריות על צבא הגנה לישראל ומפקדיו. הם מנסים להפוך את מלחמת לבנון השנייה לזיכרון רחוק.

אנו, שמלחמת לבנון השנייה, לעולם לא תהפוך אצלנו לזיכרון רחוק. אנו שהזיכרון מלווה וילווה אותנו, כל עוד נשמה באפינו, החלטנו לשנות את סדרי עולם הדממה, השתיקה וההשתקה. לא נהיה משפחות עקידה שותקות.

מאבקנו הוא למען העתיד הטוב יותר של החיים במדינה, מאבקנו הוא למען ערכי היהדות, הציונות ומורשת הקרב עליהם גדלנו חונכנו וחינכנו את בנינו. אנו פועלים למען עתידו של עם ישראל בארץ ישראל, עתיד החשוב לנו לא פחות, ואולי אפילו יותר מזיכרונם של הנופלים במלחמה לבלי שוב.

במהלך מאבקנו יצאנו להפגין מול בית ראש הממשלה ומול משרד ראש הממשלה. יצאנו לכיכרות העיר לא רק כדי למחות. יצאנו לחקור, לדרוש ולתבוע הפקת לקחים יישום מסקנות ולקיחת אחריות ממי שכשל במעשיו.

בסופם של תחקירים אלו יוגשו לאחראים לכשלים ולמחדלים המלצות אישיות. מטרת ההמלצות היא להכניס לתרבות השלטון בחיינו נורמות התנהגות של נשיאה באחריות. כרום המעמד והתפקיד, כך גודל האחריות המוטלת על נושא התפקיד. וכגודל המחדל ועומק הכישלון כך עוצמת המלצותינו האישיות על הנושא באחריות.

ב. על דרך עריכת התחקירים

על מנת לכתוב את התחקירים שלפניכם ביצענו עבודת שטח יסודית ככל שיכולנו. בראש ובראשונה תחקרנו חברים לנשק, חיילים ומפקדים בכל הרמות. דיברנו עם חיילים ששבו משדה הקרב. בכולם, השלמים בגופם והפצועים, נצרבו לעומק השפעות המלחמה. מהחיילים שמענו את פרטי הקרבות בהם נפלו בנינו. אחדים מהם שמעו את נשימתם האחרונה, בטרם הלכו מהעולם. דיברנו עם המפקדים בדרגים השונים. פגשנו את מפקדי השטח, שנלחמו תחת אש יחד עם בנינו. דיברנו עם מפקדי אוגדות, עם אלופים ועם הרמטכ"ל. לכולם הפנינו שאלות נוקבות, חריפות וכואבות. פגשנו שרים וכן את ראש הממשלה. מהם ביקשנו ללמוד על המלחמה, מטרותיה, אופן ניהולה, תוצאותיה והישגיה. ביקשנו להתבונן בפרטים הקטנים מחד ובתמונה הכללית של הפקודות וההחלטות, הצבאיות והמדיניות, מאידך. מתוך כל הנתונים שמנו לפנינו למטרה לנסות ולהבין את התמונה הכוללת על כל מורכבותה וגווניה, לחשוף את האמת, ולהביאה בפני הציבור ובפני מי שיצרו את התמונה הזו. למרבה כאבנו, התברר לנו כי התמונה שנחשפה לא נועדה לאלבומי ניצחון. האמת אינה מצויה במקום אחד. בעבודתו נעזרנו בתחקירים שפורסמו ביומנים ובראיונות עיתונאיים. בדקנו וביצענו הצלבות מידע עם גורמים שונים ונעזרנו גם בספרים ובכותביהם. לכל מי שפעל בתחום חקר המלחמה אנו מודים. בכתבתנו הסתמכנו גם על ממצאיה, מסקנותיה והמלצותיה של וועדת הבדיקה הממלכתית כלפי האחראים לכשלי המלחמה, כפי שהובאו בדו"ח החלקי שלה.

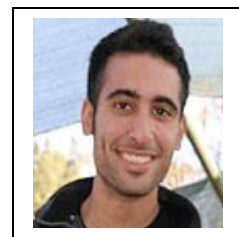
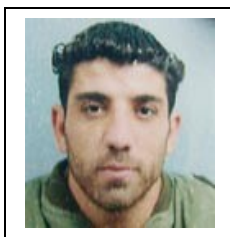
תחקיר ראשון: אירועי ה- 12.7.06

אירועי ה- 12.7.06, יום חטיפת החיילים ופריצת המלחמה
 ביום רביעי, ה- 12.7.06, בשעה 9.03, הותקפו שני רכבים מסוג האמר של צה"ל, שהיו בסיור על גדר המערכת, ע"י מארב חיזבאללה ליד נקודה 105 הממוקמת בין שתולה לזרעית ברכב הראשון ישבו ארבעה חיילים כולל מפקד הסיור, וברכב השני שלושה חיילים. נראה כי המארב תוכנן מראש כדי להרוג את יושבי הרכב השני, ולאפשר את חטיפת החיילים ברכב הראשון במקביל למארב פתח החיזבאללה בירי צלפים אל עבר מצלמות התצפית באזור. כמו כן נפתחה הרעשה של החיזבאללה לעבר יישובנו ומוצבי צה"ל בכל הגזרה.

נוהל תגובה לחטיפה לא הופעל אוטומטית ע"י כוח צה"ל באזור כפי שאמור היה להתקיים לפי תכניות והכנות ידועות. בקשתו של המג"ד להפעיל ארטילריה נענתה בשלילה. בשל הוראה מפיקוד צפון יומיים לפני כן להוריד נוהל כוננות חטיפה. הוראה זו הובילה לשליחתם של צוותי יחידות מהגזרה לאימון, כך שאיוש הסוללה אמור היה להמשך שבע שעות. מסוקי קרב שהוזנקו למקום גילו בשעה 9.45 את שני ההאמרים השרופים. ובאותה עת הגיע כוח קרקעי למקום וגילה כי שלושה חיילים נפלו, שני חיילים נפצעו ושני חיילים נחטפו.

דבר החטיפה דווח לחטיבה בשעה 10.03.

החיילים החטופים - הובלו תוך העיירה איטה אשעב- בה שכנה מפקדת החיזבאללה של דרום לבנון וסביבה מספר 'שמורות טבע'.

רס"ל (מיל) שני תורג'מן (24) רס"ל (מיל) וויסאם נאזל (27) רס"ל (מיל) אייל בנין (22)

יש לציין כי גם הכוחות המיוחדים האמורים לנסות לאתר ולחלץ את החיילים החטופים במקרה כזה הגיעו לאזור רק בסביבות השעה 11.00 בשל הדיווח המאוחר והפעלתם לא הייתה מעשית.

החיילים החטופים - הפכו שבויים -

אהוד גולדווסר

אלדד רגב

עד פרסום דו"ח זה טרם ברור מה עלה בגורלם של השניים
מדינת ישראל לא קיבלה עד היום אות חיים מאותם חטופים.
כשדרש בני רגב, אחיו של אלדד, להתנות את ההשתתפות 'בועידת השלום' בהעברת מידע על
גורלם של השניים, השיב סגן שר הביטחון – אלוף במיל. מתן וילנאי: 'אסור לערב מקרה פרטי
בנושא לאומי!'

משחלפו 520 יום מעת החטיפה שלחה מיקי גולדווסר אמא של אודי, מכתב חריף לראש
הממשלה שר הביטחון והנשיא ובין היתר כתבה:

'עברו כבר יותר מ-520 יום מאז החטיפה ללא שום תזוזה או יוזמה של ישראל לשחרורם של
הבנים. כמה זמן אנחנו עוד יכולים להיות בשקט? עד מתי נחכה? המנהיגים פגעו בליבת העם. הם
שברו את האמון הבלתי מתפשר שהיה לנו לגבי המחויבות של המדינה לבניה בזמן שירותם אותה.
והיום, הם עדיין לא תופשים שהם ניצבים כנגד הגל שהפך לצונאמי. הם עדיין לא תופסים שהפעם
הם עומדים מול עם שלם, מלוכד ובלתי מתפשר. מנהיגינו רגילים להתנהל כאשר אנו מפולגים
בינינו. כך הם ייצבו את שלטונם במשך כל השנים. אבל הם טועים טעות מרה.
ייתכן שקל למנהיגות שלנו להמשיך ולהתנהל בעצלתיים בנוגע לחטופים.'

תגובת צה"ל לאירוע החטיפה

כשעתיים מהרגע בו נודע על הפגיעה בסיור וחטיפת שני הלוחמים, ניתנה הוראה על ידי תא"ל גל
הירש, מפקד האוגדה, להיכנס לתוך שטח לבנון ולנסות לעצור את רכב המילוט של המחבלים. את
ההוראה קיבלו במקביל, סרן ראם שגב, מ"פ מגדוד 50 וצוות שריון מגדוד 82 ששהה במוצב
'נורית' הסמוך למקום החטיפה.

המוצב, כמו כל הגזרה, ספג הרעשה ארטילרית כבדה. צוות השריון התקשה להגיע לטנק עקב
ההפגזה הכבדה, אך במאמץ אדיר והתעקשות נחרצת הצליח במשימה זו והתחיל בנסיעה לכיוון

נקודה 105 ביחד עם 'נגמחון' ובו חיילי הנח"ל. יעדו של הכוח היה להגיע אל השער המוביל לעייטא א שעב שבלבנון.

בעת הכניסה לתוך לבנון הספיק צוות הטנק לירות ולפגוע במספר עמדות חיזבאללה אך במרחק קצר מאוד הגבול, עלה הטנק על מטען גחון גדול. מעצמת הפיצוץ נהרס הטנק כליל וארבעת אנשי צוותו נהרגו. הנופלים בצוות השריון היו:

סמ"ר אלכס קושנירסקי. סמ"ר גדי מוסייב סמ"ר שלומי ירמיהו סמ"ר יניב בר-און

הפעילות הצבאית לחילוץ צוות הטנק על ידי הכוח הרגלים בפיקודו של ראם שגב נמשכה שש שעות. תעודת ההערכה שהוענקה למפקד הפלוגה מעידה, אם כי באופן חלקי ולא תמיד מדויק, על אשר ארע במקום במשך 6 שעות:

'תעודת הערכה מוענקת מטעם מפקד פיקוד המרכז לסרן ראם שגב, מ"פ גדוד 50, על שהראה דבקות במשימה, וחתירה לניצחון ורעות. בתאריך ט"ז בתמוז התשס"ו (12 ביולי 2006) חצה כוח חי"ר בפיקודו סרן ראם את הגדר ברגל מתוך כוונה לחלץ את חיילי צוות הטנק, תחת אש תופת מתמדת ותוך חירוף נפש. משנודע שהטנק עלה על מטען כבד, וכל לוחמי הצוות נהרגו – נשאר הכוח במאחז על מנת לאבטח את האזור ולהגן על חלקי הטנק ועל גופות החללים שהתפזרו לכל עבר. הכוח שהיה בשטח מעל לשש שעות תחת אש שטוחת מסלול ותלולת מסלול, מודע לידיעה המודיעינית כי כוח חיזבאללה מיועד לכבוש את 'כיפת הדגל' ולקחת את גופות חיילי צוות הטנק. כאמור, כוח החי"ר היה שותף למאמץ היחידי שפעל כדי לסייע לחיילי צה"ל החטופים, ולאחר מכן ככוח היחיד שנלחם במאחז 'כיפת הדגל' במשימה המקודשת של שמירה על גופות החללים.

בכוח היו נפגעים והלומי קרב, הכוח נותר ללא מים ובמיעוט תחמושת ללא סיוע ארטילרי או אווירי. סרן ראם שגב הפגין רוח לחימה, יוזמה, עוז, גבורה עילאית, תעוזה, איתנות ודבקות

במשימה, כשנשאר להחזיק בשטח. הוא פיקד על כוח קטן ללא-סד"כ מתוך הבנה כי רק פעולה של כוח זה יכולה לסייע בהגנה על גופות חללי הטנק'.

הסיפור האמיתי כפי שסופר על ידי ראם שגב היה שונה במקצת.

שגב סיפר כי ההוראה שיצאה ממפקד האוגדה תא"ל גל הירש והגיעה אליו דרך סא"ל עודד בסיוק, מפקד גדוד 82 מחטיבה 7 של השריון, הייתה לכבוש את מוצב החיזבאללה, 'כיפת הדגל', שהיה ממוקם בעמדת תצפית טובה מול הכפר עייטא א-שעב. הוראה זו ניתנה על פי תוכנית 'נגיחה' למקרה של חטיפת חיילים ומטרת הכיבוש הייתה לתפוס עמדות ירי ותצפית כדי לחסום באש את הצירים שמהם ניתן לברוח לתוך לבנון עד שיגיע כוח משימתי שיוכל לעצור את החוטפים. על פי הנוהל הזה אמור היה כוחו של שגב לכבוש את המוצב אולם לפי התוכנית כיבוש מעין זה צריך היה להתבצע מיד אחרי החטיפה ובראש הכוח צריך היה לנוע דחפור ענק שינקה את השטח ממוקשים. רק אחריהם היו אמורים החיילים להתקדם בסיוע טנקים ובחיפוי ארטילריה.

'בפועל', סיפר שגב, 'יצאנו שעתיים אחרי החטיפה. דחפור לא היה כי לקחו אותו לעזה וגם אש ארטילריה לא הייתה. בקיצור: יאללה קדימה הסתער... אחר כך בתחקירים, עוד ביקרו אותי על זה שלא עשיתי נוהל קרב מסודר. הרי קיבלנו פקודה 'יאללה צאו'.

שגב תיאר את חוסר התכלית שבמבצע הראשוני:

'יש לזכור שמדובר בכשעתיים לאחר החטיפה, אפילו אם החוטפים היו הולכים ברגל - והם לא הלכו ברגל - הם כבר היו 10 ק"מ מהמקום. אבל פקודה זו פקודה. ללא דחפור היינו אמורים להיכנס בתוך נקפדון - נגמ"ש ממוגן בליווי של טנק. אז מתברר שאין נהג לנקפדון. בחיפוש אחר נהג נקפדון ברשת הקשר, מדווח מפקד סיור שנמצא אצלו חייל - נמרוד כוהן שעבר קורס נהגי נקפדון. שולפים את נמרוד מהסיור כדי לנהוג בנקפדון. כיוון שאי אפשר היה להיכנס במקום שנקבע מראש, כי לא היה דחפור שיפנה את הדרך, התחלנו לנסוע לאורך הגדר כדי למצוא נקודת חצייה טובה. מצאנו נקודה, חצינו אותה, הצלחנו לנסוע כמה מטרים ואז הנקפדון עלה על סלע ונתקע. הורדתי את החיילים הוריתי לטנק למצוא נקודת כניסה אחרת והתחלנו להתקדם רגלית. הטנק בעקבותינו. בסמוך למוצב, הטנק חלף על פנינו ונכנס לרחבה שלפני המוצב, כשבינינו לבינו הפרידה סוללת עפר שחיזבאללה הרים. פתאום נשמע פיצוץ! זה היה פיצוץ נורא, כל האדמה

רעדה. פיסות מתכת וגומי עפו כאילו היו חתיכות נייר שזורקים בחתונות... מהטנק לא נשאר זכר. אני והחיילים שלי נכנסנו למוצב. ברחבה נפער בור ענק בקוטר 4 מ' ובעומק 2 מ'.

אל המקום מגיע מג"ד 82. האנשים שהיו איתו היו בהלם ואז אומרים לנו - לי ולשמונת החיילים שהיו איתי ולעוד כמה מחיילי השריון שהגיעו עם המג"ד - שאנחנו צריכים להיאחז בשטח, לפרוס הגנה. כבר אין חניבעל, אין שום דבר, רק שנישאר במקום, שנשמור על הגופות - שאינן - כדי שהחיזבאללה לא יבוא לחטוף אותן.

החיזבאללה ששמע את פיצוץ הטנק מחדש בשלב זה את ההפגזה של האזור.

במקביל, בשעה 12.00 לערך, הזעיק קצין האג"מ של גדוד 82 את הסמ"פ, אלעד והודיע לו כי יש פקודה להיכנס לשטח עם חיילים נוספים, לתגבר את הכוח שכבר בפנים וגם להכניס להם מים שאזלו. בראש כוח של שמונה חיילים נסע אלעד לאורך הגדר וחיפש נקודת כניסה. ליד שתולה הוא פגש במח"ט 300 מפקד הגזרה ובסמג"ד 82.

אלעד תיאר כי לפני חציית הגדר עצר חן לבני ואמר לפקודיו: 'אם אני נהרג, הסמג"ד מחליף אותי. ואם גם הוא נהרג אתה, אלעד, מחליף אותי'.

ועוד סיפר אלעד:

'המח"ט אסף את הקצינים ואמר להם: צריך להישאר בשטח לשמור על גופות אנשי הצוות שלא יבואו חיזבאלונים לחטוף אותם. כמו שהוא גמר את הנאום הוא הסתובב ויצא עם המג"ד והסמג"ד'.

בשטח נותרו המ"פ, סגנו ו-16 לוחמים תחת הפגזה רצופה. מסוקים הגיעו רק כעבור 45 דקות וניסו לירות לעבר מקורות הירי. בשעה 13.30 אלעד דיווח למג"ד שהצוות לא הפסיק לירות ושוב נגמרו המים. יש לזכור כי מדובר בשעת צהריים באמצע התמוז. תשובת המג"ד הייתה: 'תחזיקו מעמד, תהיו חזקים'.

שגב תיאר את שאירע אחר כך:

'ואז מתפוצץ פגז מרגמה ממש לידינו. שמענו בום מאוד קרוב ממש הרגשנו אותו. רגע אחרי שנשמעה צרחה של היסטריה. אני רואה את אחד החיילים מתרומם, עומד באמצע השטח שלם

לגמרי צורח. לא מצליח להגיד מילה. נכנסנו לשיח וראינו את נמרוד כהן שוכב. הוא לא היה בהכרה'.

נמרוד כהן, שהצטרף לכוח מכיוון שעבר קורס נהגי נקפדון, נפגע מרסיס במצח מתחת לקסדתו. תחת אש כבדה הוצא נמרוד על אלונקה אל עבר הגבול שם המתינו הרופא והסמג"ד. נמרוד לא שרד והצטרף לרשימת שמונת הנופלים בקרב

סמל נמרוד כהן (19), 12/7/06

ציון לשבח הוענק מטעם מפקד חטיבה 933 לסמל נמרוד כהן ז"ל, לוחם גדוד 50, על שהראה דבקות במשימה וחתירה לניצחון, מקצועיות ורעות.

המשך האירועים

כדי לחפות על חיילי החי"ר של גדוד 50 הוזעק ממוצב סחלב צוות טנק מאותה פלוגה של הטנק שעלה על המטען. על הטנק פיקד יעקב פרנס. בדרך לנקודה ירה הטנק על עמדות חיזבאללה ופגע בהן ובחוליות חיזבאללה שניסו לחצות את הגדר. בדרך גם ספג הטנק פגיעות משני טילים אך המשיך בתנועה על פעילותו של פרנס וצוותו עוד ידובר באירועי מארון א-ראס.

במוצב 'כיפת הדגל' נמשכה ההפגזה ומפגיעה נוספת נפצעים עוד שני חיילים. נשוב לתיאורו של שגב: 'אני מחליט שאני לא מחכה לאישור לצאת. אין שום סיבה להמתין עד שיהרגו לי את כל החיילים. יהיה מה שיהיה, אנחנו יוצאים. רק כשהגענו לגבול, הגיעה גם הפקודה הרשמית לצאת...היינו שם 4 שעות, איבדנו 5 חיילים, חמישה נוספים נפצעו כולל הלם קרב. 0 הישגים צבאיים, לא נראים ולא עלומים. לא תצפית, לא מודיעין, לא ירי על צירים, לא עצירת חטיפה, לא פגיעה באויב. שום כלום'. 'נכנסנו כמו טמבלים ויצאנו פחות חמישה'.

הצטרפות כוח מגלן

על אירוע החטיפה שמע גם מפקד יחידת 'מגלן', שהיה בדרכו דרומה, הוא סב על עקבותיו, חבר למח"ט 300, אל"מ חן ליבני וקיבל דיווח על הטנק שעלה על המטען הגדול. מפקד היחידה וכמה מלוחמיו שאלו אפודים וציוד לחימה מצוות שריון שהיה באזור והזעיקו את כל היחידה. לאחר התארגנות תחת אש נכנס צוות מגלן לחלץ את הגופות של צוות הטנק. רק לאחר שווידאו כי חילצו את כל הגופות והציוד, יצאו לוחמי מגלן חזרה לתחומי ישראל. על החילוץ הזה ועל פעילותה בהמשך הלחימה בלבנון, זכתה היחידה, בתום המלחמה, לציון לשבח יחידתי של אלוף פיקוד המרכז.

היה זה החילוץ הראשון שנעשה במלחמה תחת אש. אחריו היו עוד חילוצים רבים.

הערכת הפיקוד לאחר מעשה

על השתלשלות האירועים העידו בפני ועדת וינוגרד מפקדי הגזרה הבכירים.

וכך הסביר מפקד אוגדה 91, תא"ל גל הירש, את הכנסת הטנק בעקבות החטיפה:

'אני בחרתי מאיפה נכנסים ורק לשם, אחרי שהתייעצתי עם המח"ט אל"מ חן לבני. זאת פקודה שהיא מבטאת את מדיניותו של המפקד, כי ידעתי שיש בזה סיכונים רבים. כל מה שהיה לי לתת נתתי, כדי להציל אותם. גם מבחינה מקצועית עשיתי פה שיקול דעת וגם מבחינה ערכית, כדי להציל את אודי ואלדד.'

אלוף פיקוד הצפון אודי אדם אמר:

'החטיפה מבחינתי זה כשלון צורב. אבל אני חושב שהפיקוד בתנאים שהיו לו עשה את הכול. כנראה שחלק גדול מהדברים גם היינו עושים אחרת, אבל אני לא חושב שהפיקוד שלי נכשלי.'

הרמטכ"ל, רב אלוף דן חלוץ אמר:

'נקודת המוצא בפיקוד היא של כישלון מאוד צורב. היא גם נקודת המוצא שלי, שלא נתבלבל, אני לא מגלגל את זה לפיקוד. אירוע החטיפה הוא כשלון, כשלון מבצעי.'

את אירועי יום המארב הקטלני והחטיפה, חקרה ועדה ראשונה בראשות תא"ל אבי אשכנזי. ממצאיה הוגשו לרמטכ"ל אבל לא סיפקו. כעבור זמן מונתה ועדה נוספת בראשות האלוף במילואים - דורון אלמוג.

המסקנות העיקריות של האלוף אלמוג היו כי התקיים פער חמור בין הבנת איום החטיפה והפקודות הכתובות לבין תגובת הכוחות בשטח וכי לא הופקו הלקחים מאירוע החטיפה של באוקטובר 2000. אלמוג המליץ שגל הירש לא ימשיך בתפקידי פיקוד ולא יקודם בצה"ל ובעקבות הדוח הירש התפטר.

בשולי דבריו הוסיף האלוף אלמוג רמז עבה כלפי מעלה כשקבע כי : 'בעניינים אסטרטגיים האחראיות מוטלת על מי שעומד בראש המערכת'.

פרק הערכה: כשלי הדרג המדיני עם פריצת המלחמה

ידיעות ראשונות ודיונים מוקדמים

ראש הממשלה שמע לראשונה על האירוע, ממזכירו הצבאי האלוף גדי שמני, בהיותו בפגישה עם הורי גלעד שליט שנחטף לעזה על ידי ארגון החמאס שבועיים וחצי קודם לכן.

בשעה 10.20 הרמטכ"ל עדכן את ראש הממשלה על הפעלת נוהל חטיפה שמשמעותו הכנות לתקיפה אווירית ופעולות נוספות של חסימות וניסיונות לאתר את הנחטפים.

את שר הביטחון והרמטכ"ל תפסה הידיעה בעת פגישתם בלשכתם במשרד הביטחון בתל-אביב. בצהרי היום התנהלו דיונים והערכות בפורומים שונים במטכ"ל ובמשרד הביטחון לגבי דרכי התגובה הראויים. לכולם ברור היה שאי אפשר לעבור לסדר היום. המינוח החדש שעלה הוא 'שינוי עיצוב', כלומר שינוי הכללים, שינוי המצב בגבול, שינוי כללי המשחק והרתעה.

תכלית דיון פורום הבכירים במטכ"ל היה להחזיר את ההרתעה הישראלית. לצורך זה, אמר הרמטכ"ל, 'צריך לפעול בזירה באופן ממושך, רב עוצמה ותוך הפגנת כושר עמידה'.

לגבי הפעלת הכוח, כמה מהמשתתפים התייחסו בדבריהם לאפשרות שפעילות אווירית לא תספיק ויהיה צורך גם בפעולה קרקעית נרחבת. נאמר כי הפעלת התוכנית הקרקעית ששמה 'מי מרום' תתבצע כאשר 'נכנסנו למספר ימי לחימה ולא הצלחנו להפחית ירי לנתניה... אנחנו צריכים לדעת שאנחנו נפעיל מספר אוגדות'.

לעת ההיא סיכם הרמטכ"ל כי אסורה בשום צורה חצייה של קו הגבול.

בשעה 14.30 נערכה הערכת מצב בלשכת שר הביטחון עם גורמי הביטחון השונים.

בפתח הדיון הציג ראש אגף המבצעים האלוף גדי אייזנקוט את ההמלצות לפעולה:

'התכלית היא - עיצוב משוואת הרתעה חדשה, שתיצור כללים חדשים בנושא חטיפות, תוך תביעת אחריות מדינתית מלבנון ופגיעה בארגון טרור חזבאללה. יעד זה יושג באמצעות תקיפה משולבת של יעדי חזבאללה ויעדי תשתיות לבנוניים, על מנת להרתיע את חזבאללה ולהניע את השלטון הלבנוני לקחת אחריות'.

עוד הציע אייזנקוט ש'לא להתעמת מול ארגון החיזבאללה, אלא עם המדינה הלבנונית, וליצור היגיון שישראל דורשת כתובת לבנונית. ההבנה היא שאם נתעמת מול ארגון חיזבאללה, ארגון חיזבאללה יגיב. אם נפגע בתשתיות לבנוניות, זה יוצר דילמה'.

הרמטכ"ל הוסיף :

'ההיגיון שלנו הוא היגיון כפול, גם מול חיזבאללה וגם מול ממשלת לבנון. האמירה שלנו היא ממשלת לבנון, אבל הפעולה - גם וגם. למה גם וגם ? כי, לא יעלה על הדעת שלא נתקוף מטרות חיזבאללה'.

ראש המוסד הביע דעה אחרת ובין היתר אמר :

'אם נפעל ע"פ המתווה של הצבא אנחנו הולכים במהלכים האלה להתדרדר לעימות ארוך טווח, שהפוטנציאל שלו לפגוע במטרות עורפיות בישראל הוא גבוה מאוד... להערכתנו בדרך שזה מוצע, זה כמעט ודאי עומד לקרות'.

האלוף במילואים עמוס גלעד אמר בין היתר :

'אני חושב שהרקטות ארוכות הטווח באמת יכולות לגרום פה הלם גדול. צריך ללכת עליהם על בסיס מה שהוצע. בסוף נצטרך להיות מוכנים גם למהלך קרקעי למרות שהוא לא פופולארי'.

שר הביטחון סיכם את הדיון בהגדירו את כוונת פעולת התגובה של צה"ל :

'אירוע שחייב להסתיים באופן כזה, שמצד אחד חיזבאללה מצטער על זה שהוא התחיל בו, ומצד שני שבפעם הבאה הוא לא יחשוב לעשות אירוע כזה. זאת המטרה המרכזית, המטרה היא בעצם לגרום לכך שחיזבאללה ירגיש שהוא מוכה, רדוף'.

שר הביטחון היה מודע לכך שהפעולה לא תביא להחזרת החיילים החטופים.

המטרה הייתה 'לנסות וליצור מאזן אימה קשה מול חיזבאללה'.

מכל מקום ברור היה לו כי 'אנחנו מוצאים את עצמנו בתוצאה של אירוע שמכניסה את צה"ל ואת מדינת ישראל למהלכים שאף אחד מאיתנו לא נערך להם'.

את סוגיית העורף העלה שר הביטחון בשיחה עם הרמטכ"ל ועם מפקד פיקוד העורף. שלושתם

הסכימו כי באותה שעה אין צורך להכריז על 'מצב מיוחד' בעורף.

שר הביטחון ביקש לשמוע פרטים לגבי האפשרויות אם וכאשר יותקף העורף, ועמוס גלעד הציע

לשקול שוב את השיטה של תקיפת יעדי תשתיות עקב תגובת חיזבאללה הצפויה. לחיזבאללה

כמות עצומה של קטיושות שהטווח שלהם 20 ק"מ אל תוך עומק הגליל, הסביר :

יזה אומר שהגליל יכול להיות תקופה ארוכה שומם ואתה צריך להתכונן למלחמה ארוכה כשאתה מקלטים בגליל. אנשים יעזבו שם ואתה עלול לצאת מופסד מהעניין.

הערכות הדרג המדיני - ראש הממשלה ושר הביטחון

בין השעות 11-12 נערכו התייעצויות טלפוניות בין ראש הממשלה ושר הביטחון והם הסכימו על 'הצורך בהודעה משותפת לעיתונות'.

בשעה 12.50 כינס ראש הממשלה מסיבת עיתונאים ובה הכריז :

'אירועי הבוקר אינם בגדר של התקפת טרור אלא פעולה של מדינה ריבונית שתקפה את ישראל ללא סיבה וללא התגרות... ממשלת לבנון שחיזבאללה הוא חלק ממנה, מנסה לערער את היציבות האזורית. לבנון היא האחראית ולבנון תשא בתוצאות פעולותיה...הממשלה תכונס הערב כדי לאשר תגובות נוספות של צה"ל בלבנון. אני בטוח שהתגובות האלה תהדהדנה במקומות הנכונים ובעוצמות שמתחייבות, נוכח ההתגרות הרצחנית שבאה משטח מדינת לבנון... לא ניכנע לסחטנות ולא ננהל מו"מ עם גורמי טרור בכל מה שקשור לחייהם של חיילים ישראלים. זה היה נכון אתמול, וזה נכון גם היום'.

בשעה 18.00 נערכה בתל-אביב התייעצות של ראש הממשלה עם שר הביטחון, ראש האגף הביטחוני-מדיני, ראש המועצה לביטחון לאומי וראשי המוסד והשב"כ. עוד נכחו חברי המטכ"ל, רב אלוף דן חלוץ ומספר אלופים ובהם סגן הרמטכ"ל קפלינסקי, ראש אגף מבצעים אייזנקוט וראש אגף מודיעין עמוס ידלין. בישיבה זו בלטו בהעדרם אלוף פיקוד הצפון אודי אדם ומפקד פיקוד העורף יצחק גרשון.

ראש אגף מבצעים אייזנקוט הציג שתי תוכניות. הראשונה הייתה הפצצת תשתיות ויעדי חיזבאללה. והשנייה מהלך קרקעי עם כמה אוגדות. במהלך הדיון התחלקו עמדות המשתתפים בדיון כך :

ראש הממשלה, שר הביטחון, ראש השב"כ, ראש המועצה לביטחון לאומי וראש האגף המדיני ביטחוני תמכו בהפצצת מערכת הרקטות של החיזבאללה.

ראש המוסד הציע: 'ללכת על חיזבאללה בכל הכוח... ופעולה קרקעית'.

הרמטכ"ל: 'מתנגד למהלך קרקעי בלבנון בעת הזו' אך 'מבקש בפורום הזה לקבל הרשאה, במידה ונצטרך, לגייס גם כוחות מילואים'.

ראש הממשלה סיכם את הדיון בהעלותו את הנקודות הבאות :

א. 'הקהילה הבינלאומית מבינה שמדינת ישראל הולכת לתת מכה', אך היא סבורה שסניורה (ראש ממשלת לבנון) מייצג תקווה ללבנון ולכן הם יתנגדו לפגיעה מהותית במדינה. (ראוי לציין כי מאחורי האמירה הזו הסתתר לחץ אמריקאי וצרפתי שלא לפגוע באינטרסים שלהם בלבנון ובראש ובראשונה בסניורה).

ב. 'כמעט וודאי שהפעולה שאנחנו ננקוט תחייב את מדינת ישראל להתמודד עם מציאות שאולי היא לא הורגלה אליה בהיקף כזה מאז הקמתה, מבחינת הפגיעות בעורף... אנחנו לא יכולים לדבר על היקף של מאות טילים, גם כאלה שיכולים להגיע לעומק ישראל, ולהניח שבדרך נס הם יתפקדו כמו טילי הקאסם של המחבלים בדרום'.

ג. 'כל הזמן דיברנו על אפשרות שתהיה חטיפה, אשר הביאה לתוצאה שכרגע אנחנו צריכים לפעול, כאשר אנחנו יודעים מראש שכל מודל של פעולה שאנחנו לא ננקוט בו, כרוך בתשלום מחיר כבד והשאלה היא איפה המחיר במצטבר יותר כבד'.

ד. אני לא רואה איך החיזבאללה ניזוק נזק משמעותי, ואיך אנחנו משנים את המשוואה, ע"י כך שאנחנו פוגעים בתחנת הכוח של לבנון, שתיצור אולי אפילו חיבור גדול יותר של האוכלוסייה לחיזבאללה... זה יקומם נגדנו את הקהילה הבין לאומית. לכן אנחנו צריכים להתרכז בראש ובראשונה במטרות של חיזבאללה.. כאשר אנחנו בכל מקרה נכנסים פה לסיטואציה שתיקח ימים'.

מאוחר יותר באותו היום התכנסה ישיבת מיוחדת של ממשלת ישראל בעקבות נפילתם של שמונה חיילים חטיפתם של שניים וירי מסיבי של החיזבאללה לאורך גבול הצפון.

אגב נזכיר, שבכניסה לישיבה הזו ביצע של שר המשפטים חיים רמון מעשה מגונה בחיילת.

בישיבה זו החלה למעשה המלחמה אולם מעיון בעדויות השרים ובעיקר בעדויות שר הביטחון וראש הממשלה מול ועדת וינוגרד, עולות שורה ארוכה של אי הבנות, אי הסכמות וכשלים בדרך להכרזה על המלחמה. בעדויות הועדה ניתן אף לקרוא בבירור כיצד מצביעים חבריה על אי אמירת אמת של ראש הממשלה בנוגע לדיונים על יציאה למלחמה.

מה צריכה הייתה ממשלה בישראל לעשות עם היוודע דבר נפילת 8 חיילים וחטיפת שניים נוספים

א. ראשית הייתה חובה להניח על שולחן הממשלה את כל הנתונים החדשים, בהנחה שאת הנתונים הבסיסיים, של הביטחון השוטף, כבר למדו חברי הממשלה בישיבות קודמות שהוקדשו לנושא. היות והנחה זו לא הייתה נכונה הייתה אמורה ממשלת ישראל לשמוע סקירות של

הגורמים המקצועיים השונים, צבאיים ואזרחיים, על בסיס הנתונים החדשים והישנים וללמוד מהם ההשלכות של המצב החדש. כל דיון היה חייב להתחיל כך.

ב. במקביל היו אמורות להישלף מהמגירה התוכניות שהיו צריכות להיות מוכנות לאירוע מסוג זה. התוכניות היו אמורות להיבחן על מנת לוודא שהן מתאימות למציאות החדשה שנוצרה. במידת הצורך הייתה חובה לבצע את ההתאמות הנדרשות.

ג. בהתחשב בתוכניות ובנתונים החדשים היה על הממשלה לקיים דיון ולקבל החלטה מה רצונה וחובתה לפעול ולעשות בנסיבות החמורות שנוצרו בעקבות נפילתם של שמונה חיילים ונפילתם בשבי של שניים נוספים.

ההכרעות הכושלות של הדרג המדיני

טרם העיון בהכרעות הכושלות של הדרג המדיני יש לזכור כי אירועי מלחמת לבנון השנייה אינם מנותקים מההוויה הישראלית במזרח התיכון החדש והישן. את הרקע למלחמה ניתן למצוא בכל אשר התרחש במדינת ישראל מאז הנסיגה מלבנון בשנת 2000 ובכל אירועי האינתיפאדה השנייה. פועל יוצא מן האמור לעיל הוא שלכל המנהיגים והמפקדים הישראלים שמילאו תפקידים בשנים שלפני המלחמה היה חלק, קטן או גדול באחריות למצב שנוצר והביא למלחמה.

מסמך זה אינו דן בכל אלו אלא עוסק בעיקר בהתנהלות ההנהגה המדינית, קרי ממשלת ישראל, בתפקודה, בדרך קבלת החלטותיה, במחשבה שמאחורי החלטות והמטרות שהוצבו למלחמה - אם הוצבו - ובהתנהלות ההנהגה הצבאית לקראת אירוע שכזה ובתוך המלחמה.

את עיקרי ההתנהלות והכשלים של הדרג המדיני בעת התגובה לאירוע החטיפה היציאה למלחמה מנתה ועדת וינוגרד בדו"ח החלקי שלה:

א. מאז שנת 2000 הייתה קיימת מדיניות של הכלה מצד ממשלת ישראל כלפי התגרויות ומעשי תוקפנות של החיזבאללה. אי הנחת של אישים פוליטיים וצבאיים ממדיניות זו לא נשאה אופי של היערכות ברורה לקראת שינוי במדיניות.

ב. הכנות לקראת שינוי במדיניות ההכלה נקבעו על ידי ממלא מקום ראש הממשלה אהוד אולמרט חודשים לפני המלחמה עת הצהיר כי: 'אנחנו צריכים להיות מוכנים עם דפוסי תגובה שמותאמים לסוג הגרוי שיתקיים'. הועדה קבעה שאולמרט אמנם הביע תקווה ש'מישהו מכין את התכניות האלה' וכי הרמטכ"ל השיב כי 'הן קיימות'.

אולם למעשה קבעה הועדה: 'לא מצאנו עדות לכך שתכניות אלו אכן הוצגו לראש הממשלה או לקבינט המדיני-בטחוני בצורה מלאה ומסודרת וממילא לא אושרו על ידם'.

עוד ציינה הועדה כי בישיבת וועדת חוץ וביטחון מ 26 ביולי 2006 הדגיש ראש הממשלה כי חלופת ההכלה נשקלה בממשלה אך נדחתה אולם הועדה לא מצאה דיון כזה.

ג. ההחלטה לצאת למערכה צבאית ולסטות ממדיניות ההכלה נעשתה בחופזה, בלא שנקבעו למערכה יעדים ברורים ומוסכמים, ללא מתווה פעולה עקבי שהיה יכול להביא למימוש, וללא התייחסות סדורה למאפיינים המיוחדים של הזירה שעשו פעולה צבאית בה כה מורכבת ורבת בעיות'.

ד. 'התמונה העולה ממכלול ההחלטות שיצרו את היציאה למערכה אינה של מתווה שכשל בגלל נסיבות שלא ניתן היה לדעת אותן מראש- אלא של אוסף החלטות לגבי הפעולות הצבאיות שלא הצטרפו יחד לתכנית פעולה כוללת מבוססת היטב בידע, ניסיון, ניתוח, תכנון וראייה אסטרטגית כוללת וארוכת טווח. יתר על כן ההחלטות לא היו מבוססות על היכרות עם הידע והתובנות הקיימות ביחס לזירה הלבנונית. כל אלה היוו כשל חמור'.

על פי ועדת וינוגרד הליקויים העיקריים בהחלטות שהביאו לפרוץ המלחמה היו:

א. בעקבות אירוע החטיפה הממשלה יצאה מיידית לפעולה צבאית רחבה ויזומה, שהתדרדרה למלחמה. הפעולה לא התבססה על תכנית ידועה מראש, לא כללה יעדים ניתנים להשגה, דרכים מתאימות למימוש, ומנגנונים של שליטה על היקף הפעולה המבוססים על היכרות עמוקה של הזירה הרלוונטית והכוחות הפועלים בה.

ב. ההחלטה נעשתה ללא בחינה רצינית של מוכנות הצבא וללא שיקול זהיר של תרחישים אפשריים להתפתחות המערכה. היא לא כללה התייחסות לדרכי סיום הפעולה הצבאית או לוחות זמנים לפעולה ולשליבה. הוצהר על יעדים שבחלקם לא היו ברי השגה, ונוצר רושם כי הלחימה תימשך עד השגתם.

ג. למרות שהובהר כי תוצאה צפויה של הפעולה תהיה ירי מסיבי ומתמשך מצד חיזבאללה על העורף הישראלי, לא נבחן לעומק מה מתחייב מירי כזה ביחס למתווה הפעולה, משך הזמן שלה, או סיכויי הצלחתה.

בשורות הבאות נבחן כמה כשלים מרכזיים של הדרג המדיני וזאת באמצעות ניתוח חילופי דברים שנאמרו בוועדת וינוגרד:

א. האם היו תוכניות תגובה לתרחיש של תקיפת חיזבאללה חטיפת חיילים

השופט וינוגרד: 'מה היתה התוכנית שהתגבשה אצלך לפני ה- 12 ביולי?'

אולמרט: 'היה לי ברור דבר אחד, שבמידה ויתרחש המתאר האיום הזה, שהיה נראה לנו וודאי, דיברנו עליו בוודאות שאין גדולה ממנה, המתכונת להתמודד אתה היא לא להיות מקובע באיזשהן תפישות עבר, שהעיקר זה תפישת שטח, והעיקר זה מכה, אלא העיקר זה למצוא דרך נכונה לשלב מנופים צבאיים עם מנופים מדיניים, כדי להביא לתוצאה בשטח. . . אם אתם זוכרים, נדמה לי שבאותה פגישה במרץ, אני אומר לאנשי הצבא: אני רוצה שתראו לי את התוכניות, אני לא רוצה לבוא לאירוע כדי להחליט אז. אני רוצה לבוא לאירוע, וההנחה היא שזה פחות או יותר יהיה האירוע כפי שאכן קרה, עם מכסימום של נתונים, ידיעה, הבנה, על כל הדברים כדי להיות מגובש בתפישה, ולדעת שאני מסוגל להוביל את התפישה הזאת ולא להיות לחוץ on the spot לקבל החלטה'.

הערה: כשנכנס אולמרט לתפקידו כראש ממשלה בפועל, לאחר שקיעתו של אריאל שרון בתרדמת

ב-4.1.06, סקר בפניו המזכיר הצבאי, האלוף גדי שמני את תוכניות צה"ל לכל החזיתות.

קיים ספק גדול אם ראש הממשלה אכן ביקש לראות תוכניות תגובה לאירוע חטיפה. יש סבירות גבוהה שהוא לא ראה תוכניות, שהרי, כפי שקבעה ועדת וינוגרד, לא היו כלל תוכניות מאושרות. אם היו תוכניות כאלו ברור כי אף אחד לא בדק האם הצבא התארגן והתאמן כדי להיות ערוך ומוכן לביצוען בעת שיידרש לכך.

ב. 'הכי זול מבחינה של מחיר אנושי'

לשאלת חבר ועדת וינוגרד **הפרופסור יחזקאל דרור**, האם, לאור הניסיון הרב ולאור התדרוכים צבאיים שקיבל כשהיה ממלא מקום ראש הממשלה, התפתחה אצלו איזושהי ספקנות כלפי מה שאומר הצבא, השיב **אולמרט:**

'אני אוהב לקבל את המסקנות לאחר שאני שופט את הדברים באיזושהי פריזמה קצת יותר רחבה... אמרתי לרמטכ"ל כמה פעמים ואמרתי גם למפקדים אחרים. הם לא רואים את כל התמונה. והם לא צריכים לראות את כל התמונה. זה לא תפקידם. תפקידם לבצע את המשימה הצבאית שלהם הכי טוב, הכי יעיל, הכי זול מבחינה של מחיר אנושי בצורה הטובה ביותר בשביל עם ישראל. התמונה הכוללת של ההיבטים, של המורכבויות, של מערכות היחסים ושל הרגישויות - זה מוטל על דרג אחר. לכן אני צריך לשמוע אותם ולהאזין להם בכובד ראש... אבל אני חייב להפעיל עוד פרספקטיבות שאין להם ולא יכולות להיות להם'.

הערה: 'הכי זול מבחינה של מחיר אנושי' - כדי שתבין מר אולמרט, מבחינה אנושית, מה משמעות המחיר הזול, החלטנו להציב את תמונות המחיר הזול של בנינו באמצעות תחקירי הקרבות שהיו רובם ללא מטרה וללא תכלית.

ג. 'צרכי האמירה וצרכי העשייה' השופט וינוגרד התייחס ל - 12 ביולי, כשאולמרט נשאל ע"י התקשורת האם יש להכין את העם למלחמה כתוצאה מהחטיפה: אתה אמרת **אמר וינוגרד**: 'מדינת ישראל תגיב בצורה חריפה כלפי ממשלת לבנון', ונשאלת האם צפויים לראות פעולה קרקעית לאורך זמן בלבנון. ואתה אמרת: 'הממשלה תתכנס הערב תדון ותאשר תגובות נוספות של צה"ל שתהדהדנה במקומות הנכונים ובעוצמות המתחייבות'. 'אנחנו יודעים', **הוסיף וינוגרד**, 'שבאותה שעה, גמלה בליבך ההחלטה, שאם יקרה אירוע כגון זה, לא תהיה הכלה של הפעלה, כמו שהיה שמדינת ישראל נהגה בשש השנים שקדמו למקרה הזה, והיה ברור שהדבר לא יסתיים בתקיפה אווירית בלבד, כמו שהיה באירועים הקודמים שחיי"א היה תוקף ואחרי יום או יומיים העניין הזה היה נפסק'.
אולמרט: '... עודכנתי שמופעל נוהל 'חטיפת חיילים' וזה כבר תגובה קשה...ופה צריך להבין, מה שאומרים - אומרים, מה שמחליטים לעשות אחרי זה - זה דבר נוסף....
יש את צרכי האמירה ויש את צרכי העשייה...'

הערה: בתשובה נוספת אודות הפער בין האמירה לעשייה אמר **אהוד אולמרט**: 'יש דברים שאומרים כי צריך לומר אותם... יש מהלכים רב שכבתיים ומורכבים. יש פה מערכה מדינית, יש מערכה הסברתית, יש כאן מורל פנימי של הציבור הישראלי, הוא נמצא במקלטים, הוא נמצא תחת אש. יש חיילים שחטופים, אני צריך לטעת בהם תקוה, גם זה שיקול'.
חודשיים אחרי המלחמה אמר לנו ראש הממשלה: 'כשאמרתי 'נחזיר את השבויים', לא התכוונתי'.
כעת ניתן להתייחס בצורה מפוכחת לנאום היעד כאן' המרשים לכאורה של אולמרט: מה רב המרחק בין הרטוריקה המלוטשת של עורך הדין שהפך לראש ממשלה, לבין יכולותיו כמנהיג.

ד. אורך המערכה: בלבול בהנהגה

השופט וינוגרד בירר לגבי ההתייעצות הביטחונית: 'ראש המוסד מעלה תהיות, הוא לא מבין את הכוונה. אם הכוונה היא לתת מכה ללבנון שילמדו, מין פעולה עונשית כזאת תוך כמה ימים – מוטב, אז הוא מבין את הפעילות האווירית הזאת. אם הכוונה היא לתקופה יותר ארוכה, לשהייה ולמערכה יותר יסודית בלבנון, עם מטרות אחרות – אין ברירה, אלא למהלך קרקעי.

השופט שאל האם אולמרט לא בדק מה הטעוניה נגד דבריו של ראש המוסד, מדוע לא נעשה שום דיון בעניין הזה. 'הוא אומר ואחרים אומרים וזה עוברים לסדר היום'.

אולמרט ענה: 'קודם כל הדברים נאמרים. אף אחד, כולל לא ראש המוסד, לא אומר במונחים אופרטיביים שצריך להתחיל בפעולה קרקעית רחבה באותו יום'.

השופט וינוגרד: בהתייעצות הביטחונית לא הוזכר. חוץ מראש המוסד וראש השב"כ, לא הזכירו פעולות קרקעיות.

אולמרט: 'בשום מקום כולל לא בישיבה הזאת לא דובר שלא תהיינה פעולות קרקעיות. צריך היה להבין, בפעולה הזאת, ברגע הזה, אנחנו דיברנו על מכת הפתיחה. ומכת הפתיחה הייתה אמורה להיות מכה אווירית והאופציה של פעולה קרקעית הונחה על השולחן, והיה ידוע שהאופציה הזאת קיימת... אנחנו נותנים את מכת הפתיחה, אנחנו יודעים שפה מדובר בפעולה שהיא במקרה הטוב תיקח כמה שבועות, או בין כמה ימים לכמה שבועות, כי זה המתווה... הוא משך קצר... כלומר, כל אחד יודע שזה לא דבר שהולך להיגמר במכה הראשונה הזאת'.

הערה: כל אחד בממשלה ידע משהו אחר. ציפי לבני חשבה על 'מבצע של שעות'. שר הביטחון חשב 'שבועיים' ושרים אחרים לא ממש הבינו שמדובר במלחמה. בעדותה בפני הוועדה אמרה השרה לבני, לגבי עמדתה בישיבת הממשלה: 'בראיה שלי, ב-12.7 בלילה יצאנו למבצע. לא למלחמה'. ובהמשך הוסיפה: 'מבחינתי היציאה הייתה למבצע, שהיה אמור להסתיים באותו לילה – גג למחרת בצהריים. וזה גם הופיע בישיבת השביעייה, באישור המטרות, אני בררתי, שאלתי וזאת התשובה שקיבלתי מהרמטכ"ל, שהוא עוד יצטרך עוד כמה שעות בבוקר, ובראיה שלי, היה צריך לתת את המכה הזאת, ולהישאר אח"כ באיזה סוג של מה שקוראים 'עצימות נמוכה' כדי להשאיר את ישראל כאיום...'

ה. תכנון המתווה הכללי: אולמרט אינו דובר אמת מול הוועדה.
השופט וינוגרד: 'אני מצפה שבהתייעצות הביטחונית הזאת לקראת הפעולה, צריכים המשתתפים, ובעיקר ראש הממשלה לצאת מאותה ישיבה, כדי לדעת: טוב אנחנו יודעים מהו שלב ראשון, פעולה ראשונה... מה הלאה, כמה זמן מתוכנן, איזה פעולה תהיה אחרי... אם... תביא לתוצאה מסוימת, או יכולה להביא לתוצאה אחרת שהיא לא צפויה. איך אנחנו מתכננים. איזה מין מתווה כללי שהוא כמובן יכול להשתנות בהתאם לנסיבות שמתפתחות, אבל מתווה

אשר נותן תמונת מצב של יעדים ואיך משיגים אותם, ומה משך הזמן שצריך. אין דבר כזה בהתייעצות הביטחונית'.

אולמרט : 'בהתייעצות הביטחונית אין, בישיבת הממשלה יש, וזאת המסגרת'.

השופט וינוגרד : בישיבת הממשלה גם כן לא.

הערה : ויכוח זה בין השופט וינוגרד ואולמרט מעיד על עדותו המתחכמת של ראש הממשלה. השופט וינוגרד רוצה לדעת מדוע לא שמו לב לדבריו של ראש המוסד מאיר דגן, אשר תהה על מטרותיה של התקיפה האווירית ושאל מדוע תבוא אחריה פעולה קרקעית.

השופט שאל מדוע לא דובר על פעולה קרקעית ואולמרט ענה כי בשום מקום גם בישיבה ביום הראשון למלחמה לא דובר שלא תהייה פעולה קרקעית. כאשר ראש הממשלה ראה כי דבריו אינם מתקבלים על דעתם של חברי הוועדה, הוא חזר וניסח את עמדתו כך : כולם ידעו שהולכת להיות מכת פתיחה אווירית, שלאחריה יהיו צעדים נוספים, שהרמטכ"ל היה צריך לדעת עליהם ולהכין אותם. אולם השופט וינוגרד לא קיבל את התמרון הזה של אולמרט. הקשה עליו ושאל אותו : 'החלטתם על פעולה מבלי שתדעו איזה פעולה תבוא אחריה ומה יהיו תוצאותיה? מה יהיה משך הזמן שלה? אין דבר כזה בהתייעצות הביטחונית?' כאן אולמרט איבד את סבלנותו ואמר : 'בהתייעצות ביטחונית לא. בדיונים בממשלה' כן. השופט וינוגרד ענה : 'גם בישיבת הממשלה לא'. במילים אחרות, לדעת השופט ראש הממשלה לא אמר אמת

ו. ממשלת בובות

השופט וינוגרד אמר לאולמרט : 'הממשלה שלך זו באמת ממשלה שיודעת להצביע והצביעה פה אחד, פה זה כמו חתול בשק. מדברים על איזה מין שתי מילים, מנטרה כזאת 'תגובה חריפה' וכולם מצביעים בעד תגובה חריפה. על מה הצבעתם? מה הצבעתם? מה זה כולל? מה המתווה שאתם הצבעתם בשבילו? זו פעולה רצינית שתוצאותיה יכולות לקבוע את עתיד המדינה'.

ז. ישראל בהנהגת אולמרט ופרץ : לא מזהירה, לא מפתיעה, לא יצירתית

בהתייחסו לתוצאות המלחמה בועידת וינוגרד אמר שמעון פרס :

העולם התייצב לימיננו, אבל בצורה לא נעימה, מפני שאנחנו חלשים ולא מפני שאנחנו צודקים. הייתה הרגשה שישראל איננה מה שהייתה תמיד, לא מזהירה, לא מפתיעה, לא יצירתית. נמשכת למערכת ומפטפטת. אבדנו קצת, על כן, מכח ההרתעה הבין לאומי, אנחנו היום נחשבים ליותר חלשים ממה שהיינו ואיבדנו מכוח ההרתעה בעיני הערבים, שזה מתבטא בסימני דה-לגיטימציה של קיום ישראלי.

ח. עמיר פרץ: לא תרם, לא ידע

השופט וינוגרד: '...אני קראתי את הסטנוגרמות של ההתייעצויות הביטחוניות שהיו במשרדך, ואח"כ במשרד ראש הממשלה, ובישיבות הממשלה והקבינט, ופורום השבעה. **לא מצאתי שם שום אמירה מקורית שונה שלך**, פרט לזה שאתה חזרת על העמדות שהביאו אנשי הצבא. אני שואל אם אתה הרגשת שאתה תורם איזו תרומה עצמאית משלך להחלטות שהתקבלו. אם אני טועה – תקן אותי...

השופט וינוגרד: אתה ידעת על מצב האימונים של יחידות הסדיר –

פרץ: **בשום פנים ואופן,**

השופט וינוגרד: בתקופה הזאת של 12 ליוני, מה שהיה המצב?

פרץ: **בשום פנים ואופן לא.** מעולם לא הוצג בפני... אבל אני מבקש כבוד השופט, אין לי שום עניין, חלילה, ליצור מצב של כאילו ניסיון של חלוקת אחריות...

השופט וינוגרד: האם לגבי יחידות המילואים, האם ידעת מה מצבן של יחידות המילואים, במידה שיצטרכו לגייס, מבחינת האימונים ואיזה אימונים הם עברו?

פרץ: **בשום פנים ואופן.** ככל שחלף הזמן, לא, ב-12 ביולי **לא ידעתי בשום פנים ואופן..**

מנחם עינן: ...שאלתי האם נתת הנחיה – אתם לא יכולים עם חיל האויר ולא יכולים עם ארטילריה... מה אתה הנחית אותם לעשות?

פרץ: היה ברור לי, שאם לא תבוא פעולה קרקעית, לא תהיה תשובה. יש או פעולה קרקעית או תשובה מדינית שתעצור את הטילים קצרי הטווח.

מנחם עינן: אם את זה הבנת, האם אמרת להם: בואו תציגו לי תוכנית קרקעית לביצוע המהלך הזה, וכולל לוח זמנים וכולל גיוס מילואים?

פרץ: לא, יש תוכנית קרקעית. יש תוכניות קרקעיות מוכנות...

מנחם עינן : אבל אתה נשארת בחלקך, שאתה אומר, שהם יבואו ויציגו לי תוכנית קרקעית, אני אדון בה. אני שואל איפה אתה במנוף שלך להגיד להם: רבותי, מחר... תבואו אלי עם תוכנית איזה שתבחרו, רצוי שתבואו עם שתי תוכניות, אבל תבואו עם תוכנית לפתור את הבעיה הזאת שאני מנחה אותה. לא ראיתי.

ט. העדר יעדים ואסטרטגיה

כאשר מחליטים לצאת למלחמה או אפילו לפעולה צבאית מוגבלת, צריכים לשקול את ההתפתחויות וההשלכות שיכולות לנבוע כתוצאה מיציאה למלחמה. ההשפעות יכולות להיות במגוון רחב של תחומים. נשאלת אפוא השאלה מה היו התרחישים השונים שנצפו בעקבות ההחלטה הלא ברורה של ממשלת ישראל.

החלטתה של ממשלת ישראל בישיבתה מיום החטיפה נוסחה כך :

א. היום אירע אירוע חמור בתוך שטחה של מדינת ישראל. כוח חיזבאללה חצה את גבולנו הצפוני ותקף סיור שיגרתי של צה"ל. כתוצאה ממתקפה זו נהרגו שמונה חיילים, נפצעו חיילים ואזרחים. הכוח הפולש חטף אל תוך שטחי לבנון שניים מחיילנו. פעולה זו תוכננה במשך פרק זמן ממושך ובצורה מדוקדקת.

ב. מהלך התקפי זה, ביחד עם אירועי החודש החולף, יוצרים מציאות חדשה ומורכבת המחייבת אותנו להתמודד איתה. מתקפת היום, כמו המתקפה בכרם-שלום, מקורם בבית היוצר של מחוללי הטרור ונותני החסות להם, אשר הכריזו עלינו מלחמה.

ג. ישראל רואה בממשלת לבנון הריבונית, הגורם האחראי לפעולה שיצאה משטחה ולהחזרת החיילים החטופים לישראל ותובעת ממנה ליישם את החלטה 1559 של האו"ם. יחד עם זאת, אין ספק כי ארגון החיזבאללה, ארגון טרור הפועל מתוך לבנון, יזם וביצע את הפעולה, וישראל תפעל נגד הארגון באופן המתחייב ממעשיו.

ד. ישראל חייבת להגיב בחומרה המתחייבת ממהלך התקפי זה, והיא אכן תעשה כך. ישראל תגיב בצורה תקיפה וקשה כנגד מחוללי הפעולה והגורמים האחראים לה וכן תפעל לסכל מאמצים ופעילות המכוונים נגד ישראל.

ה. הקהילה הבינלאומית מבינה, שכל מדינה, ובכלל זאת ישראל, חייבת לפעול באופן תקיף נגד מטרות אויב כדוגמת החיזבאללה. יש מצבים בהם מדינה חייבת לשמור על האינטרסים החיוניים ביותר שלה, על ביטחון אזרחיה וחייליה, גם בהינתן נסיבות העשויות לגרור קשיים מבית וביקורת בינלאומית מחוץ.

ו. המציאות החדשה בתוכה פועלת מדינת ישראל מחייבת היערכות מיוחדת, במיוחד נוכח האפשרות, כי האויב יבקש לגרום לפגיעות בעורף. שר הביטחון הנחה את אלוף פיקוד העורף והגורמים האחרים הנוגעים לעניין, להיערך באופן מלא למציאות החדשה ולהשלכותיה. ז. לאשר את ההמלצות שהוצגו על-ידי מערכת הביטחון ולהסמיך את ראש הממשלה, שר הביטחון, ממלאת-מקום ראש הממשלה, המשנה לראש הממשלה, סגני ראש הממשלה והשר לביטחון הפנים, לאשר את הפעולות הפרטניות לביצוע שיוצגו על-ידי מערכת הביטחון. ראש הממשלה מנחה את צה"ל לעשות מאמצים להימנע ככל האפשר מפגיעה באזרחים. יש לעשות הכול כדי למנוע פגיעה וזאת על-פי המסורת ועל-פי תחושת האחריות שאנו מגלים כלפי האזרחים בצד שכנגד.

על ההחלטה הזו כתבה ועדת וינוגרד בדוח הביניים:

בשעה 22:30 באותו לילה, אחרי ישיבה של כשעתיים, החליטה ממשלת ישראל, פה אחד, לצאת למלחמת לבנון השנייה. הממשלה לא רצתה במלחמה, לא התכוונה לצאת אליה, ולא ידעה שהיא יוצאת למלחמה. רק במרץ 2007 החליטה הממשלה רשמית כי אכן הייתה זו מלחמה. יחד עם זאת, זו הייתה משמעות ההחלטה.

עוד קבעה הועדה:

מצאנו כי בהחלטות על היציאה למערכה ובתהליכי קבלתן היו כשלים, וכי האחראים העיקריים לכשלים אלה היו ראש הממשלה, שר הביטחון והרמטכ"ל היוצא. שותפים לכשלים אלה היו הממשלה וחברים בכירים במטכ"ל שלא פעלו כמתבקש.

מדברים אלו ברור כי ממשלת ישראל לא קבעה יעדים למלחמה.

בעת עדותו של ראש הממשלה בוועדת וינוגרד, העירו חברי הוועדה כי הייתה להם ציפייה שכבר בהתייעצויות הביטחוניות תשאלנה השאלות: מה הלאה? כמה זמן יימשך המהלך הצבאי? וכי.

ראש הממשלה השיב: 'בהתייעצויות הביטחוניות אין, אבל בישיבת הממשלה יש'. אני מפנה אותך לפרוטוקול ישיבת הממשלה' אמר ראש הממשלה. 'אנחנו מגדירים בדיוק את היעדים.

אנחנו קובעים שהיעד המרכזי הוא ביישום החלטה 1559'

עיניכם הרואות למעלה את החלטת הממשלה.

לא דובים ולא יער ! ממשלת ישראל לא קבעה יעדים למלחמה.

בסיכום שערך בבוקר היום הראשון למלחמה ה-13.7.06 אמר הרמטכ"ל:

'יש עכשיו מלחמה בלבנון, ככה צריך לתפוס את זה. אנחנו במלחמה, זו ההגדרה שלי ולפי הכללים האלה אנחנו עובדים. עכשיו אם יש בעיה, נא לסדר את החוקים שזה יתאם את מה שאמרת'.

לקח לממשלה זמן רב, תוך כדי המלחמה להבין שאנחנו במלחמה.

גם אחרי המלחמה לא הכירה ממשלת ישראל בכך שהייתה מלחמה.

רק לחץ ציבורי, הביא את הממשלה, להכיר בעובדה שהייתה מלחמה ושיש לקרוא לה בשם.

י. השתנותם של יעדי המלחמה

את יעדי המלחמה הציג ראש אגף המבצעים האלוף גדי אייזנקוט ופתח דווקא 'ביעדים שאי אפשר להשיג' שהם השבת החטופים בכוח והכרעת החיזבאללה.

ועוד הוסיף ואמר בטרם מנה את יעדי המלחמה כי 'זהו מבצע מוגבל, עם יעדים מוגבלים'.

היעדים שאפשר להשיג היו :

1. העמקת ההרתעה של ישראל.

2. פגיעה קשה בחיזבאללה.

3. יישום החלטה 1559 של האו"ם.

4. מימוש אחריותה של ממשלת לבנון על כל שטח המדינה.

5. יצירת תנאים להשבת החטופים.

6. הותרת סוריה מחוץ למערכת.

יעדים אלו עתידים היו להשתנות בצורה משמעותית בתוך זמן קצר.

ב- 16.7.06 התכנסו נציגי 8 המעצמות (G8) וקבעו תנאים להפסקת האלימות באזור :

1. החזרת החיילים החטופים.

2. הפסקת הירי על ישראל.

3. מילוי החלטות האו"ם 1559 ו- 1680 לצורך חיזוק הריבונות של ממשלת לבנון, ובדגש על

הצבת כוחות צבא לבנון באזור דרום לבנון ופירוק חיזבאללה מנשקו.

בעקבות החלטת ה G8 הוציא מנכ"ל משרד החוץ טיוטא בשם 'תוכנית מדינית לסיום המשבר'.

על פי הטיוטה ישראל קבעה לעצמה חמשה יעדים:

1. החזרת החיילים.

2. הוצאת החיזבאללה מדרום לבנון.

3. פריסה אפקטיבית של צבא דרום לבנון.

4. יישום החלטת מועצת הביטחון 1559.

5. מניעת העברת אמל"ח לחיזבאללה דרך סוריה.

לאחר ארבעה ימי לחימה אורית ביום כ"א תמוז תשס"ו 17 יולי 2006 נשא ראש הממשלה נאום

בכנסת. היה זה נאום מרשים שנודע ברבות הימים כנאום היעד כאן.

כבר עמדנו על כך שאולמרט נשא את נאומו כחלק מ'צרכי האמירה' ולא כחלק מ'צרכי העשייה'.

ואכן, בין המליצות הרבות שהשמיע בנאום אמר ראש הממשלה:

'נאבק על כך שיקוימו התנאים שקבעה הקהילה הבינלאומית זה מכבר, והדברים מצאו ביטוי חד

רק אתמול בהחלטת 8 המדינות המובילות בתבל:

1. החזרת בני הערובה אהוד (אודי) גולדווסר ואלדד רגב,

2. הפסקת אש מוחלטת,

3. פריסת צבא לבנון בכל דרום לבנון

4. הוצאת החיזבאללה מהאזור תוך מימוש החלטת האומות המאוחדות מס' 1559.

עד שיתבצעו דברים אלו, אמר אולמרט, 'לא נחדל מפעולותינו'.

למחרת נאום זה הציג אלוף אייזנקוט יעדים חדשים למלחמה:

א. הפסקת פיגועי הטרור מלבנון לעבר גבול ישראל.

ב. שינוי המציאות הביטחונית כך שישובי הצפון, חיילים ואזרחים שינועו לאורך הקו ירגישו

בטוח.

ג. קבלת אחריות של ממשלת לבנון על גבולה הדרומי על פי החלטה 1559.

ד. השבת החטופים.

מסתבר אפוא כי היו אלו תנאיהם של מעצמות העולם שקבעו עבור קברניטי המדינה את יעדי המלחמה אולם גם יעדים אלו היו רק למראית עין משום שלא הייתה כל כוונה להגשימם.

ב- 25.4.07, בהופעה בפני תלמידים בנהריה, הפעם בתפקידו החדש כאלוף פיקוד הצפון, אמר האלוף גדי אייזנקוט: 'אחרי שעתיים היה ברור שאי אפשר להחזיר את החיילים החטופים במבצע צבאי'.

בפגישה שנערכה במשרד הביטחון בין שר הביטחון ועוזריו לבין משפחות אשר בניהם לא שבו מהמלחמה נשאל שר הביטחון: 'מה היו מטרות המלחמה'. לתדהמת בני המשפחות לא ידע עמיר פרץ למנות את המטרות. על מנת לענות לשאלה נסתייע במחברת של עוזרו והקריא מתוכה את 'מטרות המלחמה'. ברגע זה נראה היה כילד שלא הכין שיעורי הבית שלו ונתפס בקלקלתו על ידי המורה.

גם כשנשאל ראש הממשלה אהוד אולמרט על ידי כמה מאיתנו מה היו מטרות המלחמה הוא התחמק מלענות. יחד עם זאת הוא הדהים אותנו באומרו: 'כשאמרתי נחזיר את השבויים, לא התכוונתי'.

ועוד, לאחר המלחמה, בביקור בבית ספר בצפון אמר אהוד אולמרט:

'לא נורא אם הם ישבו עוד כמה חודשים בשבי ובלבד שלא יפלו עוד חיילים'.

אם כך הם פני הדברים מדוע בכלל יצאנו למלחמה הארורה הזו?!

יא. העדר מנהיגות צבאית המנהלת את המלחמה

משלא אושרו תוכניות מגירה מסודרות ומשלא נקבעו יעדים ברורים על ידי הדרג המדיני התהפכו היוצרות. במקום שממשלת ישראל תקבע מדיניות ותורה לצבא לפעול להשגת היעדים והמטרות, היה זה הצבא שקבע יעדים והוביל מהלכים מול הממשלה.

כחודש טרם פרוץ המלחמה נערך בפיקוד הצפון תרגיל אוגדתי בשם 'שילוב זרועות'. בין היתר הוצג בתרגיל תרחיש 'חטיפת שני חיילים!' בתרגיל צפה גם שר הביטחון החדש עמיר פרץ. מה ראה, מה הבין, וכיצד התייחסו קציני הצבא המנוסים לשר הביטחון הטריון, על כך כבר נכתב ונאמר לא מעט. אולם מעבר לכל הדברים הללו יש לזכור כי התרגיל כלל בין היתר גיוס מילואים של מספר אוגדות.

לאחר החטיפה נערך בפיקוד צפון דיון שהתפתח לוויכוח בין אלוף פיקוד צפון שדרש גיוס מילואים לקראת הפעלה אפשרית של מהלך קרקעי, לבין הרמטכ"ל אשר שם יהבו על חיל האוויר. בסיכום הדיון החליט הרמטכ"ל על 'מלחמה של חיל האוויר'.

עם פרסום דבר החטיפה והתחלת המלחמה, פנו קצינים שהשתתפו בתרגיל 'שילוב זרועות' למפקד האוגדה שלהם בשאלה מדוע לא מגייסים אותם בהתאם לתרגיל. התגובה שהתקבלה הייתה כי עליהם 'לשבת בשקט' משום שאין זו המלחמה שלהם.

קצינים שהמשיכו לתבוע תשובות הופנו אל מפקדת אלוף פיקוד הצפון שם חזרו ואמרו להם כי 'זו לא המלחמה שלכם זו מלחמה של חיל האוויר'. כאשר דרשו כי לפחות יינתן להם לפתוח את מחסני החרום ולבדוק את כשירותם נענו באותה תשובה: 'זו לא המלחמה שלכם, זו המלחמה של חיל האוויר'.

מתכונת הפעולה של הפצצות מן האוויר אפיינו את חמשת הימים שבין 12-17.7.06 ובהם הצליח

חיל האוויר להשמיד משגרים רבים ובעיקר את הטילים לטווח רחוק.

מאליה עולה השאלה: מה היו המגמה והכיוון אליו הובילה המנהיגות הצבאית את המערכה?

מספר התבטאויות של הרמטכ"ל, הראויות לציטוט ומחשבה, יכולות היו להצביע על הכיוון.

בבוקרו של ה - 13.7.07 אמר הרמטכ"ל בדיון במטכ"ל: 'אני לא רוצה שיחשבו עכשיו על מנגנון הסיום... מנגנון הסיום הוא בעוד שבועיים'.

שעה מאוחר יותר בלשכת שר הביטחון הוסיף הרמטכ"ל ואמר: 'נדרש פה לקחת אוויר ולהסתכל כמה ימים קדימה, אם לא שבועות קדימה'.

את ישיבת 'פורום בכירים במטכ"ל' סיכם הרמטכ"ל באומרו: 'אנחנו רחוקים מרחק גדול מנקודת הסיום... למדינת ישראל אין אינטרס שזה יסתיים מהר'.

את מה שהבינו חברי הדרג המדיני על משך המלחמה למדנו מהצבעתם פה אחד בישיבת הממשלה ביום 12.7.06. לגבי מה שהבין ראש הממשלה, ניתן אולי להתרשם ממה שאמר בסיכום הערכת מצב במטכ"ל בה השתתפו גם הוא וגם שר הביטחון. וכך אמר:

'הממשלה לא מגבילה אתכם בשום דבר מהותי, הממשלה רק מצביע לכם על טווחים שבתוכם אפשר לעשות הרבה... יש פה שר ביטחון וראש ממשלה שמוכנים לקחת אחריות על החלטות קשות. תנצלו את זה, אל תעשו את החשבון שלנו. תחשבו הכי רחוק... תשאירו לנו לקבל את ההחלטות'.

שנה לאחר התפטרותו אמר מפקד אוגדה 91 תת אלוף גל הירש:

במלחמת לבנון השנייה... אכן התרחשו שגיאות מקצועיות. אך לדעתי לא הן היו עיקר הבעיה במלחמה. במשך זמן ארוך לא הייתה כוונה להיכנס לפעילות קרקעית-יבשתית. בכלל היה חשש

להיכנס ל'בוץ הלבנוני' כטראומה של שנים ארוכות. חשש מדעת הקהל שאינה מוכנה לכך, חשש מנפגעים, במו אזני שמעתי אמירות כאלה ממנהיגים באזרחי ובמדים. מאבקים רבים היו לי למול הפיקוד הבכיר, בעיקר על זיהוי והגדרת המצב. על ההסכמה כי זו מלחמה, כי צריך לפעול על פי תכנית 'מגן הארץ' עליה התאמנו, שצריך להיכנס לתוך 'שמורת הטבע', שנפגעים זה חלק ממלחמה-אסור שזה ישתק אותנו, שצריך לתת חופש פעולה למפקדים בשטח. כן, היו לנו שגיאות, היה חיכוך בשדה הקרב, הייתה אי ודאות והיו בעיות רבות וקשות. אך אל תחפשו שם, בביצועי דרג השטח את סיפור המלחמה – את זה שראוי לבדקו. הכשל העיקרי במלחמת לבנון השנייה הוא כשל ערכי מנהיגותי. עננה אפלה, אבן דרך שחורה, כשל ערכי-מנהיגותי שלא הכרתי כמוהו, אף פעם... רמי מעלה ובעלי אינטרסים הקפידו להציב לפנייהם כשכפ"ץ את הדרג הלוחם... מול הסערה הגדולה נסו קברניטים והסתתרו מאחורי מפקדי שדה במדי ב' ובחגור תוך הטלת מלוא האחריות עליהם... אני מבקש לקבוע כאן כי אמירות מחוכמות, גם אם נאמרות בקול עבה אינן יכולות להיות תחליף למנהיגות, למקצועיות ולאחריות. לא הייתה לנו מנהיגות צבאית עליונה במלחמה הזו ולאחריה. לא היה חלוץ לפני המחנה!

יב. שאלת הכניסה הקרקעית

ביום שני, ה - 17.7.06, התקיימה ישיבת ועדת חוץ וביטחון בהשתתפות הרמטכ"ל.

בישיבה זו אמר הרמטכ"ל: 'הרעיון המבצעי אומר - החלשה משמעותית של החיזבאללה'.

ועוד הוסיף: 'אנחנו מסונכרנים היטב עם הדרג המדיני. הוא פחות או יותר הגדיר לנו את מרחב הפעולה ואנחנו עובדים לפיו'.

מדדי ההצלחה לפי הרמטכ"ל היו:

1. היקף השיגורים של הרקטות.

2. באיזה מרחק הרקטות נמצאות מהקו.

3. הריגת אנשי חיזבאללה.

4. פגיעה אנושה במערך הטילים ארוכי הטווח.

ביחס לפעולה קרקעית אמר הרמטכ"ל:

'אנחנו בינתיים לא נכנסנו עם כוחות קרקעיים ללבנון. זאת האלטרנטיבה האחרונה. לפנייה צריכים לקרות דברים מאוד מורכבים בשביל שאני אמליץ על כיוון כזה... היכולת למהלך קרקעי

נבנית, שלא יהיה ספק. אנחנו לא יכולים כצבא שלא לייצר את האופציה הזאת ולהכין אותה, ולכן היא מוכנה'.

התייחסות זו של הרמטכ"ל לאי כניסתם של כוחות קרקעיים ללבנון היא הנקודה בה נפתח התחקיר הבא.

תחקיר שני: כניסת כוחות קרקעיים ללבנון - 19-20.7.06

פתיחה

כאמור לעיל, עד ליום ה - 19.7.06 הייתה דעת הממשלה והרמטכ"ל כי 'מהלך קרקעי עלול להביא לחיילי צה"ל הרוגים בתוך שטח לבנון...'.
דו"ח הפקת לקחי מלחמת לבנון השנייה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת שפורסם בתחילת ינואר 2007 קבע:

'צה"ל פעל באורח מיידי בכל הנוגע לתקיפת יעדים מהאוויר, אך בזבוז זמן רב ויקר בהטלת הכוחות הקרקעיים למערכה (ובאופן הכנסתם). כך נוצר מצב של העדר רעיון מבצעי/מערכתי אחיד ובהיר שהנחה את פעולת הצבא - מצב ששיחק לידי החיזבאללה'.
על מה שקרה בפועל בשטח כתוצאה 'מחוסר הבהירות' של הממשלה ניתן להבין מהתחקיר הבא:

כניסת כוחות קרקעיים ללבנון

בלילה שבין ה 18 ליוני יום שלישי ליום רביעי, ה - 19 ביולי, נשלח צוות של היחידה המובחרת - 'מגלך' - בפקודת מפקד אוגדה 91, תת אלוף גל הירש, למשימה, כמה מאות מטרים בתוך שטח לבנון, ברכס שקד שממזרח למרגלות מארון א-ראס, צפונית למושב אביבים.
בפועל תוכננה פעילות זו לשני צוותים, אך בשל בעיות טכניות נדחתה פעילותו של אחד הצוותים ללילה אחר. ברבות הימים גילה אביב, מפקד הצוות: 'היינו אמורים לשהות בשטח 48 שעות, להיטמע בשטח'. 18 חיילי 'מגלך' הופתעו כשנתקלו בחפירות חיזבאללה, 'שמורות טבע', ממש ליד התצפית שלהם.

במהלך הפעילות הלילית התגלתה דלת ברזל והחיילים התקבצו והתמקמו מולה במטרה לחסל כל מי שיצא ממנה בבוקר. הבוקר עלה אולם איש לא יצא מהדלת. הכוח סרק את האזור וגילה שבילים וחוטי חשמל ותקשורת. הכוח החל בפיצוץ האזור והשלכת רימונים אל תוך פתח הבונקר. עשנו של רימון עשן שהושלך פנימה יצא ממקום אחר והעיד שמדובר במערכת בונקרים מחוברת וסבוכה. בסביבות השעה 11:00 זיהו חיילי 'מגלך' פעילות חשודה, אבל בגלל הסבך לא ניתן היה לזהות את המתרחש. אש נפתחה על הכוח וסמל-ראשון יונתן הדסי התקרב, כדי לזהות את מקור הירי, נפגע ונפל. על פעילותו בקרב הוענק לו צל"ש. חברו של יונתן הדסי, החובש, סמ"ר יותם

גלבוע, שהגיע לטפל ביונתן, נפגע ונפל גם הוא. על פעולתו הוענק מטעם מפקד עוצבת "האש" ציון לשבח על שהראה רעות.

סמ"ר יונתן הדסי (21), 19/07/06

סמ"ר יותם גלבוע (21)

לוחמי 'מגלן' הבינו שהם מוקפים עמדות חיזבאללה. בקרב שהתפתח תוך זמן קצר, ספג הכוח הקטן עוד תשעה פצועים. קצין מילואים של היחידה, רס"ן עמית זאבי (פרקש), שהתלווה לצוות נטל יוזמה ויחד עם עוד שני לוחמים הסתערו והרגו 5 אנשי חיזבאללה. גם זאבי, צוין לשבח.

עם קבלת המידע על הקרב והנפגעים, נשלחו למקום שלושה טנקים שהיוו כוח חילוץ מאולתר. מפקד הכוח סרן עידן מורג, פרץ פנימה לתוך שטח לבנון כדי לחלץ את הנפגעים. הטנק שלו עלה על מוקש. הטען נפצע והטנק שפרס שרשרת נעצר. מפקד הכוח ירד מהטנק תוך כדי העברת הפיקוד ורץ דרך שדה המוקשים לטנק אחר, טנק מסוג מרכבה סימן 4, שהוא על פי עדותו, לא ממש הכיר. עם הטנק הזה הוא הסתער באש וחילץ שלושה פצועים ואת אחד הנופלים.

בקרב זה קיבל סרן עידן מורג את עיטור המופת, 'על שהראה דבקות במשימה וחתירה לניצחון, אחריות, דוגמה אישית, מקצועיות ורעות'

תוך כדי המלחמה נפוצו שמועות על כך שהכוח של 'מגלן' לא קיבל את המידע המודיעיני המעודכן 'ששכב בארגזים' באגף המודיעין. טענה זו הוזמה על ידי מפקד מגלן, שטען כי כל מה שידע ראש אמ"ן, ידע גם הוא. כלומר, לפי דבריו גם באמ"ן לא ידעו על 'שמורת הטבע' מצפון לאביבים. על המודיעין בכלל ועל אי העברת המידע עוד ידובר.

האם היה הקרב של 'מגלן' בבחינת הפתעה למטכ"ל שלא ידע על קיום 'שמורת הטבע' לדברי קצין בכיר: 'איש מאתנו לא התכוון לסרוק 'שמורת טבע' בשלב הזה. אישרנו להכניס כוח כדי למנוע ירי מרגמות על אביבים ולא כדי להיכנס לשמורת טבע'.

בהמשך להיתקלות מגלן התקבלה החלטה בפיקוד להפעיל כוחות מיוחדים לפעילויות מעבר לקו כנגד לוחמי החיזבאללה, כולל ב'שמורות טבע'. האם המשימות הללו שהוטלו על היחידות המיוחדות לא אושרו ע"י אלוף הפיקוד אודי אדם, ראש אגף המבצעים גדי אייזנקוט, הרמטכ"ל דן חלוץ ושר הביטחון עמיר פרץ; והאם השביעייה שהתכנסה באותו יום ובראשה ראש הממשלה אהוד אולמרט, לא הייתה בסוד העניין של כניסת הכוחות המיוחדים לשטח לבנון? המסקנה המתבקשת היא שהם ידעו גם ידעו שהכוחות המיוחדים נכנסים. השאלה היא האם קבעו מטרה לכניסה וכיצד המשימות הללו השתלבו במטרות המלחמה? האם מקבלי ההחלטות הבינו את פשר ההחלטה להכניס את הכוחות הללו ואת משמעותה?

בערבו של יום ה - 19.7.06 בשעה 18.14 בעוד הטלוויזיה מדווחת שהיו 'נפגעים' בקרבות עזים סמוך לאביבים, שלחתי מסרון לרפנאל בני - לוחם יחידת 'אגוז' ושאלתי 'האם הנופלים באביבים מוכרים לך?' היה זה ניסיון לבדוק האם זו פעולה בה השתתפו גם לוחמי 'אגוז'. רפנאל השיב במסרון: 'אחד מהנופלים אני מכיר, רק כי הייתי איתו כמה ימים בבית הילל - הוא ממגלן'. מרגע זה הבנתי שכנראה החלה 'כניסה קרקעית' וזה רק עניין של זמן קצר שגם 'אגוז' יכנסו. שלחתי לרפנאל מסרון עם ברכת הדרך. היה זה המסרון האחרון ששלחתי לרפנאל: 'מלאו את שליחותכם בנחישות בזהירות ובהצלחה ותשובו בשלום!!'.

רפנאל השיב לי במסרון האחרון: 'תודה אבא כפרה ושוב באמת אין מה לדאוג! מאוחר יותר באותו יום 19.7.06 בשעה 22.16 שלח רפנאל מסרון אחרון גם לאחיו הצעיר יהודה, מטלפון לא מזוהה, של חבר לצוות - גל (ברבות הימים יהיה זה גל שיחלץ תחת אש את רפנאל שכבר לא היה בין החיים ועוד חבר פצוע. על החילוץ תחת אש קיבל גל צל"ש מפקד אוגדה). וכך כתב רפנאל לאחיו מהטלפון הסלולרי של גל: 'אל תלחצו שאני לא זמין. אני יוצא 'למארב מעפן' בשטחנו, אשר שקיבלת, זה רפנאל!'

באותו יום 19.7.06 קיבלה יחידת 'אגוז' כמשימה לכבוש 'שמורת טבע' לא רחוק מרכס שקד-בירון. משימה, שרק בעקבות התערבות קצינים בכירים, שחשבו 'שהמארב המעפן' זו 'משימה מטורפת' ופעלו 'מאחורי גבו' של מפקד האוגדה גל הירש, בוטלה לפנות בוקר של יום חמישי ה - 20.7.06. בבוקר התבקש מפקד אגוז להגיע למפקדת האוגדה כדי לקבל משימה חדשה. חיילי היחידה הוחזרו לבסיסם שבאזור החוף בצפון לשינה והתארגנות.

גם מפקד 'מגלן' מספר, כי גל הירש הטיל עליו משימה של כניסה ל'שמורת טבע' באזור בינת ג'בל.

לדבריו, הוא שיכנע את הירש לא להיכנס ל'שמורת הטבע' והציג בפניו תוכנית חלופית עבור יחידתו.

במסגרת פעילות של 'כוחות מיוחדים קטנים' הוכנסו לשטח לבנון גם לוחמי הצנחנים.

גדוד הסיור של הצנחנים פוצל, כשפלוגת הסיור ופלוגת החבלה, בסיוע 4 טנקים הוכנסו למארון א-ראס, ופלוגת הנ"ט הוכנסה לכפר עייטא א-שעב.

כנראה שפלוגת העורב נכנסה לעיתא א-שעב כדי לפגוע בלוחמי חיזבאללה ובמחסני טילים. הכוח נכנס בלילה ופתח בירי טילים על הבתים אשר על פי המידע המודיעיני שימשו כמחסני תחמושת וטילים.

תוך כדי הלחימה של הצנחנים, התעוררו לוחמי החיזבאללה והשיבו אש מנשק קל וירי טילים. 'כשישים טילי נ"ט נספרו ע"י תצפיתנים באזור' כך תיאר החובש סמ"ר גור, אשר נפגע מארבעה כדורים - אחד מהם בפניו. עקב פציעתו הקשה הזעיקו הצנחנים עזרה ופינוי.

הפינוי התבצע תוך כדי מבצע מורכב ומסובך בו השתתפו מסוק עם צוות חילוץ של יחידת החילוץ 669 ומסוק תקיפה המגן עליהם. אבנר, מפקד המסוק, סיפר כי בכלל לא היו מודעים בחיל האוויר שיש כוחות קרקעיים שנכנסו מעבר לגבול. מדובר כאמור עם הזריחה של בוקר יום 20.7.06, כ"ד תמוז התשס"ו.

השמיים היו מכוסים בענני בוקר ולכן בתחילה לא הצליח המסוק למצוא את מיקום הצנחנים בכפר. ניסיון לאתר את הלוחמים מלמעלה בעזרת מפות לא עזר משום שהמפות שהיו ברשות הטייסים לא היו מעודכנות והבתים שבסמוך להם נמצאים הלוחמים לא הופיעו במפות. החילוץ התבצע לאור היום מעל ומתחת לעננים בתוך סבך שלא אפשרו נחיתה. לאחר יצירת קשר עם הלוחמים הנושאים את הפצוע על אלונקה, וסימון האזור, הצליחו הטייסים לאתר את מיקומם של הלוחמים. המקום היה סבוך ותוך כדי הנמכה של המסוק פגע הרוטור בענפי העצים. הטייס החליט להעלות את הפצוע, תוך כדי ריחוף. המחלצים ירדו והעלו את הפצוע למסוק המרחף. המסוק, חרף רעידות מפגיעת הרוטור בעצים, הצליח להביא את גור לחיפה ולהציל את חייו. צוותי האוויר זכו לציונים לשבח.

מה הייתה המשימה שהוטלה על יחידת אגוז ביום 20.7.06?

בלילה שבין 19-20.7.06 נשלחו, כאמור, פלוגות הסיור והחבלה של חטיבת הצנחנים להיכנס דרך החלק הדרום-מערבי של מארון א-ראס השוכנת על הר בגובה 917 מטר מעל פני הים. לכוח

התלוו ארבעה טנקים שניו בתוך הכפר, שני טנקים לכיוון מערב הכפר ושני טנקים למזרחו. לאחר הקרב יספר עמית, מפקד הפלס"ר, על כניסה חפוזה ללא תכנון וללא מפות מעודכנות. עד היום לא ממש ברורה לנו המשימה. לפי גרסה אותה מסר לנו מפקד האוגדה תא"ל גל הירש חודשים לאחר המלחמה, המשימה הייתה: 'להשתלט על גבעות שולטות ולמנוע ירי קטיושות ופצצות מרגמה על ישובינו'. משימה בהחלט ראויה, ואולי זו הייתה צריכה להיות המשימה העיקרית של המלחמה מרגע שהחלה. אלא שבדו"חות, גם של ועדת וינוגרד וגם של ועדת חוץ וביטחון של הכנסת, נקבע שהאיום הרקטי היה ידוע הן לדרג המדיני והן לדרג הצבאי מיום שהחליטו לצאת למלחמה, אבל הפסקת הירי של הקטיושות לא נקבע כמטרה בתוך יעדי המלחמה אלא רק כעבור שבועות. תוך כדי אותה שיחה עם גל הירש הוא העלה גרסה נוספת: 'אגוז נשלחו למשימה בעקבות "ניצול הצלחה" כדי להתקדם'. הגרסה השלישית נמסרה לנו מפי מפקד אגוז המצטט את הפקודה שנתן לו מפקד חטיבה 300: 'הצנחנים במצוקה' תעלו לעזור להם להכריע את הקרבי'.

מה קרה בפועל בשטח באותו לילה במארון א-ראס?

במהלך הפעולה במארון א-ראס נורו שני טילים לעבר כוח השריון שמנה שני טנקים והתקדם לכיוון מזרח הכפר. שני הטנקים נפגעו. בטנק אחד נפצע מפקד הפלוגה. את המשימה שהוטלה עליהם תיאר יעקב, מפקד הטנק השני: 'המטרה הייתה לסייע לצנחנים לכבוש את מארון א-ראס. נכנסנו שני טנקים לתוך הכפר, והכול היה שקט ופסטוראלי. כל הצפון נפרס מתחתינו. נסענו בסמטה ואז דיווח לי המ"פ שהוא קיבל טיל, ועוד טיל ונפצע. קיבלתי ממנו הוראה לירות קדימה. הורדתי חוליית נ"ט של שני מחבלים ואז חטפתי טיל מצד ימין. היה פיצוץ גדול בטנק. הכול התמלא עשן וריח של פלסטיק שרוף ומנגל. אמרתי לנהג לטוס אחורה, אבל פתאום דמם המנוע. לא היה הרבה מה לעשות, אז אמרתי לצוות לפרוק. ברגע שיצאתי עף מעליי טיל ופגע בטנק. אור בראון התותחן שלא פספס פגז והטען קשר שהיו בטנק נפצעו. אור שנפגע בשתי רגליו חילץ את עצמו, כשהוא ניתלה בעזרת הידיים על הצריח. הוצאנו אותם החוצה. את הטען הכנסתי לדחפור, ואת אור השכבתי על אלונקה. לאחר מכן רצתי לבית של החי"רניקים לבקש עזרה. אחד הקצינים תפס אותי ביד ולא נתן לי לצאת בגלל הירי. לאחר מכן הכנסנו את הפצועים לבית ומאוחר יותר פינינו אותם בטנק אחר'.

אור בראון, שאיבד את שתי רגליו, נודע בכך שלמרות פציעתו נטל את הגיטרה ובעודו על כסא הגלגלים בבית החולים המשיך לנגן. כשנשאל אור: 'היית נכנס ללבנון אם היית יודע שאתה הולך לאבד את הרגליים?' הוא השיב :

'כן, הייתי נכנס. מה, שאתן למישהו אחר לאבד את הרגליים שלו ? אם לא הייתי נכנס, מישהו אחר היה חוטף, ויכול להיות שהיה מת, כי אולי הוא לא היה מצליח לחלץ את עצמו מהטנק כמו שאני הצלחתי. בחיים לא הייתי נותן למישהו אחר להיות במקומי בטנק. אתה יודע כמה רבתי עם המפקדים שלי כדי להיכנס לשם? רציתי את זה. הייתי מורעל שם כמו שאני לא יודע מה. הרגשתי שאני נכנס לשם בשביל להגן על המדינה שלנו, להגן על הקיום שלנו. ככה חשבתי. האזרחים שנמצאים מאחורי חוטפים קטיושות - למה שאני לא אכנס!'

על פעולת החילוץ של הטנקים זכו חלק מהקצינים והלוחמים בציונים לשבח של מפקד האוגדה ומפקד פיקוד צפון.

במקביל, כוח הצנחנים שניסה להתמקם בבתים, נתקל בלוחמי החיזבאללה ונכנס עמו לקרב קשה שנמשך שש שעות וללא נפגעים לצנחנים. לוחמים לחמו בגבורה ובתושייה. לוחם אחד השליך חזרה על החיזבאללה רימון שהושלך לעברו ולוחם אחר שנטל מכשיר קשר מלוחם חיזבאללה הרוג לוחמים אלו זכו לצליישים על היוזמה והתושייה.

בבוקר ה - 20.7.06 הוזעק מפקד יחידת 'אגוז', למפקדת החטיבה, כדי לקבל משימה חדשה, לאחר שכאמור זו של הלילה הקודם בוטלה. המשימה החדשה הייתה כניסה לשטח לבנון, משימה שלא הייתה קשורה למתרחש במארון א-ראס. מפקד אגוז עסק בהכנת המבצע. כשסיים ויצא בדרכו ליחידה, עוד בטרם הספיק לעבור את עמדת הש"ג בשער מפקדת החטיבה, הוזעק חזרה וקיבל הודעה: 'תשכח מהמבצע שעסקת בו מהבוקר!'

'תזעיק מיד את כל היחידה, אתם עולים למארון א-ראס. הצנחנים נמצאים במצוקה. תעלו ממזרח ותעזרו להם'. מפקד 'אגוז' שהבין מה המשמעות של עליה למארון א-ראס בצהרי היום, ניסה פעמיים לערער על הצורך במשימה ובדחיפותה. כשהבין שלא יוכל לסרב לפקודה ניסה לפחות לדחות את מועד היציאה לשעות הערב. הוא ביקש זמן להתארגן, להתעדכן ולעלות עם החשיכה הן כדי לא להיחשף והן כדי לנצל את היתרון היחסי של היחידה. בתגובה השיב לו אל"מ חן לבני, מפקד חטיבה 300: 'אל תמרר את זה. עד הערב אתה לא תהיה רלוונטי.'

זו הייתה המשימה!

בתחקיר הרשמי של צה"ל, שלא הועבר אלינו ההורים, מצוטט מח"ט 300 שאמר כי המשימה שקיבלה יחידת 'אגוז' הייתה: 'להתקדם כמה שיותר מהר (עוד ביום) ולהשתלט על החלק הצפוני

של מארון א-ראס, על מנת להוריד את הלח"ץ מגדס"ר צנחנים, היות והגדס"ר נמצא במצוקה ולהכריע את הקרב'.

על המשימה הזו נכתב במסקנות התחקיר הצה"לי כי 'היחידה קיבלה משימה מוגדרת מחטיבה 300. ועוד הוסיפו וכתבו: 'מפקד היחידה פישט את המשימות והעביר משימות ברורות לכל פלגה ופלגה'. בדיעבד התברר, שהצנחנים אומנם ניהלו קרב לא פשוט. אבל הם יצאו ממארון א-ראס ללא נפגעים ודיווחו שהרגו 13 לוחמי חיזבאללה. במטכ"ל הייתה אי שביעות רצון מזה שהצנחנים לא הביאו את הגופות של אנשי החיזבאללה ההרוגים. על הקרב הקשה, יעידו עיטור המופת שהוענק למקלען סמ"ר יוני; צל"ש מפקד פיקוד מרכז למפקד הצוות סגן אליעזר; ותעודת ההערכה, לה זכה סגן ליאור, מפקד צוות בפלס"ר הצנחנים שלחמו בקרב במארון א-ראס.

במטכ"ל ידעו על פצוע אחד בינוני במארון א-ראס, בחטיבה 300 דיברו על 'מצוקה של הצנחנים', ובאגוז ידעו שעליהם הוטלה המשימה 'לעזור לצנחנים שבמצוקה', 'להציל את הקרב' על פי מפקד החטיבה, ו'לנצל הצלחה' על פי מפקד האוגדה. באגוז, לא ידעו כמעט דבר על מה שמחכה להם במרומי 917 מטר מעל פני הים במארון א-ראס. קצין ביחידה סיפר: 'אמרו לנו שהצנחנים במצב קטסטרופלי, שהכפר נטוש מתושבים ויש בו חיזבאללה'.

בצהרי יום חמישי, כד' בתמוז - 20 ביולי, היום השביעי למלחמה החלו חיילי יחידת 'אגוז' בטיפוס מפרך. היעד: הכפר מארון א-ראס בראש ההר. רק בשעה 13.40, אחרי שיחידת הנדסה פילסה להם דרך בשדה המוקשים שעל הגבול, חצו לוחמי 'אגוז' את גדר הגבול סמוך לאביבים. עמוסי ציוד פילסו הלוחמים את דרכם. עקב הנוהל החפוז, והעלייה בטור ארוך, נוצר מצב שבו אחרוני חיילי פלגה א', שימשו כעתודה, חצו את הגבול בשעה שחיילי פלגה ג' הגיעו כבר למעלה ההר.

סמוך ל-17:00, לאחר הטיפוס הקשה, איגפו ראשוני חיילי 'אגוז' את הכפר מצפון מזרח ושלטו על הדרך בין מארון א-ראס לעיירה בינת ג'בייל. חיילי הפלגה המובילה, פלגה ג', בפיקודו של רב-סרן בנגי' הילמן, הבחינו ברכב חשוד ובו לוחמי חיזבאללה. הם פתחו באש פגעו ביושבי הרכב והרגו חלק מנוסעיו. למרות הפגיעה, הרכב המשיך בנסיעה לכיוון בינת ג'בל. בדיעבד הסתבר כי עקב הנוהל החפוז והשגרה של לכידת מבוקשים ביהודה ושומרון לא היו לחיילי החוד אמצעים להשמדת כלי רכב אלה נשק קל ומקלעים בלבד.

הכוח נערך להשתלטות על בית הנמצא סמוך לכביש. מפקד צוות החוד ושני לוחמים מחוליית החוד התקדמו לכניסה לבית. בחוץ, סמוך לחומה המקיפה את החצר, נותרו בעמדת חיפוי ארבעה

לוחמים: המ"פ בנגיי הילמן וקשרו לירון סעדיה, מפקד כיתת החוד שאול ורפנאל מוסקל, נגביסט החוד. תוך כדי הכניסה לבית, בשעה 17.18 נורו לעבר הכוח שני טילים, כנראה מכיוון בית גיבל. מפגיעת הטילים נהרגו מיד בנגיי המ"פ, לירן קשר המ"פ ורפנאל הנגביסט - מקלען החוד.

סמ"ר לירן סעדיה (21) רס"ן בנגיי (בנימין) הילמן (27) סמ"ר רפנאל (פני) מוסקל (21)

בעיתוי מצמרר, בשעה 17.28, 10 דקות אחרי הפגיעה בכח של אגוז התפרסמה הודעת דובר צה"ל שהתייחסה לפעילות של גדס"ר הצנחנים, במארון-א-ראס ועייטא א-שעב וזה לשון ההודעה :

יחייל צה"ל נפצע באורח קשה וחייל נוסף נפצע באורח בינוני הבוקר מירי טיל נ"ט לעבר טנק במהלך פעילות מבצעית של צה"ל בדרום לבנון, צפונית ליישוב אביבים. טיל נ"ט נוסף נורה לעבר כלי הנדסי של צה"ל ובמקרה זה לא היו נפגעים. הפצועים פונו להמשך קבלת טיפול רפואי בבית חולים, והודעה נמסרה למשפחותיהם. במהלך חילופי האש במקום פתחו הכוחות באש לעבר שני מחבלים חמושים פעילי ארגון הטרור חיזבאללה והרגו אותם. כוחות צה"ל ממשיכים לפעול במתקפה משולבת מהאוויר, מהים ומהיבשה במספר מוקדים בדרום לבנון, כנגד התשתית הקדמית של ארגון הטרור חיזבאללה ולחישוף תוואי הקרקע סביב עמדות הארגון באזור, במטרה לעצב מחדש את המציאות הביטחונית לאורך הגבול'.

שאול, מפקד כיתת החוד, היה היחיד ששרד מהכוח שהיה בעמדת חיפוי ליד החומה, נפצע בידו וברגלו. הוא היה גם זה שדיווח על אשר ארע. גל רוזנטל, קלע החוד, רץ מיד לחלץ את הנפגעים ונפצע גם הוא באורך קל מרסיסי טיל נוסף שנורה לעברו. הוא הצליח לחלץ את שאול הפצוע ואת רפנאל מוסקל, שכבר לא היה בין החיים. החילוץ התנהל תחת ירי טילים. על פעולת החילוץ תחת אש צוין גל לשבח על ידי מפקד האוגדה.

כשהתברר שבנגיי המ"פ לא עונה לקשר, תפס מפקד הצוות, אריאל ג'ינו, פיקוד. ג'ינו הבין שיש כ-15 שניות בין נפילת טיל לנפילת הטיל הבא. את הזמן הקצר הוא ניצל כדי להגיח ולבדוק מה קרה

ולנסות לחלץ את יתר הנפגעים. על ניהול החילוץ תחת אש צוין מפקד הצוות לשבח על ידי הרמטכ"ל.

כעבור שלושה ימים, ב-23.7.06, עת נכנסו כוחות צה"ל לפאתי בית ג'בל, נפגע מפקד הצוות אריאל גיינו מכדור בפניו שריסק את לסתו. גם לאחר פציעה זו המשיך גיינו לפקד על אנשיו ופקד עליהם בתנועות ידיים. סגן אריאל גיינו הראה במעשיו רוח לחימה, מנהיגות, יצירתיות ואומץ לב תחת אש.

במקביל לפעילות של פלגה ג', טיפסה פלגה ב' דרך ערוץ דרומי יותר אל עבר בתים שבפאתי הכפר. המשימה הייתה להשתלט על בתים בכפר. לפי פקודה מגבוה, ההשתלטות נעשתה בשקט וללא ירי מקדים לתוך הבתים, מתוך הנחה שכך מקטינים את סכנת ההיחשפות. בכניסה לאחד הבתים הבחין קלע החוד, סמל-ראשון נדב באלוה, בתנועה חשודה. כפי שהיה רגיל מנוהל עצירת חשוד ביהודה ושומרון, משם הוקפצה הפלוגה לגבול הלבנון, הוא צעק בערבית 'עמוד!' וירה צרור לעבר הדמות שחצתה מסדרון בתוך הבית. צרור ארוך נורה מתוך הבית ופגע בנדב באלוה שנפל.

סמ"ר נדב באלוה (21), 20/07/06

חבריו של נדב השיבו אש, פגעו והרגו את היורה. בבית שהו כנראה שני לוחמי חיזבאללה שיצאו דרך דלת אחורית ונמלטו לכיוון בית ג'בל. כשנכנסו לבית, גילו הלוחמים משקפת גדולה ששימשה את התתצפיתנים של חיזבאללה. המשקפת, עימה תצפתו לעבר מושב אביבים, השוכן מתחת למארון א-ראס הייתה, מתוצרת צה"ל. מהבית הזה כנראה גם כיוונו את יורי הטילים שפגעו בלוחמים של פלוגה ג'.

עם קבלת הידיעה על הפגיעה בחוד של פלגה ג' הוזעקו לוחמי פלגה א' לסייע בחילוץ הפצועים וההרוגים. בין המחלצים היה גם סמל-ראשון יונתן ולסיוק. יונתן היה בין ארבעת הלוחמים שנשאו את האלונקה עם גופתו של רפנאל אל עבר הבית האחורי 'הפגודה'. בתום השבעה הגיע לביתנו במזכרת-בתייה לוחם מיחידת עוקץ שבצעירותו שיחק עם רפנאל כדורסל וסיפר שהוא

קיבל מידיו של יונתן את האלונקה של רפנאל. לדבריו, יונתן רץ חזרה כדי להמשיך ולעזור בחילוץ. יונתן שכאמור הגיע עם הפלגה שלו לא ידע מה שלמד כבר גיינו מפקד הצוות, שהמקום מטווח וכל 15 שניות נופל טיל. איש לא הבחין מהיכן ולאן רץ יונתן ואיש לא הצליח לעצור אותו מלהיכנס ולנסות לחלץ את שאר הנפגעים.

משהובן שבנגיי ולירן כבר אינם בין החיים וכי המקום מטווח כל הזמן החליט מפקד היחידה להמתין עם החילוץ עד לאחר רדת החשכה. תוך כדי הערכות הכוחות מסר מ"פ פלגה א' למפקד היחידה שיונתן חסר. המפקד הורה לבצע בדיקות בכל האזור ובכל כלי הרכב של הפינוי שמא נסע יונתן עם הפצועים. איש לא העלה על דעתו שיונתן רץ חזרה אל השטח המטווח.

לאחר רדת החשיכה ובחסותה חולצו הנפגעים. עד לשעות הערב הצליחו חיילי אגוז לפנות את הפצועים ואת ההרוגים לאחד הבתים – 'הפגודה' עליה השתלטו קודם לכן. עם ערב הביאו את הנופלים מן הקרב, מן ההר במרומי מארון א-ראס, ואז התברר כי יונתן עדיין חסר.

סמ"ר יהונתן וולסיוק (21)

ממפקדת פיקוד צפון הורה אלוף הפיקוד למפקד אגוז להחזיר את כל היחידה חזרה לארץ. מפקד היחידה, סא"ל מרדכי, הודיע לאלוף הפיקוד כי הוא לא יוצא מהשטח עד שימצא יונתן. **לא משאירים לוחם בשטח!** כך הודיע לאלוף והורה לחייליו להישאר בכפר עד שימצא יונתן. החיילים בשטח החלו בסריקות והפכו כל אבן. במקביל בוצע שיחזור ותחקור עם האחרון שראה את יונתן והתברר שהיה זה הכלבן שקיבל מידיו את האלונקה של רפנאל. במקביל הופעלה גם יחידת איתור הנעדרים ובסיוע תמונות המזל"ט, אותרה הגופה של יונתן מתחת לגל אבנים במקום בו נפל רפנאל. התברר כי יונתן נהרג מפגיעה של טיל, אך חבריו לא הבחינו בגופתו, כיוון שהיא נקברה תחת קיר אבן שהתמוטט. בלילה שבין יום שישי לשבת הובאה גופתו של יונתן ולסיוק לישראל. על חילוץ תחת אש עוטר יונתן בציון לשבח לאחר נפילתו.

בעגה הצבאית נחשב הקרב במארון א-ראס לאירוע 'צורב תודעה' שהמחיש לצה"ל עד כמה לחימה בלבנון קשה יותר מהלחימה שאליה הורגל בשטחים. אבל לקרב השלכות שחורגות הרבה מעבר

לכך. אם היה אירוע בודד, שבגללו נהפך מבצע 'שינוי כיוון' למלחמת לבנון השנייה, היה זה הקרב במארון א-ראס.

ערב הקרב, הסתכמה הנוכחות הקרקעית של צה"ל בדרום לבנון בפעילות של צוותים קטנים מיחידות מובחרות בעומק של כמה מאות מטרים בשטח לבנון. לפי הוראות המטכ"ל, בשבועיים הראשונים לחימה היה על כוחות צה"ל להימנע מלהיכנס לרצועת כפרים בעומק קילומטרים ספורים שכונתה 'הקליפה'. אבל שרשרת הסתבכויות, ברכס שקד, בעייטא א-שעב ובקרב במארון א-ראס, הציבה את המטכ"ל בפני מציאות חדשה. בסמוך לתום הקרב הזה כבר נמצאו שלוש חטיבות של צה"ל עמוק בתוך שטח דרום לבנון. אבל מה הייתה המשימה של אותם כוחות קרקעיים?

שאלות על הכניסה הקרקעית למלחמה

בעקבות נפילתם חמשת לוחמי יחידת אגוז, תוך כדי השבעה, בביקור תנחומים בביתנו וכשבועורף לא ידע איש מה התרחש ואיש לא תאר לעצמו מה קרה ולאן זה יוביל, אמר לנו הקצח"ר- תא"ל יוסי היימן:

'למדנו את המקרה והסקנו מסקנות שיעזרו לנו בהמשך הלחימה'.

'אנחנו מקווים שהלקחים שנלמדו יחסכו חיי חיילים בהמשך'. כך השבנו בשבעה לדברי הקצח"ר. עם התקדמות המלחמה ועם תום הקרבות נלמדו ונחקרו על ידינו פרטי הקרב במארון א-ראס. את המידע אספנו מהלוחמים שהשתתפו בקרב ומהחיילים שחילצו את הנפגעים. דיברנו עם מפקדי הצוותים - הקצינים שניהלו את הקרב והחילוץ כולל מפקד יחידת 'אגוז' וסגנו. נפגשנו עם מח"ט וסמח"ט גולני שתחת פיקודה נמצאת יחידת אגוז, ועם מפקד האוגדה 36 שתחת פיקודה חטיבת גולני. נפגשנו עם תא"ל גל הירש, עם הקצח"ר תא"ל יוסי היימן והקצח"ר שהחליפו תא"ל יוסי בכר, ועם מ"מ הקצח"ר הזמני, תא"ל נעם תיבון. כמו כן נפגשנו עם הרמטכ"ל, עם שר הביטחון פרץ ועם ראש הממשלה אולמרט וניסינו ללמוד מהם:

מה הייתה מטרת העלייה למארון א-ראס, וחשוב יותר: כיצד זה השתלב ביעדי המלחמה?

מכל האנשים המכובדים הללו התקבלו שלוש סוגים של תגובות:

מרמת החיל ועד למפקד החטיבה קיבלנו את תמונת האירוע כמעט עד לפרט האחרון.

מרמת הדרג המדיני קיבלנו התחמקות ממתן תשובות, שתיקה במקרה הטוב והסתבכות עם אמירות מקוממות כמו אלו של ראש הממשלה: 'קרה לנו נס שיצאנו למלחמה וגילינו את כל הכשלים', או 'כשאמרתי שנחזיר את השבויים לא התכוונתי'.

בין דרג מפקד האוגדה לרמטכ"ל לא ממש ברור מה קרה, אבל הייתה הטלת אחריות הדדית!
 הרמטכ"ל ציין בפנינו שהפקודות לא ירדו מלמעלה למטה כפי שניתנו.
 מפקד האוגדה טען כי מלמעלה החליפו פקודות חדשות לבקרים ובהתאם טורטרו הכוחות למטה
 בשטח. והוא, מפקד האוגדה היה בתווך. אז מי החליט להכניס את הכוחות הקטנים והמיוחדים
 ולמה ?

כיצד משתלבת הכניסה של הכוחות הללו עם מטרות המלחמה, אם היו כאלה ?
 האם הכניסה הייתה יוזמה מקומית של מפקד החטיבה, שנשלח מהר להיות נספח בחו"ל תוך כדי
 המלחמה?

האם מפקד האוגדה גל הירש ניסה 'לנצל הצלחה להבקעה' כפי שתיאר ?
 האם הופתע המטכ"ל מכיבוש מוקדם של מארון א-ראס ?
 האם הקבינט שהוסמך בישיבת הממשלה מיום 12.7.06 לא אישר את התוכניות המפורטות
 הללו?

איזה מידע מודיעיני היה בפני מקבלי ההחלטות למעלה על מה שמצפה לחיילים עם כניסתם,
 ואיזה מידע הועמד לרשות החיילים והמפקדים בשטח ? בפועל, החיילים והמפקדים בשטח לא
 קיבלו מידע מודיעיני. בהקשר הזה, ראוי לצטט שני סעיפים מתוך 'התחקיר הרשמי' שערך צה"ל
 לאירוע:

'היציאה לקרב לא הייתה מושלמת מבחינת מוכנות האמצעים ועזרי המודיעין - חלק מהאמצעים
 חסרו עקב מחסור או עקב אי לקיחתם, חלק מעזרי המודיעין לא היו עדכניים'.
 'בלחימה אליה נכנסים תוך זמן קצר, ללא הכנות מספיקות, יש להקפיד על נקודות עצירה יזומות,
 על מנת לבצע תצפית קרובה על היעדים ולאפשר סגירת שפה משותפת ותכנון מקומי להמשך
 לחימה'.

מדוע יחידה כמו אגוז, שהתמחותה היא לחימה בסבך תוך כדי ניצול תנאי השטח ליתרון והפתעה,
 מובלת במעלה הר שגובהו 917 מטר מעל פני הים, באור יום, בטור חשוף לעיני האויב, בניגוד
 לעמדת מפקד היחידה ?

את השאלות הללו הפננו ישירות בשיחות נוקבות אבל ענייניות, למפקד האוגדה גל הירש
 ולשלושת הבכירים הרמטכ"ל, שר הביטחון וראש הממשלה.
 גל הירש, כשנשאל מה פשר הכנסת יחידת 'אגוז' למארון א-ראס טען כאמור, כי מדובר 'בניצול
 הצלחה'. הדבר נמצא בסתירה גמורה לבהילות בה הוכנסה היחידה ללא שום הכנה.

תמוה התמיכה שקיבל גל הירש מראש הממשלה והרמטכ"ל, לאחר המלחמה, למרות שרשרת הכישלונות שאירעו תחת פיקודו.

בעדותו בפני ועדת וינוגרד התייחס ראש הממשלה (בחלקים שהותרו לפירסום), למארון א-ראס 3 פעמים. פעם ראשונה בהתייחס לשיתוף שרת החוץ ציפי ליבני בקבלת החלטות כשהוא אומר: 'לא היה מצב שהתקבלה איזושהי החלטה שהאופקים שלה היו יותר רחבים מאשר מארון א-ראס כן או לא, ששרת החוץ לא היתה חלק ממנה, כפי שאכן מתחייב, בהחלט'. 'ציפי ליבני ידעה (הייתה שותפה ל) כל דבר שהוא מעבר למארון א-ראס'. רוצה לומר ציפי ליבני שהייתה בתוקף תפקידה כשרת החוץ ומ"מ ראש הממשלה, חברה 'בשביעייה' שהוסמכה ע"י הממשלה לדון בתוכניות הפעולה המפורטות, לא הייתה שותפה לתוכנית במארון א-ראס!?

פעם שנייה הזכיר ראש הממשלה את מארון א-ראס, בהתייחס לשר הביטחון: 'הזרימה בינו לביני במהלך המלחמה הייתה ראויה... הדברים הוצגו בפני שר הביטחון הביע את עמדותיו, הייתה תקשורת בלתי פוסקת בינו לביני. מארון א-ראס זה לא שר הביטחון, לטוב, לרע'.

בפעם השלישית כשהתייחס למארון א-ראס, מתח אולמרט ביקורת על ביצועי צה"ל. בין השאר אמר:

'אם מארון א-ראס היתה נראית אחרת, אם בינת ג'בייל היתה נראית אחרת, יכול להיות שלא היינו צריכים להגיע בסופו של דבר לנקודה שהגענו אליה... אנחנו מדברים על התוצאה, על אותו הדבר שהצבא קורא לו כשלים. על שפת הפקודות החדשה, שאף אחד לא הבין אותה'.

האם ניסה אולמרט להפיל את האחריות על גל הירש בפרט ועל הצבא בכלל? אם בפקודות הקשורות למארון א-ראס לא היתה מעורבת 'השביעייה' ואף לא שר הביטחון, אז מי **נתן את ההוראה** להכניס למארון א-ראס ללא מטרה, ללא הכנה ראויה, שתי פלוגות של גדוד

הסיור של הצנחנים, בליווי 4 טנקים, ולשם מה?

ומי נתן את ההוראה הבהולה להכניס עוד גדוד של יחידת 'אגוז' ובשביל מה?

ומה שהכי חשוב: כיצד משתלבות פעולות אלו בהשגת יעדי המלחמה כפי שאמורים היו להיקבע על ידי הדרג המדיני, קרי הממשלה והעומד בראשה!?

לא היינו מתעכבים כל כך על האירוע הזה, לולא היה זה האירוע שממנו מתגלגלת מלחמה קרקעית ללא תכנון וללא מטרה, ללא דיון ואישור של המטכ"ל וללא דיון ואישור של ממשלת ישראל. ולולא רצוננו לעזור במילוי תפילתו של אבא של המ"פ בנגי' הילמן 'לגמור את העבודה הקדושה של הבנים'.

מהמקרה הזה, בניגוד לדברי הקצח"ר, לא הופקו לקחים וכעבור זמן לא רב אירעו מקרים דומים בעייטא א-שעב, בדבל, ובעוד מקומות, שמזכירים מאוד את המקרה של מארון א-ראס. הדמיון באירועים אינו רק בצורת הפגיעה ע"י טילים אלא בעיקר במשימות הערטילאיות ללא כתובת וללא מטרה.

ראש הממשלה ושריו מנסים בכל כוחם להוכיח את מה שכתב בנו, לוחם 'אגוז', רפנאל מוסקל. כשהחזירו את חפציו של רפנאל, כשבועיים לאחר נפילתו, נמצאו בפאוץ' האישי שלו דפים מקופלים עליהם כתב שירים ומהרהורי ליבו. בין היתר נמצא דף אותו כנראה כתב בחנוכה לפני המלחמה, עת הדריך בקורס מכ"ים של היחידות המיוחדות. אנחנו רואים בכתיבתו זו מעין צוואה :

'יצא לי לשאול את עצמי. והיה אם יום אחד גם אני אעלם איזה חור ישאר (קטן, גדול!) האם נפלתי על הגנת המולדת, או שאני כלי משחק בידיהם של פוליטיקאים שדואגים רק לכסא שלהם'

אנחנו משה וריבה מוסקל הוריו של רפנאל ושלושת אחיו, לא נתן שאפשר יהיה לומר אי פעם שרפנאל וחבריו נפלו לחינם.

פרק הערכה: שישים השעות האחרונות של המלחמה - מהלך קרקעי או מהלך פוליטי

כאמור, בספר המלא שיצא לאור בקרוב נכללים תחקירי וסיפורי הקרבות והאירועים בהם נפלו בנינו. בדו"ח המקוצר הזה מצאנו לנכון להביא סיפור של קרב אחד משישים השעות האחרונות של המלחמה, הקרב בו נפל 'צוות עוז'. אבל לפני תחקיר זה אנו מביאים את פרוטוקול ישיבת הקבינט הביטחוני בו נתקבלו ההחלטות לגבי הקרבות בהם נפלו עוד 33 מטובי בנינו.

האם הבינו ראש הממשלה וחברי הקבינט את משמעות החלטתם בכלל ועבור הלוחמים ומשפחותינו בפרט?

לשם מה היה צריך לצאת למבצע הזה כאשר כבר הוסכם על הפסקת האש?

האם היה זה מניע פוליטי של אולמרט ופרץ אשר הביא להחלטה האומללה הזו?

קראו את הפרוטוקול הזה ואחריו את העדות המזעזעת מכלי ראשון, ותבינו מי הם מנהיגינו ולאן הובילו אותנו ואת בנינו במלחמה בכלל ובשישים שעותיה האחרונות בפרט.

פרוטוקול ישיבת הקבינט הביטחוני מיום ה - 9.8.06

חלוץ: חייבים, פשוט חייבים, ללכת למהלך קרקעי בואכה ליטני. זה לא יכול להימדד בשאלה כמה נפגעים יהיו. יהיו נפגעים, יהיה קשה, אבל זה המחיר שצריך לשלם, על מנת שהמהלכים יצליחו ותהיה הקרנה על שאר הזירה. **(עבור מה צריך לשלם את המחיר הזה אדון חלוץ?)**

כאן נערכה הצבעה על שלב נוסף שכונה שינוי כיוון 11 שמשעותו יציאה למבצע הקרקעי תשעה שרים היו בעד ושלושה נמנעו.

אייזנקוט נתן תמונת מצב. בין השאר הוא דיווח שעדיין לא כבשו את עיתא א-שעב **(כמה פעמים כבר נכנסו ויצאו לכבוש את המקום הזה, המצוי במרחק זריקת אבן מנקודה 105?)** למרות שההוראה הייתה לכבוש את זה עד אתמול.

אולמרט: למה?

אייזנקוט: זו החלטה של שדרת הפיקוד. עוד נבדוק את זה. אפשר לשפוט את זה כאי עמידה במשימה, כי הוגדר להם להשלים את זה אתמול. אני נוטה לפרשנות של החלטה של שדרת הפיקוד, ביצוע משימה לאור המטרה.

שטרית: לא הבנתי. תגיד עוד פעם.

איזנקוט: המשימה הייתה לכבוש עד השמיני באוקטובר (כך במקור), בפועל זה לא בוצע, וזו עובדה.

שטרית: מה עם בינת ג'בייל?

איזנקוט: 35 (הכוונה לחטיבת הצנחנים) קיבלה משימה לכבוש. עד מפקדת החטיבה המערבית המסורתית זה יותר פשוט, הם סיימו ויצאו החוצה יש עוד 50-70 מחבלים בבינת ג'בייל. חטיבת גולני עוד במרחב.

אולמרט: היה שינוי בלו"ז?

איזנקוט: זה הלך קשה.

רמון: המחבלים בתוך בתים?

איזנקוט: כן. בסך הכל יש רצועה של 2-5 ק"מ. השליטה המבצעית לא מלאה.

לבני: שינוי כיוון 8 הושלם?

איזנקוט: בוצע לא באופן מלא. יש 63 חיילים הרוגים (בארבעת הימים הקרובים המספר הזה כמעט יוכפל) ו-38 אזרחים הרוגים. כ-400 מחבלים נהרגו. מהליטני דרומה יש להערכתי 3000-4000. שינוי כיוון 11 הוא התקפה של 4 אוגדות.

אולמרט: איפה לוח הזמנים?

איזנקוט: מייד אציין.

אולמרט: נרצה הערכה מדוייקת. 29 ימים היה לנו חופש פעולה מרשים, שלא היה כמוהו.

חלוץ: ברקטות הקרקע-קרקע ההישג הוא נמוך. בכל מקום שאנחנו נוכחים פיסית יש הקטנה בכמויות. ליבת השיגור היא מדרום לליטני ויש גם מצפון לו. אני לא יודע מה חלון הזמן המדיני, אבל אומר חד-משמעית: אני מדבר על כל המהלך שהוצג, לא על נתחים. נתחים לא יביאו דבר. (את זה מר חלוץ לקח לך כמעט חודש ימים להבין?) הם ישיגו נוכחות, אבל לא הורדת רק"ק, שזה היעד. זאת הבקשה. נצטרך להתחיל הלילה, ואין הרבה זמן לדיון. אין פה דרכי ביניים, נעשה חצי או רבע. זה הכל או לא כלום. יש אנשים, יש סד"כ מילואים דרוך ומוכן, שאי אפשר להחזיק אותם כפות תחת "תמתינו, תמתינו". המתנו מספיק.

חלוץ: אמרנו שנתבע מלבנון אחריות מדינית. מה זה? התשתית, לא נגענו בה. כל החשמל עובד, הנפט זורם, הטלפונים עובדים, המים זורמים, הדלקנו שני מיכלי דלק.

אולמרט: אין כמעט כביש אחד (שלם) בלבנון. אז להגיד שהתשתיות לא נפגעו? יש מאות אלפי פליטים, בלי יד לבנים וארגון אמהות עובדות שדואגים להם.

חלוץ: הפליטים מעניינים את הלבנונים כקליפת השום. סניורה לא יודע איפה זה בינת גיביל.

לבני: את נסראללה הם מעניינים.

חלוץ: כן. אני יודע שבני הברית שלנו לא רואים בעין יפה פגיעה בתשתיות. הם רוצים שסניורה יגיב, אבל כמו שראש המוסד אומר, סניורה זה כמו השוטרי דמה ששמים בצידי הדרכים.

מופז: שוטרי הדמה דווקא משפיעים על נהגים.

דיכטר: ולפעמים גונבים אותם.

רמון: את סניורה לא שווה אפילו לגנוב.

חלוץ: אחריות מדינתית זה תשתיות. אין דברים אחרים.

שטרית: זה יכול להיות תחליף לכניסה?

חלוץ: זה לא צריך להיות תחליף אלא הדבר הראשון. אם עושים את זה היום, אחר הצהריים לפני הכניסה, אם אומרים שימו לב: החשמל יתחיל לרדת במנות, הדלק יפסיק לזרום במנות. אני יודע שזה לא פופולרי, אבל זו השקפת עולמי.

לבני: אבל אתה אומר שהוא (סניורה) לא יכול לבצע?

חלוץ: המערכת הבינלאומית תרוץ יותר מהר.

רמון: בדיוק.

חלוץ: נתחיל הלילה על תשתיות לאומיות. נציג מדרגות: 10%, 25%, 30%, 70%, 100%. אני לא מכיר רמז חזק יותר למימוש אחריות. זה מה שהיינו עושים בכל מקום אחר: תשתיות, מוסדות שלטון, צמתי קשר, פיקוד ושליטה, תחנות כוח.

הרצוג: ואיך הוא יממש ריבונות?

חלוץ: אני לא יודע. זה עניינו. המאמץ הקרקעי דרוש פעמיים. כדי להשיג את המשימה של הקטנת הרקטות ושנית בגלל הדימוי. צה"ל צריך ויכול לפעול על הקרקע ולנצח. יהיה לזה מחיר, אבל על מחירים מסתכלים בראייה היסטורית, עם כל הצער.

(עכשו, עם הרבה צער, אנחנו ההורים והמשפחות, מסתכלים בראיה היסטורית)

לבני: ומהו הניצחון?

חלוץ: להגיע למו"מ מדיני במצב יותר נוח. לעיתים אותה תמורה, אחרי מאמץ כזה, אחרת במשמעותה מאותה תמורה ללא מאמץ (קראו בשנית ובשלישית דברים אלו של דן חלוץ). זה

מהלך שלם. (אוגדה) 98 הם המהלך המרכזי ו(אוגדה) 162 הנוסף, אבל זה המהלך השלם (כאן לא סומך הרמטכ"ל על השרים ושומר את המספרים המדויקים בסוד).

שוב שואלים אותו כמה זמן.

חלוץ: חודש (כמה זמן?!) זו ההערכה המקצועית שלנו לטיהור. נטהר, אבל לא בית בית. מעולם לא טיהרו בית בית בלבנון, 18 שנה.

פינס: מה זאת אומרת שלושה חודשים, טייק איט אור ליב איט

חלוץ: 96 שעות למהלך ראשון, חודש של שהייה. יובל אומר חודשיים, אני אומר חודש. אחר כך אפשר לצאת, או להתבסס במקום, או ללכת צפונה (שימו לב) או דרומה.

הירשזון: מה אתה מציע?

חלוץ: אני מציע בסופו של יום, אם המשימה הושלמה, לצאת לקווי היערכות נוחים ולהשתמש ביציאה עצמה כקלף. אין מהלך חלקי, לא בזמן ולא בהיקף. אני מדגיש את זה. אם אי אפשר לקבל זמן, אין מה לצאת.

לבני: אין משהו קצר יותר? אין חיה כזאת?

חלוץ: אין חיה כזאת מול המטרה שהוצגה לנו. צריך להסתכל לא רק מול חיזבאללה.

פרס: נגיד שנעשה הכל. מה זה ניצחון?

חלוץ: המילה ניצחון לא הוזכרה על ידינו אף פעם. ניצחון צבאי הוא לייצר מצב שהמערכת המדינית תוכל להשיג את ההישגים שהוגדרו.

פרס: לכן לא צריך להגיד 'מלחמה'. (פרס משחק במילים)

פינס: מה זה אם לא מלחמה?

פרס: הותקפנו ונגיב על ההתקפה.

פרץ: אחרי כפר קנא נסראללה הרגיש שהוא הופך מחדש להיות גיבור העולם הערבי. הקבינט הטיל עלינו מגבלה שהשב"מ יהיה ברוחב של לא יותר מקילומטר או שניים.

אולמרט: לא היתה שום מגבלה. (למי להאמין. לפרץ או לאולמרט?)

פרץ: 100 אחוז. אנשי המילואים הם קפיץ מתוח, בצורה שלא הייתה כמותה. אני לא יודע

להגדיר זמן. אם מישהו רוצה שב-96 שעות החייל הראשון יהיה בליטני אין בעיה, אבל לא כל המשימות שהוגדרו כאן יבוצעו בזמן הזה. אני לא חושב שמישהו צריך לעמוד עם סטופר. יכול להיות שייקח יותר מ-96 שעות. יהיה מאוד קשה להניע את הטנקים לאחור, או לעצור אותם

בנקודה שבה יפגעו. אני יודע שרמון שואל למה לסכן חייל אם אפשר למחוק עיר, אבל גם נוריד כל בית בבית גיביל יירו מהחורבות.

(כאן חוזר פרץ לשאלת 'למה לא עשינו קודם') אני לא מציע היום להיכנס לשאלה אם היו תכניות מבצעיות, כי היו. היה גם תרגיל מאוד מקיף חודש לפני. אי אפשר לומר שאין לנו מסקנות להסיק מסוג הלחימה החדש. צריך להחזיר את הקטיושה למעמד של נשק טקטי ולא אסטרטגי. אם הלחימה נגמרת היום, היא תהיה נשק אסטרטגי לכל מי שעומד מולנו. **(מדוע מר פרץ? מה קרה במלחמה עד היום?)** גם הסורים כבר מדברים על יחידות דמויות חיזבאללה.

פרס: מה יהיה אם הסורים יבריחו קטיושות ארוכות לחיזבאללה, ותהיה פגיעה בעורף?

פרץ: אדוני שר הביטחון לשעבר, גם אני שואל למה לא פיתחו מערכת...

פרס: העבר מעניין אותי כקליפת השום. יש יש, אין אין.

פרץ: כשהוצג שינוי כיוון 8 היה ברור שיהיה אחריו השלב הבא. אושרו 5000 מילואים רק לשינוי כיוון 8, ורק לפי עשרה ימים אושרו 40 אלף. היה צריך לגייס, לצידד, לאמן. הם היו מוכנים רק במוצאי השבת האחרונה. אם אין היום אישור לפעולה העניין המדיני לא נפגע **(איזה עניין מדיני לא נפגע?)**. בגלל האמריקנים אנחנו משלמים מחיר של אי פגיעה בתשתיות. כל העולם רוצה שמלחמה תסתיים אחרת. אם ישאלו אותי 'המסמך שתקבל היום (במועצת הביטחון) הוא זה שתקבל עוד עשרה ימים, אז למה לצאת למבצע? צריך לצאת למבצע כי היום המסמך הוא חבל שישראל מבקשת כדי שיציל אותה, ובעוד עשרה ימים זו פשרה עם העולם (כדי שאנחנו נפסיק). לא יהיה שוני במסמך, אבל זה יהיה מנקודת מוצא אחרת. אני חושב שצריך להגיע לאן שצריך, ואם אנחנו מגיעים לליטני ורוצים שניסוג, חיזבאללה צריך לסגת במקביל. אם צבא לבנון נכנס, הוא צריך להיכנס בבת אחת לכל האזורים ולפרק משגרים.

פרס: ואם חיזבאללה לא ייסוג?

פרץ: נישאר, נפרק משגרים ונחזור הביתה.

דיכטר: לא הבנתי את עניין המילואים.

אולמרט: פרץ אמר שאם לא עושים מבצע צריך לשחרר אותם.

מופז: היום הראשון הייתי מצביע בעד גשמי מרום אם היה מוצע. אבל היום לא שמעתי המלצה על פעולה קרקעית. מה ירגישו החיילים אם יעצרו אותם באמצע? אני מעדיף שימתינו מאשר שיכניסו אותם ויגידו להם בשלב מסוים צאו החוצה. מה שמטילים על הצבא צריך להיות מושג, אחרת ההרתעה נפגעת. אני לא מקבל את האמירה שהשבועיים הראשונים הכינו את הצבא לפעולה.

חלוץ: לא הייתה הגבלה על פעילות הצבא, אבל הייתה אמירה שהמערכת המדינית לא רוצה מהלך קרקעי. אני יכול לקרוא את זה בסיכומים שיצאו מכאן.

אולמרט: לכל אורך הדרך המערכת הצבאית אמרה 'אנחנו לא ממליצים על פעולה קרקעית'.

מופז: עד לפני יום או יומיים לא שמעתי שום המלצה על פעולה רחבה בלבנון. עכשיו אגיד מה אני ממליץ.

פרץ: מי שממליץ על מבצעים צבאיים הוא צה"ל.

מופז: אבל אתה מאשר.

פרץ: מאה אחוז.

אולמרט: שלשום הוצגה פעולה קרקעית לראשונה כהצעה מבצעית. שאלתי מתי היא תהיה מוכנה, אמרו לי לא לפני יום רביעי בערב. לכן זימנו את הישיבה להיום.

מופז: מתחיל להציג את תוכניתו: תנועה מערבה מא-טייבה, תוך 48 שעות להשתלט על מעברי הליטני ולכתר את דרום לבנון – וגם לתקוף תשתיות.. אבל עמיר פרץ קוטע אותו.

פרץ: מה תכנן שר הביטחון הקודם כדי שלא יהיו קטיושות?

מופז: פעולה רחבה בלבנון.

פרץ: לא ראיתי שהוא תכנן.

מופז: לא ראית תכניות של הצבא?

פרץ: למה לא חיסלת את המוצבים? למה נתת לכל הדבר הזה להתפתח מול עיניך?

אולמרט: עמיר, אני מבקש.

מופז: אתה יורד לרמה שהיא לא רמת הדיון.

פרץ: זה לא אישי. זאת מדינת ישראל.

מופז: לא צריך להיכנס לשום כפר, לקחת את הצירים המהירים ביותר ולהתייצב שם. הרמטכ"ל אמר שמעברי הסלוקי נבדקו; יש מעבר בקנטרה שודאי נבדק. זה 48 שעות וניתקת את דרום לבנון. ב-48 שעות לא נוריד את הקטיושות, אבל אחר כך יהיה אפשר להניע כוחות.

חלוץ: זה בעצם המהלך הצפוני (162).

מופז: אז זה בסדר. אני בעד המלצת צה"ל, אבל לבצע אותה באופן אחר. זה מהיר, מהווה סדן להמשך ומשלים מישור מדיני.

אולמרט: אני מבקש מכולם יישוב דעת. **(האם שוב הם לא רציניים?)** זו ישיבה רצינית, הכרעות גורליות. אנחנו מדברים פה ומישהו שם יחזור חי או לא. לא חשוב מה היה בעבר הרחוק או הקרוב. אנחנו צריכים קודם כל לגלות אחדות. כל אחד יעלה הצעות ואף אחד לא יטיף מוסר.

פואד: אין חיה כזאת, צל"ב. אני דרשתי מבצע כזה מהיום הראשון. אני מציע לאשר אותו 'אז איט איז', אבל בניואנס של מופז. לאשר את בקשת הצבא ושר הביטחון, אבל בשלב הראשון להניע אוגדה מערבה, עם תנועה נוספת לנבטיה. והערה לרמטכ"ל: אין בפקוד אחד שני מפקדים. תחליט מה שאתה רוצה, אבל אין מצב כזה.

חלוץ: באמת אין.

הירשזון: בישיבה הראשונה אמרו שאם צבא לבנון ירד דרומה זה הישג, היום אומרים שזה אסון טבע.

הרצוג: המוסד אמר, לא הצבא.

הירשזון: לא ידענו על הכול, למה לא התקבלה החלטה על מבצע קרקעי קודם? למה להשאיר אנשים חודש במקלטים?

ישי רוצה ללכת על תשתיות. איך נסביר לאנשים שאיבדו 200 איש ונעצרנו אחרי ארבעה ימים, שבוע, שבועיים?

גם שטרית בעד תשתיות.

יצחק כהן יוצא נגד התקשורת, הפרשנים והמסבירנים, אלה שכל הזמן מנסים לגמד את הישגי צה"ל.

לבני: אתה מתכוון ל'הארץ'?

כהן: רק 'הארץ'. 'אל מנאר' וה'בי.בי.סי' בסדר.

דיכטר: גם תכנית מופז לא תעצור את הרקטות. צריך לאשר את תכנית הצבא, היחידה שנותנת תשובה ליעד הזה.

פרס: בלב כבד אומר: אין טעם בהחלטה, כי אין הפתעה. נגיד שיורידו 70 אחוז מהקטיושות? ב-30 אחוז לא ישבו במקלטים?

אולמרט: חלק גדול מהצפון יוכל לצאת מהמקלטים במקרה כזה.

פרס: מה זה משנה? אומרים לנו שייפגעו שלושה-ארבעה חיילים ביום. זה כבד מנשוא. לכל אחד יש כפר קנא. לכל אחד יכולה להיות הפתעה. אתם מתארים את המהלך כאילו זה סכין בחמאה. זה לא סכין בחמאה, זה סכין בצוקים. לא נתקלנו בתולדות המדינה בצבא מסודר כמו חיזבאללה. **(הערתו של פרס מגוחכת האומנם לא נתקל צה"ל בכל מלחמותיו בצבא מסודר?)** עוד חודש

במקלטים זה מה שאריק היה קורא 'נהי'. אין שטות גדולה יותר מפגיעה בתשתיות. כל העולם יהיה נגדנו. נגייס את צרפת נגדנו. חסרים לנו אויבים? אל תפציצו תחנות כוח כדי לעשות רושם. אני תומך בתכנית של מופז. היא מייצרת פרספציה של הישג. שהיעד לא יהיה הפסקת קטיושות, כי הן לא ייפסקו. צריך לייצר פרספציה של הישג, ואם נלך עכשיו לאט ונעלה בהר עד הליטני הרבה דם יישפך ותהיינה הפתעות, גם לא נעימות.

רפי איתן: אסור לגעת בתשתיות. צבא לבנון זה חיזבאללה. ההצעה של מופז מבריקה.

בסיכומי של דיון זה אישר הקבינט של ממשלת ישראל לקיים מבצע נרחב על הקרקע בשטח לבנון. מטרת המבצע הייתה השתלטות על המרחב שמהגבול צפונה, עד נהר הליטאני. המבצע נועד לסייע לצה"ל בהשגת הכרעה ברורה במלחמה, להפחית את ירי הרקטות לעבר ישראל ולשפר את עמדתה במשא-ומתן הבין-לאומי הצפוי בסיום המלחמה.

ב-11 באוגוסט התכנסה מועצת הביטחון של האו"ם לדיון מיוחד לצורך אישור הנוסח להסכם הפסקת האש שהושג במשא-ומתן בין צרפת (כנציגת לבנון) ובין ארצות-הברית (כנציגת ישראל). ההסכם אושר בהצבעה פה-אחד. כמה שעות לפני אישור הנוסח ההסכם במועצת הביטחון הורה ראש הממשלה אולמרט לצה"ל לפתוח במבצע צבאי מתוכנן. המבצע לא הופסק גם לאחר ההצבעה במועצת הביטחון והחלטה על הפסקת האש. במהלך המבצע הורחבה פעילות הקרקע עד נהר הליטאני. כוחות רבים נחתו בעומק שטח לבנון. כוחות שריון נכנסו לוואדי סלוקי ונקלעו למארב שבו נפגעו כמה טנקים ממטעני גחון ומטילי נ"ט. בקרבות הקשים שהתנהלו במבצע הקרקעי ביומיים האחרונים של המלחמה נהרגו 33 לוחמים והופל מסוק יסעורי.

ב-9 באוגוסט הסמיך הקבינט את ראש הממשלה ושר הביטחון לאשר מהלך קרקעי רחב בדרום לבנון, המהלך אושר ב-11 באוגוסט, כמה שעות לפני שהתקבלה במועצת הביטחון החלטה 1701 המסדירה הפסקת אש.

ביום שישי 11.8.06 בשעה 17.00 לערך התקשר ראש הממשלה לשר התחבורה שאול מופז ועדכן אותו כי אישר 'פעולה רחבה'. רב אלוף במילואים שאול מופז, רמטכ"ל ושר ביטחון במשך כשבוע שנים, שמע על פעולה ל 60 שעות בה ישתתפו 4 אוגדות ושאל: 'מה כבר אפשר להשיג עם 4

אוגדות ב - 60 שעות! והמשיך ואמר: 'לא נשיג כלום, ואז מה תגייד למשפחות ההרוגים'!!!!

בכתבה על שרת החוץ וממלאת מקום ראש הממשלה ציפי לבני נאמר במוסף הארץ ביום 29.10.07: **'אם היא תפתח את הפה על מה שקרה מערב שבת עד בוקר יום שני, הארץ תרעש'**.

שאל מופז לא פתח את הפה וגם ציפי ליבני, שבמסיבת עיתונאים לאחר פרסום דו"ח וינוגרד החלקי, דרשה את פיטוריו של אולמרט, לא פתחה את הפה על מה שקרה בערב שבת 11.8.06. אבל מי שהיה ידידו הקרוב של אהוד אולמרט במשך 30 שנה עד לאותה החלטה **פתח את הפה**.

ביום חמישי י"ח בטבת 27.12.07, יום אחרי שראש הממשלה אהוד אולמרט הודיע כי הוא לא יתפטר גם אחרי דו"ח וינוגרד, בעמוד הראשון של העיתון 'ישראל היום' ותחת הכותרת 'אולמרט מצפצף על דו"ח ונוגרד', חשף העיתונאי דן מרגלית, חברו הטוב של אולמרט עד לאותו היום, בעדות אישית שלו, מה קרה באותם ימים. וכך כתב:

'ביום ששי 11.8.06 הצלחתי להיכנס לפיקוד הצפון בצפת המופגזת. ישמור אלוהים, הכוחות התקועים מוסווים כבר 48 שעות. נורא. במקביל איים בנימין בן אליעזר על עמיר פרץ בישיבה של ראשי העבודה בתל-אביב: 'אם לא תבצע את המתקפה - אתה אבוד, המפלגה מחוסלת. אנחנו זיכרונו לברכה'.

פרץ עלה לאולמרט בירושלים. ראש הממשלה חש שהוא חייב את המתקפה המיותרת כדי להציל את עצמו בוועדת החקירה שתקום, כדי ליצור גרסה מקרטון בדיעבד.

בשבת 12.8.06 ממשיך דן מרגלית בעדותו, 'טסתי עם הרמטכ"ל, דן חלוץ, האלוף בני גנץ ודוברת צה"ל מירי רגב לאוגדה 162. ראינו על מסכי האוגדה במחנה פילון את הקרב בסאלוקי בזמן אמת. תקלה ועוד תקלה ועוד תקלה. היינו גם בהר אדיר אצל גל הירש, ושם שרר שקט שהזכיר את טוסקנה. בעיצומו של הביקור התחילו להגיע שיחות לטלפון הנייד שלי. 'מדוע אולמרט אינו עוצר? הרי יש כבר הפסקת אש באו"ם? הנוסח שאושר הוא בדיוק זה שהונח לפני שרי הממשלה כבר לפני ההתקפה'. לך תסביר לאנשים תמימים שאולמרט צריך את שלושת ימי הקרב האלה כאליו. אז הבטנו בקרב העקוב מדם בסלוקי. במוצאי שבת שמענו על הפגיעה במסוק. 34 הרוגי שווא'.

בישיבתה ב-13.8.06 החליטה הממשלה לקבל את החלטת מועצת הביטחון של האו"ם 1701. ב-14 באוגוסט בבוקר נכנסה הפסקת האש לתוקף ונשמרה בהקפדה.

הפעולה יצאה לדרך ולא השיגה דבר.

ומה יאמרו ליבני, מופז ואולמרט 'למשפחות ההרוגים'?

תחקיר שלישי: צוות הטנק של עוז

כללי:-

צוות 3ב' מפלוגת גולן היה צוות טנק מרכבה סימן 3 משופר, ששירת בפלוגת גולן במסגרת שרות חובה בצה"ל.

הרכב הצוות:-

טען קשר- סמ"ר הרן לב ז"ל, (20)
מקיבוץ מעיין ברוך

מפקד הצוות-סמ"ר עוז צמח ז"ל, (20) מרעות
(לבקשת הוריו לא הועלה בדרגה לאחר נפילתו)

נהג-סמ"ר דן ברוייר ז"ל, (19) ממושב בית הילל
(סיים קורס מפקדי טנקים)

תותחן-סמל ינון ניסן ז"ל, (19)
ממעלה אדומים

בתחילת המלחמה הצוות ביצע פעילות מבצעית במרחב חטמ"ר בנימין בגזרת מכבים רעות – ציר 443 בואכה גבעת זאב. הגדוד הוקפץ לרמת הגולן להכנות שבהמשכם נכנס והשתתף במלחמת לבנון השנייה.

העובדות:

הגדוד עלה לרמת הגולן מתעסוקה מבצעית באיו"ש והחל בהתארגנות לחימה בלבנון הצוות התאמן במסגרת הפלוגה, אימון ראשון אחרי הרבה זמן שלא זכו להתאמן. לאחר התארגנות קצרה שכללה שיבוץ קרבי ואימון קצר, הגדוד הוקפץ לקו הסגול ושובץ למשימות בדרום לבנון שכל הזמן שונו, תוך שהוא 'מטורטר' מגזרה לגזרה, ממשימה למשימה שאף אחת לא בוצעה כנדרש. הפקודות היו לא עקביות ופגעו ביכולת הגדוד ובפיקוד והשליטה. סמוך מאוד לכניסה ללבנון נהג הטנק האורגני לא חזר ליחידה והיה צורך לשבץ את סמ"ר דן ברוייר כנהג לאחר שהתנדב למשימה זו. (בהכשרתו סיים קורס מפקדי טנקים).

הצוות השתתף במלחמה באזור בינת ג'בל בלבנון במסגרת אוגדה 91 בפיקודו של תא"ל גל הירש. הצוות נלחם בגבורה במהלך המלחמה תוך כדי ביצוע פקודות משתנות, נכנסים ויוצאים נכנסים ויוצאים, וגם כאשר הושג הישג כל שהוא, למחרת הייה צריך להשיגו שוב. תורת לחימה לא אחראית ובזבזנית באופן שלא הוכר בעבר והוא חסר זכות קיום בעתיד. דרך סיפורו של צוות עוז ניתן להבין את הטענה כי למלחמה לא נקבעו יעדים ברורים ולא נגזרו מהם משימות ברורות על פי תוכניות מוכנות ומתורגלות. יכולתם של הכוחות להביא לידי ביטוי את העוצמה של צה"ל נשחקה והפכה את היתרון לחיסרון ולאובדן חיי בנינו.

השבת השחורה

ביום שבת 12 אוגוסט 2006 בשעת בין הערביים, אחרי החלטת האו"ם 1701 על הפסקת האש

– קבל מפקד גדוד 53 סא"ל משה פקודה ישירה בטלפון ממפקד האוגדה - גל הירש, תוך שהוא מדלג על הדרג החטיבתי – חטיבת גולני, כשהאחרון מורה למג"ד "נוע סוף". פקודה שבמבחן התוצאה לא בוצעה. המחיר היה כבד מאוד.

מהלך הקרב

משימת הגדוד הייתה לחבור ולחפות על הכוחות שהונחתו במסוקים במוצאי שבת 12 אוגוסט 2006 בעורף האויב באזור 'שקיף א-נימל'. הגדוד שהיה מאורגן בהגנה בימגני בפאתים הצפוניים של בינת ג'בל, החל בתנועה באור יום, תוך שהוא נע חשוף ולא מוגן, בציר הררי קשה לתנועה שנשלט ע"י האויב באש ובתצפית ממשמורת טבעי מכיוון הכפר קונין. התנועה הייתה ללא אבטחת אגפים, ללא חיפוי ארטילרי ואווירי וללא מיסוך עשן. כל אלו נעשו בניגוד גמור לתורת הלחימה של חיל השריון בשטח הררי. פלוגת אלון הובילה, אחריה נע המג"ד. את הכוח סגרה פלוגת גולן. פלוגת אלון החלה לצלוח את הציר הקשה והנשלט ע"י האויב שהחל לזנב בכוחות מאחור שלא יכלו להגיב למכת האש ולמזלם הצליחו לנתק מגע תוך היחלצות לפנים. פלוגת גולן המשיכה בתנועה תוך התעלמות בוטה מהסיטואציה אליה נקלע הגדוד ופלוגת אלון, ללא נקיטת פעולות קרביות טקטיות ואחרות של המ"פ ומפקדת הגדוד, כדי להימנע ממגע עם אויב ששולט בכוח שנוע, כמו ברווזים במטווח.

במהלך תנועת הכוח ירה האויב טילים בהיקף עצום לעבר הפלוגה. המ"פ שהופתע מעצמת אש האויב נתן פקודת 'היחלצות לפנים'. תוך כדי ביצוע הפקודה התקבל דיווח שטנק 3א נפגע ומפקד הצוות נפצע ולא מתפקד. המ"פ נתן פקודה היחלצות לאחור. תוך כדי ביצוע הפקודה, נפל טנק המ"פ לתעלה בשיפוע צד. הטנק נתקע, לא הצליח לנוע ואף חסם את הציר. מ"מ 3 שהיה בקרבת מקום קיבל פקודה מהמ"פ לסייע בחילוץ. המ"מ ניסה לחלץ ללא הצלחה את טנק המ"פ. המג"ד שהיה בקרבת מקום, ניסה אף הוא לחלץ את טנק המ"פ אך לשווא. כל זאת בזמן שהאויב ממשיך לפגוע בטנקים שהיו על הציר, בירי ללא הפסקה. טנק המ"פ שהיה תקוע על הציר, חסם אותו ולא אפשר תנועה קדימה ו/או אחורה.

המג"ד המ"פ והמ"מ היו עסוקים בחילוץ טנק המ"פ ולא ניהלו קרב פלוגתי/גדודי כדי לבצע חילוץ לאזור מוגן, של הכוחות בכלל ושל צוות 3א שנפגע בפרט. צוות 3א הופקר בשטח, כשמפקדו פצוע ומערכת החשמל והירי של הטנק שנפגע, יצאו מכלל שימוש ואף אחד לא עושה דבר להצלתו. הטען-קשר שלקח את פיקוד על הטנק הפגוע התקשה לחלצו לאחור. חוסר המיומנות בפיקוד ושליטה בטנק ואי כשירותו הטכנית, יצרו בעיות שעלולות היו להסתיים באסון לצוות 3א. סמ"ר עוז צמח מפקד צוות טנק 3ב, קיבל פקודת היחלצות לאחור, שמשמעותה נסיגה, הבחין במתרחש ולקח פיקוד על האירוע תוך גילוי יוזמה, רוח לחימה, אומץ לב מנהיגות אחריות ורעות והחליט לבצע קרב חילוץ והצלה לחילוץ ולהצלת צוות 3א.

הציר ההררי שהיה צר מאוד, לא אפשר תנועה ומעבר של כוחות במקביל. 'צוות – עוז' - 3ב, התחיל בחילוץ לאחור, תוך שהוא מבצע קרב חילוץ והצלה לצוות 3א. 'צוות עוז' תפס עמדה מוגנת בצלע ההר. עמדה אופטימלית לשטח הנתון, שאפשרה לטנק צוות 3א לנוע על הציר. 'צוות עוז' פתח באש לעבר האיום וחפה על החילוץ תוך שהוא משתמש בכל הנשק והתחמושת שעמדו לרשותו: פגזים, מקלעים ועשן. כל זאת תוך רתוק האויב ופגיעה במקורות הירי. סמ"ר עוז צמח ז"ל כוון את צוות 3א לאזור המוגן תוך שהוא משתמש בכל האמצעים שעמדו לרשותו, צוות 3א חולף סמוך לצוות 3ב בשלב זה הטנק של צוות 3א הייה בקו האש של צוות 3ב עובדה שחייבה את צוות 3ב להפסיק את הירי לזמן קצר, סמ"ר עוז צמח ניצל את הקרבה הפיזית של צוות 3א והנחה אותו בע"פ מה עליו לעשות כדי להמשיך ולנוע לאזור המוגן. שלב זה לקח מספר שניות.

המפקד המחליף של צוות 3א הבין את ההנחיות, והמשיך בתנועה, כשעוז ממשיך לחפות על תנועתו ולהנחות אותו לאזור המוגן, כל זאת באור יום תחת אש מאסיבית של האויב. 'צוות עוז' ביצע קרב קשה ואמיץ ברמת סיכון מאוד גבוהה לחילוץ צוות 3א שהגיע בשלום לאזור המוגן לימגני. מפקד צוות 3ב סמ"ר עוז צמח דיווח:

'קודקוד כאן 3ב' סוגר בתנועה סוף', שמשמעותו, סיימתי את קרב החילוץ וההצלה ואני בדרך למגן. מאז לא נשמע קולו יותר!

הסמג"ד שהיה בסדר תנועה אחרי צוות 3ב' נסוג לימגנ' ולמעשה הפקיר את צוות 3א' ו 3ב' לגורלם, המג"ד והמ"פ שהיו בקרבת מקום לא תפקדו ולא שלטו במצב, לא ניהלו את הקרב ולמעשה הפקירו גם הם את צוות 3א' ו 3ב', השדרה הפיקודית של הגדוד לא ניהלה את הקרב ולא השתלטה על המצב.

צוות 3א' הפגוע הגיע לימגנ', התקבל ע"י הסמג"ד והסמ"פ שלא בדקו היכן צוות 3ב' ומדוע לא הגיע גם הוא לימגנ'. המ"פ נותר תקוע על הציר מבלי יכולת לנוע לא השכיל להשאיר את הטנק שלו בידי מפקד אחר ולהצטרף לטנק אחר ולנהל את הקרב הפלוגתי. המג"ד והסמג"ד לא הבינו שמדובר באירוע גדודי, לא נקטו באמצעים ולא ביצעו ניהול קרב.

כוח חילוץ בפיקוד סמ"פ גולן ועוד דחפור די-9 יוצאים מה'מגנ' כדי לחלץ את המ"פ התקוע, תוך שהם חולפים סמוך לטנק של צוות 3ב' ולא מבחינים בו. מפעיל הדחפור עולה בקשר ומדווח שהוא מזהה טנק עולה באש ותחמושת מתפוצצת. כשהוא נשאל מה הוא מזהה הוא מדווח שהוא מזהה טנק בוער בצד הדרך, רק אז מחליטים לבצע בדיקת קשר עם הכוחות. צוות 3ב' לא ענה. הסמ"פ מבצע סריקה ואז ומגלה את הגרוע מכל צוות 3ב' נפגע. גלוי הפגיעה בטנק היה רק לאחר כ-45 דקות. זמן יקר מאוד הלך לאיבוד ומנע את הצלת הצוות. 'צוות עוז' הופקר לא זכה לסיוע במהלך קרב החילוץ וההצלה ולא לאחריו.

הישרדות של טנק מורכבת מ-3 פרמטרים: מיגון, תנועה ואש. 'צוות עוז' תפס עמדה במסגרת קרב החילוץ וההצלה ולמעשה ויתר על התנועה. המיגון הייה נתון ולכן הגדוד הייה חייב להעצים את כוח האש ולא עשה זאת.

'צוות עוז' נלחם בגבורה ללא חת תוך שהוא לוקח אחריו ללא קבלת פקודה, להשגת מטרה נעלה של הצלת חיים. קרב החילוץ וההצלה של 'צוות עוז' בוצע מתוך נחישות, אחווה ורעות. מפקד הצוות סמ"ר עוז צמח ז"ל, הטען קשר סמ"ר הרן לב ז"ל, התותחן סמל ינון ניסן ז"ל והנהג סמ"ר דן ברוייר ז"ל, פעלו כצוות מקצועי מיומן וממושמע, באומץ רב ובנחישות תוך שיתוף פעולה ברמה מאוד גבוהה עם כל לוחמי הצוות בכלל ועם מפקד הצוות בפרט, וכראייה לכך הצוות לא נפגע במהלך כל קרב החילוץ וההצלה. קרב החילוץ וההצלה של 'צוות עוז' צריך להילמד בכל הקורסים, ההכשרות והאימונים של חיל השריון בצה"ל. 'צוות עוז', החליט לבצע קרב חילוץ והצלה במקום לסגת לאחור-לברוח, הצוות הבין את המצב אליו נקלעו הכוחות בכלל וצוות 3א' בפרט:- היו אלו ילדים בני 19 ו-20 שבצעו קרב גבורה להצלת חיי אדם.

על אומץ ליבם, מקצועיותם ומסירותם, על עצם ההחלטה על ביצוע הקרב ועל ביצועו בפועל, על העוז, הגבורה, המסירות והדבקות במטרה הנעלה כשלקחו אחריות, על הצלת צוות 3א' למרות שקיבלו פקודה לסגת לאחור. אחריות, שמעצם לקיחתה גבתה את המחיר היקר מכל, את חייהם, והם רק בני 19 ו-20 בלבד, קיבל 'צוות עוז' צל"ש אלוף פיקוד צפון

מסקנות

המלחמה בכלל והקרב האחרון בפרט, כמייצג של התנהלות המלחמה, תוכננו ונוהלו בצורה רשלנית שאין לה אח ורע במלחמות ישראל.

אחרי 32 ימי לחימה סביר היה שהמפקדים ידעו שהטנקים אינם יעילים בשטח ומהווים מטרת איכות לאויב, בעיקר באור יום. המלחמה התנהלה תוך התעלמות בוטה ורשלנית מיכולת האויב, מתורת הלחימה של צה"ל בכלל ושל חיל השריון בפרט. המפקדים בעיקר ברמות הבכירות פעלו בניגוד גמור לתורת הלחימה של צה"ל וחיל השריון, תורה שנכתבה בדם. הכוחות לא התאמנו כראוי, לא יכלו לפעול ולא פעלו במסגרת מבצעית הולמת כדי למנף את עוצמת הכוח.

יותר ויותר מתקבל הרושם שהטנקים בדרך בה הופעלו, היו מיותרים בלחימת גרילה מהסוג שהתנהלה במלחמת לבנון השנייה וכשהופעלו קיבלו משימות שלא הותאמו לשטח ולאויב. המודיעין אם היה, לא הופנס והמפקדים ברמות הגבוהות, התנהגו כאלו אין אויב. הכוחות והמפקדים לא היו מוכנים למלחמה מהסוג הזה. לא היו נוהלי קרב ולא היה ניהול קרב. המפקדים לא היו מאומנים ולמעשה פעלו מכורח הנסיבות שאליהם נקלעו כתוצאה מהחלטות חפזות ומשתנות שנחתו מהדרג המטכלי והפיקודי על הכוחות בשטח, השכם והערב.

יצוות עוז' ביצע את פעולת הגבורה של קרב החילוץ וההצלה ביום האחרון למלחמה, אחרי שהתקבלה ההחלטה של האו"ם 1701 על הפסקת האש. הממשלה החליטה להרחיב את המבצע שלא השיג את מטרותיו האסטרטגיות ולמעשה גזרה את דינם של 34 מחיילנו שחרפו את נפשם. הרחבת המבצע נבעה משיקולים פסולים, מתוך כוונה וניסיון לזכות בנקודות פוליטיות לנוכח מלחמה שהתנהלה בצורה חובבנית ולא מקצועית. מלחמה שהסבה נזקים כבדים מאוד לצה"ל ולמדינת ישראל.

ניתן לומר בוודאות שהרחבת המבצע ביומיים האחרונים למלחמה - נכשלה כשלון חרוץ במבחן התוצאה ואף העצימה את הפגיעה בכוח ההרתעה הלאומי.

תחקיר זה נכתב על ידי אלישבע וחיים צמח - הוריו של עוז זכרונו לברכה

ההמלצות האישיות

בסוף הקיץ של 2007 רעשה הארץ. במסדרונות הממשל, בבתי המשפט, במשרדי עורכי דין, בכלי התקשורת ובסלונים פרטיים עסקו בשאלה הגורלית: האם תצרף וועדת וינוגרד לדו"ח הסופי שלה המלצות אישיות.

שאלה זו הפכה לאמת המידה על פיה תיבחן האפקטיביות של עבודת הוועדה, לאמור: אם לא תצורפנה ההמלצות לא יותר כל ערך לעבודה כולה. בלי 'שורה תחתונה' שבה יחרץ בקיצור ובאופן חד-משמעי גורלם של האישים המופיעים בדו"ח יאבד גם ערכם של מאות עמודי הממצאים, הניתוחים, המסקנות וההמלצות המערכתיות.

העיסוק בשאלת ההמלצות האישיות מלמד עד כמה התרגלנו לחיות עם השורה התחתונה. אנו זקוקים למישהו בעל סמכות, רצוי שתהיה משפטית, שיבהיר לנו בדיוק מה ראוי ומה לא ראוי, מי צריך להיענש ומי זכאי. עניינים חשובים, כמו ערכים ונורמות המקובלים לכאורה על כולנו, משום שאין עליהם תג-מחיר משפטי, אין הם מחייבים איש ומי שאיננו 'פראיר' לא ינהג על פיהם.

תם עידן התמימות.

לכאורה, כמה נכון ומובן מאליו. אבל רק לכאורה. כי מי שקורא את הדו"ח החלקי עד סופו, ואנו בטוחים שכך עשו האישים שבתפקודם הוא עוסק, לא זקוק כלל לפרק ההמלצות האישיות. עבור מי שקורא את הדו"ח החלקי - כל שאלת צירופן של המלצות אישיות לדו"ח הסופי אינה חשובה ואינה גורלית. שכן, ההמלצות האישיות כבר נכתבו למעשה בצורה המפורשת ביותר והן ונגישות לכל אדם.

הפרכת סוגיית ההמלצות האישיות לאבן בוחן ולשאלה גורלית נועדה לשרת את מי שבוחר שלא להבין בעצמו את מה שנכתב עליו, על מחדליו ועל מה שעולל. היא נועדה לשרת את מי שבוחר שלא להסיק בעצמו את המסקנות המתבקשות ויעשה כל מאמץ כדי למסמסן.

מנהיגי המדינה בזמן המלחמה, האישים האמורים מתוקף תפקידם הרם לשמש בעבור כולנו דוגמא לאופן שבו צריך אדם הגון לנהוג, מובילים את התרבות הישראלית למקומות בהם בעלי השררה ובעלי המאה הם בעלי הדעה, ובהם עמידה על ערכים מיועדת רק למי שאין ביכולתו לממן סיוע משפטי ראוי.

האם ראויים אנשים אלה לנהל את חיינו ?

מכל האמור לעיל יובן שההמלצות האישיות אותן נביא בהמשך הן למעשה המלצותיה של

הוועדה הרשמית והמוסמכת, אותה מינתה הממשלה.

אנו רק נעשה את מה שהוועדה איננה עושה, אולי מתוך מגבלה משפטית, אולי מתוך העדר אומץ

לב ציבורי ואולי מסיבות אחרות שאיננו מודעים להן.

אנו נכתוב באופן פשוט וברור את מה שמסתתר בתוך ים ניסוחיה המלומדים של הוועדה.

אנו נקרא לילד בשמו!

לאחר התלבטות לא פשוטה, בחרנו לעסוק בפרק זה בתפקודו של הדרג המדיני בלבד, וזאת

למרות שגם לכמה מבכירי הדרג הצבאי יש חלק באחריות למה שהגדיר הרמטכ"ל כ'תוצאותיה

הבינוניות של המלחמה'.

להחלטתנו זו כמה סיבות:

א. מפקדים מבכירי הצבא, ובראשם הרמטכ"ל, כבר הסיקו בעצמם את המסקנות המתבקשות

והתפטרו מתפקידם.

ב. צה"ל כשל פעמים רבות בביצוע משימותיו במהלך המלחמה, אולם לדעתנו ראוי ונכון שהפקת

הלקחים והסקת המסקנות מכישלונות אלו יעשו בתוך הצבא. אנו סבורים כי ראוי שאת תהליכי

הפקת הלקחים והסקת המסקנות המתייחסים לצבא, יעשו בתוך הצבא ובהנחייתו של דרג מדיני

חדש שיבוא במקום זה הנוכחי.

ג. אם נפנה לעסוק בכל התקלות ונצביע על כל האשמים נחטא למטרתנו - להצביע על העומדים

בראש הפירמידה, האחראים הבכירים.

ד. אנו, בני המשפחות שבניהם נפלו על הגנת המולדת, הננו אזרחי מדינת ישראל, ויחד עמם

בחרנו את הצמרת המדינית ולא את מפקדי הצבא. את הדין וחשבון על המלחמה, ואת האחריות

לתוצאותיה אנו דורשים, קודם כל, מנציגינו הנבחרים. אנו האמנו ביכולותיהם והם אכזבנו

קשות ומרות. אנו, כמו כל אזרח במדינה דמוקרטית, רואים בדרג המדיני אחראי על פעולות

הצבא, וככזה הוא העומד למשפט הציבור גם במקרים בהם כשל, שהרי אין אין סמכות ללא

אחריות'.

מסמך מקוצר זה הובא לדפוס לפני פרסום הדו"ח הסופי של ועידת וינוגרד אולם, כפי שכתבנו,

גם הדו"ח החלקי של הוועדה כולל בתוכו שפע של התייחסויות חריפות ביותר לגבי אופן תפקודה

של צמרת הממשל הישראלי. אין לנו צל צילו של ספק שהדוח הסופי יוסיף ויכלול ביטויים חריפים נוספים, על דרך ניהול המלחמה עד סופה.

הנה אפוא דוגמאות לאותם התייחסויות חריפות עוד בטרם יתפרסם דו"ח וינוגרד הסופי.

א. ממשלת ישראל.

על הממשלה כגוף ועל חבריה השרים כפרטים כותבת הוועדה:

'נראה כי הממשלה אמנם קיבלה את ההחלטה, אך היא עשתה זאת כגוף פוליטי שביטא תמיכה ונתן גיבוי לראש הממשלה, לשר הביטחון ולצה"ל. המסקנה המדהימה והחמורה היא כי ההחלטה המשמעותית היחידה שקיבלה ממשלת ישראל - בעלת הסמכות להחליט - אך גם להימנע מלהחליט - בתקופת היציאה למערכה היתה תמיכה בהחלטה על יציאה לפעולה צבאית, שסביר כי תביא לירי רקטות על העורף, שלא ברור היה איך תסתיים, בלי לדעת מה היה היקף הפעולה המתוכנן או יעדיו ותכליותיו הממשיים, וזאת לאחר חילופי דברים של שעתיים וחצי, ללא דיון של ממש, ומבלי שניתן מענה מספק לשאלות מהותיות שהועלו בו על ידי שרים בעלי ניסיון מדיני-ביטחוני רב. אנחנו מוצאים בעובדה זו כשל חמור. הממשלה כולה, וכל אחד מחבריה, קיבלו בחיפזון, וללא שהוצגו בפניהם נתונים והערכות שהבהירו את המשמעות וההשלכות של החלטתם, החלטה על פעולה צבאית חריפה מיידית, בלי שבחנו את משמעותה ובלי שדרשו כי יתקיים לגביה ולגבי השלכותיה האפשריות דיון מסודר. ממשלת ישראל, וכל אחד מחבריה, לא פעלו מתוך שיקול דעת, זהירות ואחריות כנדרש.'

ועוד:

'חברי הממשלה היו מוכנים לסמוך על ראש הממשלה, שר הביטחון, והרמטכ"ל - ובמידה מסוימת על חברי פורום השבעה - והסתפקו במתן הסמכה גורפת ליציאה לפעולה צבאית רחבה. בכך הם לא מילאו את תפקידם - לשקול בצורה אחראית וזהירה מהלכים מסוג זה.'

ולבסוף:

'חברי הממשלה כשלו כשהצביעו:

כיוון "שהם חברים של ראש הממשלה".

כיוון "שהצבעתם לא הייתה משנה את התוצאה"

וכיוון "שלא רצו להצביע נגד ראש הממשלה".

שרים אשר אלו שיקוליהם לא ראויים לשמש כשרים.

האם לאחר קריאת דברים אלו יעלה על הדעת לומר כי אין בדו"ח החלקי המלצות אישיות!?

שרי הממשלה, רובם ככולם, מתנהגים כאילו לא עליהם נכתבו הדברים הקשים האלה. הם ממשיכים בעבודתם כאילו לא נכשלו בהתנהלותם בעת המלחמה, כאילו אין הם יודעים שנכשלו וכאילו אין הם יודעים שאנחנו יודעים שנכשלו. הם מעדיפים להתעלם, להשכיח ולהסתיר את האמת, ואחר כך תמהים מדוע אין הציבור מאמין להם ובהם. הם מקווים שביצועים טובים בענייני משרדיהם ישכיחו מלב הציבור את כישלונם בעת מבחן ואת העדפת טובתם האישית על פני התנהגות ערכית ראויה.

את השרים הללו אנו מפנים חזרה, כהמלצה אישית שלנו, אל מה שכתבה עליהם הוועדה שהם עצמם אישרו את מינויה: 'שרים אשר אלו שיקוליהם לא ראויים לשמש כשרים'.

ב. שר הביטחון (לשעבר), עמיר פרץ.

על מנהיג-לשעבר זה כותבת הוועדה:

'מה מידת האחריות האישית של שר הביטחון לכשלים אלה? וודאי ששר הביטחון, שנכנס לתפקידו כחודשיים לפני המערכה, אינו אחראי למוכנות, כשירות או תרבות הצבא, לזהותם של ממלאי התפקידים הבכירים בו, למערך המטה של שר הביטחון, ואף לא למדיניות ההכלה ותוצאותיה. אלא ששר הביטחון, בהסכמתו לקבל על עצמו את התפקיד, קיבל על עצמו אחריות להחלטות שהוא עצמו קיבל. הוא קיבל על עצמו אחריות גם לכך שהיה עלול להיות במצב שבו יידרש לקבל במהירות רבה החלטות רבות משמעות, למרות שבסיס הידע והניסיון שלו היו מוגבלים מאוד. שר הביטחון נושא באחריות לתרומתו הוא למכלול החלטות הנוגעות ליציאה למערכה ובמהלכה, וכן לניהולה, כמו גם לדרך בה הוכנו הדיונים שבמסגרתם התקבלו החלטות אלה. שר הביטחון אחראי לעובדה כי פעל בלי שהיה לו ידע מוקדם, מלא ועשיר, על היכולות

הכוללות, כמו גם על האילוצים והמגבלות, של המערכת עליה היה מופקד ושלא עשה את המאמץ הדרוש והאפשרי לפצות על חוסר ידע זה על ידי מערכת התייעצויות שיטתית.

ועוד:

'כאשר שר שאין לו הידע הנדרש מתנהל בצורה המשדרת כי שכל ישר ונכונות להשקיע הם כל הנדרש למילוי התפקיד - דבר זה עצמו בלתי רצוי. טוב ששר שקיבל על עצמו את התפקיד, אחרי ששקל את מכלול השיקולים, ישדר ביטחון בבחירתו וביכולתו למלא את התפקיד. אבל חלק מביטחון זה צריך להיות מבוסס על הידיעה הברורה כי העדר הידע והניסיון של השר הם מאפיין הדורש תשומת לב והשקעה מיוחדים, וכי השר מודע לכך ויפעל בהתאם. חוסר התמצאות בנושאי משרדו אינו דבר שצריך למנוע מאדם כניסה לתפקיד, אבל לבטח אין הוא דבר שצריך להתגאות בו ולהעלות אותו על נס.'

כידוע, עמיר פרץ שוב איננו מכהן בתפקיד שר בטחון. מסיבה זו אנו מביאים רק חלק קטן מהתייחסויות הוועדה אליו. יחד עם זאת נדגיש כי לעוקב אחר התבטאויותיו ברור שאין שר הביטחון לשעבר רואה פסול בתפקודו בזמן המלחמה. דברים מפיו ברוח זו גם מופיעים בדו"ח. באחת מהתבטאויותיו בראיון טלוויזיה ששודר בנובמבר 2007 אמר עמיר פרץ שהמלחמה לא הייתה אלא 'תאונה' בקריירה שלו ושהוא עוד יחזור לתפקידים מרכזיים.

מסתבר כי שר הביטחון לשעבר, כלל אינו מחשיב את חוות דעתה המלומדת של וועדת הבדיקה שמינתה הממשלה בה שרת. אין לו שום כוונה להתחשב במסקנותיה לגביו בדרכו השאפתנית בחזרה לצמרת. לגבי הדו"ח, על ביקורתו הקטלנית, נטול משמעות.

ועל כן נכתוב כאן: לדו"ח משמעות מכרעת, ואת דברי הביקורת המופיעים בו לא יוכל שר הביטחון לשעבר להעלים מהציבור או להשכיח. אנו ממליצים לו, אישית, שיעצור לזמן-מה את המרוץ חזרה לצמרת. שיטול פסק זמן ארוך מפעילות ציבורית, ארוך דיו להפיק לקחים. עליו להראות לציבור שאין הוא מבטל את מסקנותיה של וועדה ציבורית שמונתה כחוק.

ג. ראש הממשלה, אהוד אולמרט.

על תפקודו של ראש הממשלה אהוד אולמרט, כותבים חברי הוועדה בין השאר:

'מנהיג המוציא את צבאו לפעולה צבאית רחבה חב חובות למדינה, ללוחמי צה"ל המסכנים את נפשם, ולאזרחים - של ישראל ושל לבנון כאחד. חובות אלה כוללות

שיקול מעמיק לגבי הנחיצות של מהלך צבאי דווקא, עיתויו וטיבו, ושל סיכויי ההצלחה שלו בנתוני הזירה. ראינו כי ההחלטות המהירות על היציאה למלחמה שקיבלה הממשלה בראשותו של אולמרט לא עמדו בתנאים אלה. בכך כשל ראש הממשלה כמנהיג הצריך להוביל את ארצו לפעולה צבאית יזומה מתוך שיקול דעת ואחריות.

ועוד:

'אנו סבורים כי ראש הממשלה כשל בכך שלא נתן משקל מספיק, כאשר ניגש לקבל החלטות בעלות השלכות מרחיקות לכת, לחוסר ניסיונו ולמגבלה של יכולתו לאתגר את הערכות הצבא ולבקרן בצורה מושכלת, לחוסר הידע העמוק שלו עצמו בקשר בין הפעלת כוח צבאי ובין השגת תכליות המדינה, ולמשמעות של היעדרו של מטה עצמאי שיעץ לו בסוגיות אלו. בנוסף, ראש הממשלה לא עשה די להשלים את החסר גם לאחר שהתקבלה ההחלטה הראשונית, ולהתאים את ההחלטות להתפתחויות בשטח.'

ובהמשך:

'תקוות או הנחות מוצא בלתי מבוססות אלו לא היה בהן די להוות תשתית מספקת להחלטה ליציאה למערכה צבאית. חובתו של ראש הממשלה הייתה לוודא כי המענה הצבאי שהיה בידי ישראל הלם את היעדים אותם ביקש להשיג, במגבלות בהן ביקש לפעול. הסתמכות על כוחו של צה"ל, מבלי להישען על נתונים מלאים ועל תוכנית פעולה שנבחנה ולובנה היטב, הייתה ליקוי היורד לשורש שיקול דעתו של ראש הממשלה.'

משפטי ביקורת דומים המטפלים בתפקוד ראש הממשלה מזוויות מבט נוספות ואינם מותירים כל ספק לגבי דעתם של חברי הוועדה ממלאים עמודים רבים בדו"ח החלקי, ואנו מפנים אליהם את הקורא המתעניין והמעמיק. לסיום נסתפק בציטוט הבא:

'על סמך כל אלה אנו מוצאים את ראש הממשלה אחראי לעובדה שההחלטה על היציאה למערכה ב-12 ביולי, וההחלטות האחרות במהלך התגבשותה, התקבלו במהירות וללא בחינה עמוקה של זירת המערכה ושל טעמי מדיניות ההכלה. הוא אחראי לכך שהוחלט לצאת לפעולה ללא תכנית מעובדת היטב וללא מתווה אסטרטגי ברור. הוא אחראי לכך שמטרות המערכה לא נקבעו בבהירות ובהירות, וכי לא נבחנו, בצורה מסודרת, היחס בין יעדי המערכה והדרכים שנקטו להשגתם. הוא גם אחראי

לכך שהיציאה למערכה כה מורכבת נעשתה ללא שווידא את רמת המוכנות הצבאית, מבלי שבוצעה ההיערכות הנדרשת בעורף, ומבלי שבוצע תיאום הדוק עם משרד החוץ. כל אלה מצטרפים יחד לכשל חמור הנוגע להפעלת שיקול דעת, אחריות וזהירות.

אנו יודעים לומר בוודאות כי בפרסמם דברים אלו בדו"ח החלקי, התכוונו חברי ועדת וניגורד כי ראש הממשלה ושריו יסיקו מסקנות ויחסכו מהם ומהעם כולו את הצורך בהמשך הביקורת הנוקבת כלפיהם. אולם המסקנות המתבקשות לא הוסקו ואנו מניחים כי הוועדה תשוב ותאמר את דברה בדו"ח הסופי.

אנו, הרואים בראש הממשלה אחראי ישיר למותם של בנינו נוסיף כאן את מסקנותינו האישיות לגביו:

א. ראש הממשלה כשל כאשר לא הבין שללא מהלך קרקעי כולל לא ניתן יהיה להפסיק את ירי הקטיושות.

ב. משלא הבין ראש הממשלה שללא מהלך קרקעי כולל לא ניתן לשנות משמעותית את תמונת המלחמה, הוא כשל והביא להטלת כוחות קרקעיים קטנים לשדה המערכה ללא משימות מוגדרות וללא יכולת להביא למפנה ולהכרעה. טובי הלוחמים ממגלן, מהשריון, מהצנחנים ומגולני נשלחו למשימות ערטילאיות חסרות תכלית ברכס שקד בעייטא א-שעב ובמארון א-ראס. חרף העובדה שכוחותינו לחמו בגבורה וגרמו לחיזבאללה נפגעים רבים, לא היה בכך להשיג ולקדם דבר ממטרות המלחמה – אם היו כאלה בכלל.

ג. ראש הממשלה, 'השביעייה' והרמטכ"ל כשלו בהכניסם את לוחמי השריון והרגלים לבינת ג'בל לפעולות 'צורבות תודעה' ולמען 'צילום הדגל' ולא על מנת להשיג הכרעה במלחמה.

ד. ראש הממשלה כשל באי גיוס המילואים ואימונם לתוכנית מבצעית ברורה מיד עם ההחלטה לצאת למלחמה. זהו כשל חמור שגרר מלחמה ארוכה, מיותרת ונטולת הכרעה.

ה. הזנחת העורף תחת מטר הקטיושות מהווה כשל ומחדל חמור של שרי הממשלה והעומד בראשה.

ו. אחד המחדלים החמורים ביותר במלחמת לבנון השנייה בא לידי ביטוי בשאיפתו הפוליטית של ראש הממשלה ליצור תמונת ניצחון עם סיום מלחמה. ויודגש: הכוונה הייתה ליצור תמונת ניצחון ולא להגיע להכרעה אמיתית. בשישים השעות האחרונות של המלחמה הוטלו למערכה

עשרות אלפי לוחמים כדי להשיג את אותה תמונת סיום. כל זאת כאשר הסכם הפסקת האש כבר היה סגור וחתום. הניסיון הנואל להציג את המבצע האחרון כמהלך שהביא לשינוי לטובה בסעיפי הסכם הפסקת האש מהווה תוספת שמן למדורת הכישלון של המבצע בפרט ושל המלחמה בכלל. המבצע הראוותני של שישים השעות האחרונות לא השיג כל שיפור במצבה של ישראל אך כן גרם לפגיעה חמורה בכושר ההרתעה שלה. ומעל לכושר ההרתעה, שלושים וארבע משפחות איבדו את יקיריהן בשישים השעות הללו. היו אלו לוחמים שנפלו לחינם רק כדי להציל את כיסאם של שרי ישראל ובראשם אדריכלי הכישלון, שר הביטחון עמיר פרץ וראש הממשלה אהוד אולמרט.

אהוד אולמרט, היית בזבזן עד מאוד וקול דמי הבנים הנופלים זועק אליך מהאדמה.

האחריות למותם מונחת עליך.

אומרים לנו שאין בדו"ח וינוגרד המלצה אישית ורשמית. אומרים לנו שאין לדברי הביקורת שבדו"ח ערך משפטי מחייב וכי ראש הממשלה יכול להמשיך בתפקידו כאילו לא נכתבו הדברים כלל. פרשנים ומומחים לדבר מסבירים שאת הממשלה ואת ראש הממשלה מחליפים בבחירות או מפטרת הכנסת וכי אין מנגנון אחר.

אולם אנחנו, שאיננו משפטנים ושאננו פרשנים, יודעים לקרוא עברית ושונאים שמשקרים לנו, אנחנו מצטטים את שכתוב:

ראש הממשלה כשל ואין הוא יכול להמשיך לשרת בתפקידו אפילו יום אחד נוסף. לאחר שקרא את הדברים האלה.

ראש הממשלה לא יכול להישאר בתפקידו יום אחד לאור כישלוננו הרב.

חובה ציבורית הייתה עליו להתפטר מיד עם יציאת החייל האחרון מאדמת לבנון, כפי שעשה אלוף פיקוד הצפון. ההתחכמויות והפלפולים מוסיפים לכישלוננו בניהול המלחמה גם מידה עצומה של חוסר הגינות, היעדר בושה וחוצפה.

את הביקורת החמורה שנמתחה עליו כתבה וועדה רשמית שהוא עצמו מינה. וועדה זו היא שייחסה לו משגים קשים וטעויות חמורות. העובדה שהוא בוחר שלא לשאת באחריות למשגים ולטעויות שייחסה לו הוועדה, היא בלתי נסבלת ובלתי נסלחת.

יתכבד ראש הממשלה ויעשה את מה שמנהיג הגון בחברה נאורה וחופשית חייב היה לעשות

בסיטואציה כזאת מזמן : יתפטר ויחזיר את המנדט לעם.

-

עד כאן המלצותינו האישיות.

הערה חשובה לסיום

אומרים שאין לתת לדבריהם של בני המשפחות השכולות משקל-יתר בשיח הציבורי.

אנו לא חושבים כך.

אנו כותבים בשם בנינו, אחינו, הורינו ובעלינו, שלא שבו משדה הקרב.

אנו כותבים בשם מי שנפגעו יותר מכל במלחמה האחרונה. אנו מייצגים את מי שבחסרונם

המתמשך מעידים יותר מכל על נוראותיה של המלחמה. אנו מייצגים את מי שזועקים בדממה

שלא תיפסק לעולם, שככה לא שולחים חיילים לשדה הקרב ושככה לא מוציאים עם למלחמה.

אין אפשרות לאטום את האוזניים ולא לשמוע זעקה זו.

אנו כותבים גם למען בנינו החיים ולמען כלל משפחות בית ישראל, שלא יצטרפו אף הם

לקבוצת ההורים שבניהם נפלו בשל כישלונם של מנהיגים.

אכן ואכן - בשם הנופלים ולמען עתידינו, יש לתת משקל יתר להמלצותינו.

-
-